

אגרות קודש

מאת האדמו"ר ברוך שלום הלוי אשלג

תוכן

אגרת א' - ב"ה ח"י שבט תשט"ו

אגרת ב' - ב"ה, ו' טבת תשט"ז, תל אביב

אגרת ג' - ב"ה כ"ט טבת תשי"ז פה מנשסטר יע"א

אגרת ד' - ב"ה יום ג' פרשת תולדות כ"ח מרחשון תשט"ו פה ת"א תו"ב

אגרת ה' - ב"ה י"ג מרחשון תשי"ז פה מנשסטר יע"א שוכט"ס

אגרת ו' - ב"ה ד' חנוכה תשי"ט פה יפו-תל-אביב

אגרת ז' - ב"ה כ"ג ניסן תשט"ו פה לונדון

אגרת ח' - ב"ה ד' חשון תשט"ז פה לונדון

אגרת ט' - ב"ה, ועש"ק עקב פה לונדון יע"א

אגרת י' - ב"ה ערב חג הסוכות תשי"ח פה מנשסטר יע"א

אגרת י"א - ב"ה, חקת ו' אלול, תשט"ו לונדון

אגרת י"ב - ב"ה ו' עש"ק, י"ט כסלו פה מנשסטר יע"א

אגרת י"ג - ב"ה, מ"ח לחב"י תש"ך פה וינה יע"א

אגרת י"ד - ב"ה יום ה' נצבים תשט"ו

אגרת ט"ו - ב"ה ו' עש"ק חקת פה מנשסטר יע"א

אגרת ט"ז - ב"ה ב' ויצא, ו' כסלו פה לונדון

אגרת י"ז - ב"ה אלול תשט"ז מנשסטר יע"א

אגרת י"ח - ב"ה, חמישה עשר בשבט פה מנשסטר יע"א

אגרת י"ט - בס"ד, עש"ק במדבר. פה מנשסטר יע"א

אגרת כ' - ב"ה ג' מנ"א תשמ"ז פה מנשסטר יצ"ו

אגרת כ"א - ב"ה ג' שמות תשי"ז פה מנשסטר יע"א

אגרת כ"ב - ב"ה י"א ניסן תשי"ז

אגרת כ"ג - ב"ה ה' תרומה ב' אדר תרט"ו

אגרת כ"ד - ב"ה א' ואתחנן תשט"ז פה מנשסטר יע"א

אגרת כ"ה - ב"ה אסרו חג דפסח תשי"ז

אגרת כ"ו - ב"ה, ט' סיון פה אנטוורפן יע"א

אגרת כ"ז - ב"ה חג השבועות פה אנטוורפן יע"א

אגרת כ"ח - ב"ה כ"ד סיון תשכ"ב פה אנטוורפן יע"א

אגרת כ"ט - ב"ה ד' סיון פה אנטוורפן, יע"א

אגרת ל' - ב"ה ט' סיון תשכ"ב פה אנטוורפן יע"א

אגרת ל"א - ב"ה ערב חג השבועות פה אנטוורפן יע"א

אגרת ל"ב - ב"ה

אגרת ל"ג - ב"ה יום א' כי תשא וכו', ט"ז אדר א' תשל"ג פה ב"ב

אגרת ל"ד - ב"ה, עש"ק פ' נח י"ח מרחשון תשי"ח

אגרת ל"ה - ב"ה ערב יום הכיפורים תשי"ח

אגרת ל"ו - ב"ה ערב סוכות תשי"ח מנשסטר

אגרת ל"ז - ב"ה ערב חג השבועות תשט"ז מנשסטר

אגרת ל"ח - ב"ה י"ג שבט תשי"ט פה ת"א.

אגרת ל"ט - ב"ה יום ח"י למב"י תשט"ו

אגרת מ' - ב"ה

אגרת מ"א - ב"ה יום ה' שבט תשט"ז

אגרת א'

ב"ה ח"י שבט תשט"ו

לידידי מו"ה...

מתפלא אני עליך שזה זמן רב שלא קבלתי ממך שום ידיעה משלום בריאותך וחוזק גופך.

בטח שחסר לכם בטחון והתחזקות ואני חושב שזה לדעתי מסיבת המחשבות והדיעות החזונית שאתם מקבלים אותם ע"י הצינורות הדבוקות שנמצאים בעת שבאים לסביבה שאינו נוח לרוחנו ולדרכנו. ובמקום שהמחשבות זרות ה"י כבר נמצא ברשותכם "בנוקבא תהומא רבא" ז"א שלא ה"י להמחשבות שום שליטה וכח, שאתם כבר בטלתם אותם, וזרקתם אותם למתחת רגליכם שאתם כבר יכולים לרמוס וללכת עליהם, דהיינו הגם שהמ"ז נמצא עוד בגופכם אבל אין להם שליטה, וזהו ענין **שבת** שהגם שהקליפות נמצאים בעולם שעדיין לא נגמר בחינת גמר התיקון שחשיכה כאורה יאיר, אבל המ"ז מקומם הוא בנוקבא תהומא רבא שאין להם שום אחיזה באדם, אבל בעת שיוצאים מרשות היחיד לרשות הרבים, וז"א שמוציאים את המחשבות והעבודות לרשות הרבים שהרבים הסתכלו עליהם וכמ"כ אם מכניסים את מחשבות של אנשי רשות הרבים לרשות היחיד שלכם אזי כבר נקרא זה חלול שבת, היינו שנותנין מקום להתעוררות לאותן הקליפות שכבר פסק כוחם שה"י כבר בנוקבא תהומא רבא - לעלות לתוך מחשבתכם, ואזי אין אתם חושבים שאלו המ"ז הם חריפות ובקיאות של אנשים מבחוץ שזהו פרי מעלליכם שעכשיו אתם דבוקים בהאמת, היינו שיש לכם את הברור האמיתי ועכשיו המסקנות שאתם מוציאים משקלא-וטריא של המ"ז זהו אמת נקי מאה-אחוז ועד עכשיו כל המעשים שעושים היו מצד שלא בירתם כל צרכו בשבע חקירות ובדיקות כראוי לעשות לאדם הרוצה ללכת בדרך האמת, ומהיום והלאה כבר צריכים ללכת בדרך המקובל לאנשים הנסחפים בזרם העולם, והתוצאות ידועות למדי וד"ל, והגם שאין דרכי לדבר ומכ"ש לכתוב מענינים כאלו אבל אני אשנה את דרכי הגם שאני יודע שלא יהיה מזה שום תועלת, רק מטעם אני את נפשי הצלתי וד"ל.

ה"י לנו מסיבה בראש השנה לאילנות, שזהו בחדש שבט, שדנין את העולם ל"שבט" או ל"חסד" כי חדש שבט הוא חדש חמשי לחדשי החורף שעל ידי החרופים והגדופים ששומעים על התורה והמצוות כשכבר באים לבחינה חמשית שהוא ספירת הוד יש לתקן ולזכות בדיון, שמן **דוה** יה"י בחינת הוד ואז מן שבט נעשה חסד שממשיכים כל ה-ה' בחינות, מחסד עד הוד, כמ"ש כי אמרתי עולם חסד יבנה שאור דחסדים נקרא בחי' למעלה מהדעת ורק שם שורה הברכה ולכן בט"ו בשבט עושין ברכה על הפירות כמ"ש אאמו"ר זצ"ל שכל הפרש בין קדושה לקליפה היא היא בהפירות שעל ידי העבודה נמשך פירות משאין כן אל אחר אסתרס ולא עביד פירי, וההצלחה לזכות לפירות הוא רק על ידי מדת החסד ואז זוכין לעץ עושה פרי, "כי האדם עץ השדה" שרק על ידי הדרך שקבלנו מאאמו"ר זצ"ל זוכין לפירות הנקרא פריה ורביה, שעל ידי הפירות אזי נמצאים תמיד במצב כרביא היינו **כנער בחור** בסוד שמח בחור בילדותך וזהו וקוי ה' יחליפו כח, כי רק זה נקרא סייעתא - דשמיא זאת אומרת בזמן שהאדם בא לידי מצב שיש פנים לכאן ולכאן, ואין בידי האדם לברר מהו האמת אזי רק לסייעתא דשמיא הוא צריך וזה נקרא וקוי ה' שהוא זקוק לרחמי שמים.

ה' יזכנו לזכות בישועת ה' בגשמיות וברוחניות
ידידכם ברוך שלום הלוי אשלג

אגרת ב'

ב"ה, ו' טבת תשט"ז, תל אביב.

תעלה ארוכה לעלה נדף, וישמיעו הנני במשלחת קונם להתעופף בשורות מעופפים, ה"ה גברא דמרא סייעיה כמו"ה...

קבלתי את מכתבך וה' יאיר שדרכנו הוא הדרך הנכון, ונתאמץ את זכרוננו ליום הזכרון אזי נזכה למוחין דזכרון שמטיבן לזכך את האויר החומרי, ואזי ננשום את האויר דקדושה שהוא חיים האמיתיים ונצחיים.

והנני להוסיף על מה שאתה כותב וז"ל מובטחני לו נפגשתי עם הכופר הכי גדול וכו'

ידוע לנו הכלל שנהוג בכל העולם שמי שהוא אומן לא טוב כשהוא בא (בין) בעלי מלאכה טובים ולומד ממעשיהם היינו שהוא בעל מקצוע למשל סנדלר כשבא בין סנדלרים שאינם בעלי מקצוע אזי אם נותנים לו להבין לא כדאי לעשות סנדל טוב אלא תעשה איך שהוא יוצא ולא כדאי לעשות מנעל טוב ויפה, או חייט אם הוא בעל מקצוע אזי כשהוא בחברת חייטים שאינם בעלי מקצוע אזי הם נותנים לו להבין שלא כדאי להתאמץ ולתת יגיעה ועמל שהמלבוש יהיה נקי ומסודר ושיהא מותאם לבעל הבית לכן הוא צריך להזהר שלא לבוא במגע עמהם משא"כ מי שהוא בנאי כשיבוא בחברת חייטים אין הוא יכול ללמוד ממעשיהם הרעים משום שאין כל קשר ביניהם משא"כ באותו מקצוע אזי כל אחד צריך לשמור ע"ע שיבוא במגע רק עם אנשים טהורי לב.

ולפי הנ"ל כל מי שאתה חושב שהוא עובד ה' אזי אתה צריך להזהר אם הוא בעל מקצוע טוב היינו שרוצה שעבודתו יהיה נקי ותמה שיהי מגמא לשמו ית', ולכל הפחות שהוא יודע שאין הוא פועל טוב ומטכס עצות לנפשו איך להיות בעל מקצוע, ולא פועל סתם שכל כוונתו הוא השכר אלא פועל ואומן טוב נקרא שאינו מתחשב עם השכר אלא שהוא נהנה מעבודתו שאם האומן החייט למשל יודע שהמלבוש מתאים בכל הנקודות לבעל הבית מזה יש לו הנאה רוחנית יותר מהכסף שהוא מקבל אי לזאת עם אנשים שאינם מהמקצוע שלך אין דבר אם בא בחברותם משום שאתה עוסק בבנאות, והם עוסקים בבורסקי וד"ל משא"כ לאנשים שהם עוסקים בתו"מ אבל אין הם נזהרים שיהיה המלבוש כראוי לבעה"ב אזי יש להם רק שכל שהוא נגד התורה שהפוכה מדעת תורה, ובזה אתה מוכרח להמצא תמיד בעיניים פקוחות... ולהרחיק מאנשים האלה כמטחוי קשת.

משא"כ באנשים פשוטים וכנ"ל לכן אם אנשי מזרחי אין לך קשר אזי אין אתה צריך לשמירה כ"כ ומאנשי אגו"י כבר נחוץ לשמור מהם ואנשים חסידים כבר זקוק אתה לשמירה יותר גדולה, ולאנשים שהיו קרובים לרזצ"ל כבר צריכים לפקוח בעיניים פקוחות. כנ"ל.

אבל באמת יש עוד טעם בהדבר. והוא מיוחד ע"פ דברי האר"י הקדוש ולפי ביאור אאמו"ר זצ"ל בספרו תלמוד עשר הספירות שהרב נותן טעם לדבריו מדוע בעולם הנקודים מלך הדעת שהוא קומת **כתר** שהוא מלך הראשון בעת השבירה נפל למטה יותר מכל המלכים משום שכל שהעב ביותר הגם שהוא משובח ביותר בזמן שיש לו מסך משא"כ כשנאבד לו המסך הוא גרוע ביותר לכן נפל יותר למטה מכל המלכים.

ואפשר לפרש דבריו אלו שהולכים בדרכי השי"ת להם רצון לקבל כפול הן לגשמיות הן לרוחניות

כמו שאמרו רז"ל לכן אלו המקורבים שהיו לרז"ל בזמן שהיו נשענים אזי היה להם מסך ועביות משא"כ כעת שאין להם שום הכנעה ואין להם שום ענין לעשות מסך אלא כל עבודתם הוא רק איך שיינע יודין(?) או רביס, אזי זהו עוביות בלי מסך וממילא יוצא את כל מה שיוצא מהם ואצלי הם חשודים על הכל ואין מי שיעכב על ידם וד"ל

אני קיצרתי מפני אני לא רוצה שהם יהי' במחשבותי כי ידוע לך הכלל במקום שאדם מחשב שם הוא אלא מטעם שאני מכיר בך שאתה אוהב לדעת את האמת הוכרחת לעלות על מחשבותי את העוביות בלי המסכים שהם מבחי' שבירת הכלים אשר עדיין לא עלו על המסילה שיהי' באפשרות לבררם, והי' ירחם

להבין את הנ"ל ביותר ביאור אתן לך דוגמא קצרה הלא ידוע שלכל מדרגה ומדרגה יש בחי' אמצעי הנכלל מ-ב' הבחינות ביחד כמו בין דומם לצומח יש אמצעי בשם עצי אלמוגים ובין צומח לחי יש אבני השדה שהם בעלי חיים הקשורים בטבורם לארץ ויונקים משם, ובין החי להמדבר יש קוף א"כ נשאלת השאלה מהו האמצעי בין אמת לשקר מהו הנקודה שהוא נכללת מ-ב' בחי' ביחד, וטרם שאני אבאר אני אוסיף כלל אחד שזהו ידוע, שדבר קטן אי אפשר לראות משא"כ דבר גדול, יותר קל לראות. לכן משום זהו בזמן שאדם עוסק במעט שקרים אין הוא מסוגל לראות את האמת איך שהוא הולך בדרך השקר אלא הוא אומר שהוא הולך בדרך האמת ואין לך שקר גדול מזה, והטעם הוא משום שאין לו כ"כ שקרים שיוכל לראות את מצבו האמיתי משא"כ בזמן שהאדם רכש לו הרבה שקרים נמצא שהשקר כבר נתגדל אצלו בשיעור שאם רצה לראות כבר זה באפשרות לראות נמצא שעכשיו היינו בזמן שהוא רואה את השקר ז"א שהוא הולך בדרך של שקר אזי הוא רואה את מצבו האמיתי היינו שהוא רואה את האמת בנפשו איך לעלות על המסילה הנכונה נמצא שהנקודה הזו שהוא נקודת האמת שהוא הולך בדרך השקר הוא האמצעי בין אמת לשקר שזהו הגשר המקשר בין האמת להשקר שנקודה זו הוא הסוף של השקר, ומכאן ואילך מתחיל דרך האמת ועדי"ז יובן לנו מש"א אאמו"ר זצ"ל שבכדי לזכות לשמה צריכים מקודם להכין שלא לשמה הכי גדול ואח"כ יכולים לבוא לשמה, ואפשר לפרש ע"ד הנ"ל היינו שלא לשמה נקי שקר, ולשמה נקי אמת ובזמן שהשקר הוא קטן היינו שהמצוות והמעשים טובים הם מועטים נמצא שיש לו שלא לשמה קטן ואז אין הוא מסוגל לראות את האמת לכן הוא אומר אז שהוא הולך בדרך הטוב והאמת היינו שהוא עוסק בלשמה, משא"כ כשעוסק ביום ובלילה בתורה ומצוות שלא לשמה אז הוא מסוגל לראות את האמת משום שע"י רבוי שקרים נעשה אצלו גדול, נמצא שהוא רואה באמת איך שהוא הולך בדרך השקר ואז הוא מתחיל לתקן את מעשיו היינו שאז הוא מרגיש שכל מה שהוא עושה הוא רק שלא לשמה, ומהנקודה הזו עוברים לדרך האמת היינו לשמה ורק כאן בנקודה זו ומתחיל את הענין משלא לשמה באים לשמה, משא"כ מקודם זהו טוען שהוא עוסק לשמה ואיך אפשר לשנות את מצבו ודרכו לכן אם האדם מתעצל בדרכי עבודה אין באפשרותו לראות את האמת איך שהוא משוקע בהשקר אלא ע"י רבוי בתו"מ ע"מ להשפיע נ"ר ליוצרו אזי יכולים לראות את האמת איך שהולכים בדרך השקר הנקי שלא לשמה, וזהו נקודה האמצעית בין אמת - לשקר

לכן עלינו להתחזק בדרך ה' כפי שהורו לנו אאמו"ר זצ"ל ונתחזק בבטחון עז ובכל יום יהיה לנו כחדשים שצריכים לחדש בכל עת את היסודות שע"י נזכה ליתד שלא תמוט לעולם, ונצעד קדימה.

ידידיך ברוך שלום הלוי אשלג

אגרת ג'

ב"ה כ"ט טבת תשי"ז פה מנשסטר יע"א

לכבוד ידידי...

קראתי את מכתבכם מחדש טבת, ואענה לכם בקיצור באופן כללי, כבר כתבתי לכם שיש בחיי דינים ממותקים. ולהבין את זה בדרך ההכנה להכנס להיכל ה' הוא כי יש לפעמים שהאדם מרגיש בעצמו במצב של שפלות היינו שאין בו לא תורה ולא עבודה וגם מחשבות של הבלי העולם וכדומה, והאדם בא אזי לידי יאוש, היינו שאומר, בטח שלא עלי נאמר "ואני לשמש את קוני". אלא לאנשים שהם מרומי מעלה היינו שיש להם מזמן הלידה מידות טובות וישרות, ומוח טוב, ורצון וחשק להתמדה בלמוד התורה, וכל עיסקם מעת היותם בעולם, מוחם ולבם רק בתורה ועבודה, מה שאין כן איש כערכי מקומי הוא ברפת. והפסוק כי לא דבר רק הוא כי הוא חייכם ואורך ימיכם, לא עלי נאמר הפסוק הזה, ויש לפעמים שיש המתקה בזמן ההתעוררות השפלות, היינו שהאדם רואה שאנכי לא ידעתי עד כמה שאני כל כך שקוע בהבלי הזמן, ובעניני התכלים לא שמתי לב להיות כראוי להיות. והשיר שאומרים יתפאר בי כי חפץ בי, גם אני צריך לומר השיר הזה, כי לכל ישראל "יש להם חלק לעולם הבא", היינו בסוד עמד וגנזו לצדיקים לעולם הבא, ועכשיו שאני רחוק מכל הענין, אזי אסור להתיאש, ורק להיות בטוח בה', כי אתה שומע תפלת **כל פה**, היינו כל לרבות, אפילו שהפה שלי לא כל כך בסדר כמו שצריך להיות בוודאי השלש עשרה מידות של רחמים יתעורר גם עלי, ואני מהיום והלאה אני מקווה שאני אלך קדימה אף על פי שכבר אמרתי כך הרבה פעמים, ובסופו של דבר נשארתי בשפלותי, אזי הוא משיב כי יש בחינת עולם שנה נפש. ששלושת אלה צריך להתיחד בזמן ובמקום ובנפש יחד. לכן הוא אומר שבודאי עכשיו הגיע הזמן שאני כבר אצא מכל המצבים הרעים, והבא לטהר מסייעים אותו, ומתחיל תכף בעבודה, ביתר שאת וביתר עז, וגם בעת המשא ומתן הוא לא מרגיש בחינת יסורים מהשפלות שרואה שהיה נמצא כל ימיו בשפלות כזה, אלא להיפך הוא מרגיש בעת המו"מ בחינת נעימות והתרוממות הרוח, משום שמאיר לו עכשיו את הגדלות שעליו לזכות אחר כך וזהו נקרא שהאור מקיף מאיר לו מרחוק. היינו אף על פי שעדיין מרוחק הוא מהיכל המלך היינו שעדיין לא זכה לטהר את כליו לשם שמיים מכל מקום יש לו הארה מהאור העתיד להתלבש בו אחר כך, נמצא שהמצב השפלות הזה אינו גורם לו יסורים מהמצב, אלא להיפך יש לו תענוג, וזה נקרא בחינת **המתקת הדינים** היינו שהמצב הזה לא רע כל כך, וכל זה הוא משום שאינו מביט לאחוריו היינו את זמן העבר, אלא מסתכל לפניו היינו להאור העתיד להשיג אחר כך, נמצא שאם הוא דבוק בה' מבחי' או"מ. אבל ב' מצבים הנ"ל גם כן קשה שהאדם יהיה לו יכולת לשפוט ולברר לעצמו איזה מצב מהם עליו לקבל לבחינתו וללכת בו, ובדרך כלל כשהאדם עדיין אינו מלומד בדרכי עבודה אזי הוא כצל הנמשך, היינו לפעמים מראים לו ממרום מצב של יאוש ולפעמים מראין לו מלמעלה בחינת המתקה על שפלות, אבל על כל פנים, אם אין האדם יכול לבחור לעצמו מה שיש לו לקחת, על כל פנים אין הוא צריך להאמין להמצב של יאוש שזהו אמת. אלא עליו לומר שאין הוא עדיין בעל עבודה אלא שנמצא **בכף הקלע** היינו שזורקין אותו מלמעלה ממצב למצב.

ואם האדם נופל למצב הא' הנק' בחינת יאוש אזי באמת הוא מת, ויש לפעמים שאדם ממית את עצמו לדעת היינו שהולך למקום דשכיחה הזיקה הנקרא, המכניס את עצמו למקום סכנה, ועל פי רוב הסביבה גורמת מצב כזה הנקרא מיתה. ואז "למתים חפשי" כיוון שאדם מת נעשה חפשי מן המצוות היינו שאומר שכל המצוות שקיבל עליו **מרבותיו** לא הועילו לשום תועלת, אם כן אין לו כבר צורך להמשיך בהם, והעצה לזה רק לחזור להסביבה של אנשים חיים היינו לאנשים שהם עדיין ממשיכים במצוות שקיבלו מרבותיו והגם שהוא במצב הזה לא יכול להאמין שיש אנשים בין החברותא שלו שיהיה בבחינת חיים וקיימים, אלא שנדמה לעיניו שהעולם חשך בעדו שכל מקום שהוא נותן את עיניו הוא רק גלי גלים של עצמות מסתובבים לעיניו, אבל על דבר אחד אפשר לו להתאמץ ולראות אם על

כל פנים החברותא שלו ממשיכים במצוות רבו זצ"ל ויש לפעמים שגם זה לא נותנים לו מלמעלה לראות, ואז הוא רואה לעיניו איש ערום בשכל, שהוא לא יכול לרמאות לעצמו שהוא הולך בדרך הישר, ועל ידי זה שרואה שאין מעשיו רצויין יש לו יסורים נוראין, מה שאין כן החברותא שאין הם רואים את מצבם אמיתי, או שאין להם אפילו זמן לראות את שפלותם לכן הם חיים חיי שלווה ויש להם מנוחת הדעת, מה שאין כן (אם אני) חי חיי צער, ואז בזמן כזה האדם משתוקק לפעמים להנות מחיי הבלי עולם הזה, אבל גם זה לא יכול לתת לו סיפוק נפשי ואף על פי שרואה שאחרים כן נהנים מהחיים ולמה עליו נגזר הגורל שאין הוא מוכשר לקבל חיים של סיפוק נפשי כמו אחרים, היינו שהולך ברחוב ומסתכל אנשים הולכים ורצים זה לעבודתו וזה לבית מסחרו, וזה לשיבה ועל כולם לא נראה על פניהם ח"ו איזה צער ויסורים אלא כולם עליזים ושמחים. ולמה דווקא אני אינני רואה סיבה מספקת שיהיה לי הן מבחינת הכבוד והן מהפרנסה היינו אפילו אנשים שיש להם מצב הגשמי יותר פחות ממנו ומכל מקום אין להם יסורים מהחיים שיאמרו שחסר להם הנאה מהחיים ולי אני כשלעצמי אני מרגיש פחות טעם מהחיים היינו שכל תענוגי הגשמיים אין להם כל כך הרבה הנאה שיתנו לי הספקה, אינני אומר שאם תענוגי הגשמיים אין להם כל כך אחוזים הנאה כמו שאני רוצה להנות, אזי אני אוותר עליהם כי דבר קטן שאינו שווה אפילו פרוטה אין זורקים לחוץ אלא הדאגה היא מדוע אינני מרגיש כל כך אחוזים תענוג כמוהם שיתנו לי הספקה כמו אחרים.

והאמת אם נצייר את (זה) בציור ונגיד שתענוגי גשמיים נמצאים 40% תענוג אזי זה יכול לתת הספקה לאותם אנשים שמספיק להם עד 40% אבל לאותם אנשים שלפעמים טעמו רוחני ונגיד שהיה להם כבר טעם של תענוג 60% לכן קשה לו להתרגל לחיות על מאכל שאין נמצא בו אלא 40% לכן משום זה כולם עליזים ושמחים והוא חי חיי צער משום שהוא זקוק לשישים אחוז של תענוג. אבל כנ"ל הוא לא זורק את התענוג אפילו שאין בו אלא אחוז אחד, לכן כל הגרגרן כועס, היינו אע"פ שמקבלים תענוג כמו אחרים אבל הוא כועס היינו שרוצה למצוא את שיעור התענוג של שישים אחוז שהיה רגיל לטעום בטעמים רוחניים. אבל בגשמיות לא ניתן מלכתחילה להנות אלא מבחינת נהירו **דקיק** כמובא בזה"ק היינו אחוז מצומצם של תענוג, לכן אפילו כשכבר מת היינו שנאבד לו טעם חיים הרוחניים אבל כשזוכר שהוא רגיל לטעום טעם של תענוג של אחוז יותר גבוה משיש בהתענוגים גשמיים יש לו צער ואין לו סיפוק נפשי. וזה ענין "קשה רימה למת כמחט לבשר החי" היינו בזמן שהוא **מת**, וזוכר את הטעם של תענוג שהיה בזמן ההתרוממות הרוח הנקי **רימה** כמחט בבשר החי, היינו בזמן שהיה **חי** וכל תענוגו היה רק בתורה ועבודה והיה מרגיש טעם עבודה של מסירות נפש בעל מנת להשפיע נחת רוח ליוצרו ואם ח"ו היה מתעורר בו איזה **חטא** היינו תשוקה של הרצון לקבל היה לו אז צער מזה וז"נ כמחט בבשר **החי** היינו בזמן שהיה דבוק בהחיים רק עכשיו בזמן שהוא זוכר את ה**רימה** הוא בבחינת **מת** יש לו גם כן צער. אבל זה כלל שגם ה**מת** נשכח מהלב היינו ששוכח שהיה פעם בהחיים ועכשיו הוא נמצא במצב של מיתה והולכים ונשטפים בזרם החיים של הכלל כולו, ואז כבר אינו חיים חיי צער היינו שבאים לידי מצב ששוכחים את הכל ואז הוא באים לידי מצב למתים חפשי היינו שנעשה חפשי מכל המצוות שקיבל מרבו זצ"ל ובא לידי מצב של שכחה ששוכח אפילו שהיה לו איזה פעם איזה עבודות, אלא נדמה בעיניו כי במצב כזה הוא שרוי כל ימי חייו, ואפילו את החשבון הזה הוא שוכח לעשות אלא פשוט נמשך עם זרם העולם השוטף.

ולפי זה יוצא שיש כמה מצבים עד שבאים לאחוז בצנור החיים המחיה כל הנפשות א) ששוכח לעשות איזה חשבון עם מצבו הנמצא בו עכשיו. ב) הוא עושה לעצמו חשבון ורואה שהוא מת וזוכר את הזמן של **רימה** ואז הוא מרגיש חיי צער, כנ"ל כמחט בבשר החי, אבל הוא בא לידי יאוש! ד) עושה חשבון ורואה שמת אבל מאיר לו אור הבטחון ומתחזק ומקבל עליו שמכאן ולהבא הוא ילך בדרכי עבודה בבחינת ה**מתקה** ה) בזמן עבודה היינו שעובד במצוות מוחא - וליבא עד כמה שידו מגעת בבחינת על אשר בידך וכחך לעשות עשה, ואז מרגישים טעם בלימוד הקבלה אע"פ שאינו מבין את תוכן הענין הרוחני מ"מ מאיר לו הלימוד בבחינת המאור שבה, ומרגיש טעם בעבודה למעלה מהדעת, ומרגיש את ההתרחקות שגורם לו הרצון לקבל ומשתוקק לעשות רק בעבודה של השפעה עד שהשי"ת מרחם ואומר לו שלום, כמ"ש אאמו"ר זצ"ל אשמעה מה ידבר קל, כי ידבר שלום אף עמו ואל חסידיו

ובאמת יש להבין קושיא גדולה ועצומה איך שאנחנו זכינו לשמוע דבר אלקים חיים מפי האר"י החי אאמו"ר זצ"ל וראינו שאין דבר נסתר ממנו, וכל פעם שזכינו להכנע אליו בלב ונפש כבר הרגשנו בעצמנו שאנחנו נמצאים באויר רוחני הגבוה מכל הבלי העוה"ז איך היה מציאות שאנחנו נשארנו במצב הנוכחי כל אחד לפי דרגה דליה שכל אחד מאתנו היה צריך להמצא במדריגה יותר גבוה מכפי שנמצא עכשיו.

ודבר זה מגולה בהתורה, כי כבר פירשתי לכם את הענין יציאת ישראל מיד פרעה ולמה אם ה' רצה להוציא את ישראל מיד מצרים היה צריך להסכמת פרעה הלא הוא כל יכול, ופרשתי שפרעה היינו הגוף שהגוף צריך לאהוב את ה' בכל לבבך וכו' וענין אהבה א"א להיות ע"ד הכפיה ולפיי"ז יש להקשות הלא ידוע שהעבודה צריכה להיות למעלה מהדעת ואיך הראה הקב"ה מופתים לפרעה. ועוד קשה כי אני הכבדתי את לבו למען שיתי את אותותי אלה בקרבו, והקשו העולם א"כ נטל ממנו את הבחירה היינו חוץ מזה שיצא לב האדם רע מנעוריו, הוא הוסיף עליו כל פעם הכבדת הלב, א"ח אין בידו שום אפשרות להיות בוחר בטוב ומואס ברע.

אלא נבין את זה כפי שהורה לנו אאמו"ר זצ"ל שיסוד עבודתנו יהיה בעמ"נ להשפיע, משא"כ כשיש מופת אזי כבר קשה להיות עבודתו לשמה, והעיקר הוא למען שיתי אותותי אלה בקרבו, שדווקא בלמעלה מהדעת כבר קשה להיות עבודתו לשמה, והעיקר הוא במקום שיש שאלה של מי וד"ל יש מקום לחיבור עם אלה. שע"י שניהם מתגלה שם אלקים, כי אלה בלי מי וד"ל אין קיום כמבואר (בהקדמת הזהר הסולם) והעיקר צריכים לאותיות התורה שיתגלו, כי לא עם הארץ חסיד, שדווקא לבן תורה צריכים כי אחרת נקרא הנותן בתו לעם הארץ כאילו כופהו בשיני ארי וד"ל היינו שהמוות בטוח אם אין הוא בן תורה, ותורה נקרא בחינת קו אמצעי היינו שכולל שני דברים ביחד היינו מי - ואלה כנ"ל שהם ביחד שם אלקים. לפי"ז אם האדם מתחיל להכנס להעבודה ע"ד האמת ומתחיל להרגיש טעם בעבודה, כבר יש מקום להכשל בבחינת רצון לקבל, היינו כבר יש לו יסוד לעסוק בתו"ע משום שאני מרגיש בזה טעם יותר משובח מכל הבלי העולם הזה אם כן כבר אין לו צורך לבחינת אמונה למעלה מהדעת, מטעם שהרגשת התענוג כבר יש לו מופת חותך שכדאי להיות עובד ה', ואם לא יתנו לו טעם בעבודה אזי לא יוכל להמשיך בעבודה משום שקשה להתחיל בעבודה שהוא למעלה מהדעת אלא מתחילים בשלא לשמה, ואח"כ באים לשמה. והסדר כדרך שמלמדים את התינוק ללכת שמחזיקים בידו ומוליכין אותו (עוד הפעם) וכשמתחיל ללכת אזי כבר עוזבים אותו לנפשו אזי בתחילתו הוא נופל אז מחזקים אותו עוד הפעם ונופל עוד הפעם וכן הוא הסדר עד שכבר יכול ללכת בלי שום תמיכה, ואז נקרא שיכול לעבוד לשמה, ואז כשזוכה לדברים הרבה, כבר הוא יודע איך להתנהג את עצמו שיהיה בבחינת להשפיע אע"פ שהוא עכשיו מקבל דברים הרבה, משום שהוא בן תורה היינו שהיה לו כ"ז התעסקות בתורה, איך להתנהג שיהיה כל כוונתו לשם שמים ואז מתחיל הזמן שמגלין לו רזי תורה שה"ס השפע הנשפע לעובדי ה'.

ועם הנ"ל נבין את ענין הכבדת לב מה שהשי"ת הבטיח למשה, היינו שאחרי כל הניסים והנפלאות היינו אפילו שנקבל כמה מיני גדלות הן בבחינת התרוממות הרוח, והן מבחינת החידושי תורה אף על פי שבשעת מעשה יהי לנו מזה התפעלות גדולה ועצומה עד שכבר מחליטים שאין עוד מלבדו וכדאי להתמר את עצמו רק בכדי לשרת את הקב"ה, א"כ אל יעלה בדעתך שבזה יתבטל את מקום עבודה מבחינת מה שהאדם צריך לגלות כי האדם תיכף יתבטל לרבותיו וכבר אין מקום לבחירה, היינו מה שהאדם צריך (לגלות) לבחור, לזה הבטיח הקב"ה כי אני יכול לעשות דבר מה שאין אתה יכול להבין שיהיה דבר כזה במציאות, היינו אם הכבדתי את לבו, כי הקב"ה נותן הכבדת לב, כי תיכף אחרי כל המופתים והגלויים תיכף הוא שוכח את הכל וצריך להתחיל עבודתו מחדש. ואם תשאל מה לי כל המופתים אם הוא שוכח אותם, אבל הזמן שיש לו מופת חותך שכדאי להיות עובד ה' זה נקרא תמיכה, וזה לא על החשבון עצמו כי זה רק על חשבון התומך. אבל יחד עם זה הוא מרגיל את עצמו

ללכת כנ"ל במשל התינוק. אי לזאת אפילו אנחנו זכינו לשמוע את דברי אלקים חיים מפי שכינה מדברת מתוך גרונו של אאמו"ר זצ"ל מ"מ הבחירה נשאר בידינו לכן אפילו שהוא זצ"ל גילה לנו הרבה גלויים וזה היה רק בכדי להדריך אותנו בכדי שנוכל ללכת בלי סעד, ולכן משום (זה) תיכף על כל חידוש תורה שגילה לנו ונגרם לנו התרוממות הרוח ובטחון חזק להקדיש את ימינו רק לתועלת ה' אבל תיכף בא על זה בחינת הכבדת הלב, מבחינת כי הכבדתי את לבו, כדי שיהיה לנו אח"כ בחירה מצידנו כי זה נקרא יגיעה בלי סעד לתומכו, כי הכבדתי את לבו כדי שיהיה לנו אח"כ בחירה מצידנו כי זה נקרא יגיעה בלי סעד לתומכו כי כוונתו היתה כדי להביאנו לשלימות הנרצה לכן משום זה נשאר כל אחד במצב שאינו מתאים לתלמידו וד"ל.

ואנחנו צריכים לחזק את עצמנו כמו שכתוב במכתבי הקודם שיעקב אבינו לא מת, היינו שמדתו של **אמת** חי וקיים לעד, ושיקויים הפסוק ואתה אל תירא עבדי יעקב נאום ה' ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק וזרעך מארץ שבים, היינו אפילו אם אנחנו נמצאים בתכלית ההתרחקות אזי ישועת ה' כהרף עין ונזכה לבוא לבחינת האמת היינו להשפיע נ"ר ליוצרו אכ"ר.

ידידך ברוך שלום הלוי אשלג
באאמו"ר בעל הסולם זצקלה"ה

אגרת ד'

ב"ה יום ג' פרשת תולדות כ"ח מרחשון תשט"ו פה ת"א תו"ב

לכבוד ידידי אנשי חיל...

אודות הענין ששוחחנו בעת שעמדנו ע"י האוטומוביל - עיין בספר בית שער הכוונות דף כ"ה
אות ע' ותמצא תשובה,

ובנידון שתכנס להחברה שבסכמתי לך אזי אני מוכרח להודות שלא עיינתי כל צרכי והסיבה הוא
היות שהייתי בטבריא אזי חשבתי את הדיעות המנוגדות שישנם בטבריא אזי אמרתי שאין
להתחשב עמהם, רק האמת יורה דרכו, אבל כשבאתי לתל-אביב אזי תיכף הרגשתי שיש ג"כ דיעות
בין אנשי שלומנו שבעבר היינו מטרים הסתלקות האור שעכשיו הכלים שלהם נמצאים וכו' וד"ל אזי
הם יחפשו עוונות וחטאים בכדי להצדיק מעשיהם שרק האמת נמצא בירושלים מקום החורבן לכן
באתי עכשיו להסתייג מזהו, ז"א שלא להכנס לתוך החברה המודע וד"ל,

ובקשר שאלתך פירוש בהמאמר כל שרוח הבריות נוחה הימנו - מצאתי כתוב אצלי בשם
אאמו"ר זצ"ל שהקשה קושיא הלא מצאנו אצל הגדולים המפורסמים ביותר שהיו מחלוקת ותירץ
אם הי' אמרו כל שהבריות נוחה וכו' אזי יכולים להקשות קושיא הנ"ל, אבל היות שאמרו בדיוק כל
שרוח הבריות משמע שיש בריות היינו גופים, שאצל הגופים אין שום שייכות לרוח המקום להפוך
שדעת בעל-בתים הפוכה מדעת תורה משא"כ הרוח של הבריות זהו דבר קדוש. על הרוח הזה כווננו
חז"ל מטעם מי שעושה מצוה אחת היינו מצות אמונה הנקרא אות אחת, מכריע א"ע ואת כל
העולם כולו לכף זכות, ונשאלת השאלה הלא לא רואים ולא מרגישים שום זכות בהכלל בזמן שיש
צדיקים בהדור, על זה אמר מרון זצ"ל שהצדיק ממשיך את השפה עבור הכלל כולו אלא אלו
האנשים שאין להם כלים להלביש את האור אזי אין הם יכולים להנות משפע זו, אבל הנשמה של
כל אחד ואחד מקבל בבחינת אור מקיף מהשפה לכן רוח הבריות נוחה הימנו משום שרוח המקום
מאיר לתוך רוח הבריות אבל כל אלו שעדיין לא הלבישו את הרוח שלהם עמהם אין מה לדבר
ולהתחשב.

ועליכם לזכות לילך מחיל אל חיל
ידידיכם הדורש בשלומכם ובטובתכם
ברוך שלום אשלג.

אגרת ה'

ב"ה י"ג מרחשון תשי"ז פה מנשסטר יע"א

שוכט"ס

לכבוד ידידי מוה"ר...

בתשובה למכתבך מיום ג' מרחשון, על שאלתך הראשונה בקשר שאתה צריך לעמוד על המשמר לעורר את האהבה בלב החברים, ודבר זה לא מתקבל על לבך לדבר הגון, דוקא זה אני רואה בגללך דבר נחוץ כידוע לך מ"מ אאמו"ר זצ"ל שמבין אדם לחבירו לומדים איך להתנהג בבחינת בין אדם למקום, כי אור העליון הוא בבחינת מנוחה המוחלטת, וצריכים תמיד לעורר את האהבה עד שתחפץ אהבת כלולותינו, היינו שמראים לך מן השמים שבדרך זה אתה צריך תמיד לעורר את אהבת שמו ית' היינו כי כולם מחכים לאתערותא דילך, היינו כמו שאתה רואה שבאהבת חברים יש לך הזכות כפי שאתה רואה, היינו כפי שמראים לך מן השמים, שאתה המעורר (והגם שלפי האמת אינו מוכרח להיות כך כי אם תשאל את החברים עוד לא ברור לי שהם מסכימים עמך היינו עם ראיותיך שרק אתה חשק בהם, ולא להיפך וד"ל) וז"ע אין לדיון אלא מה שענינו רואות היינו מצד הדין דברים אתה מוכרח לדון רק כפי ראיותיך, לכן בזה האופן מראים לך מהשמים שאתה צריך לעורר בכל פעם את אהבת ה', ואתה צריך לעמוד תמיד על המשמר כל היום וכל הלילה היינו בין בזמן שאתה מרגיש בחינת יום ובין שאתה מרגיש בחינת לילה כי אנו אומרים להשי"ת - כי לך **יום אף לך לילה** שגם הלילה היינו חשכת הלילה גם כן בא מצד השי"ת לטובת האדם, כמ"ש יום ליום יביע אומר, ולילה ללילה יחווה דעת, (עיין בהסולם חלק א' אות ק"ג ויהי לך למישב נפש) היוצא מזה עליך לעורר לב החברים עד שתהא השלהבת עולה מאליה כמ"ש חז"ל על בהעלותך את הנרות, ועי"ז תזכה לעורר את אהבת המקום ב"ה עלינו,

ועל שאלתך הב' בדבר שאתה מוכרח תמיד לעורר את לב התלמידים, ומצד אחר שכבר זכו לראות את חשיבות הלימוד וכו' ומ"מ אין מכבדים את השעורים, זהו ג"כ לזכותך היינו שאתה צריך לדון בעצמך הלא השי"ת נתן לך כמה פעמים את התקרבותו אליך היינו שכבר כמה פעמים הרגשת שאין לך דאגה אחרת בעולם רק שתשאר דבוק בו ית' לנצחיותו כי אפילו בעבודת הכי פשוטה ג"כ אין אתה ראוי להיות משמש את המלך כי איזה יחוס יש בך יותר מבני גילך, ועכ"ז אתה מחכה שהשי"ת יעורר אותך לעבודה היינו שיהי לך התעוררות ממרום אז תתחיל בלימוד השיעורים היינו כמו שאתה מוכרח לעורר את התלמידים כמ"כ אתה אומר שהקב"ה צריך לעורר אותך היינו אם הקב"ה יתן לך גישמק אזי אתה מוכן לעבודה, ומטרים זה אין אתה מסוגל וכו' אז מראים לך מהשמים איזה צורה ובאיזו פחיתות ושפלות אתה מסתכל על התלמידים וד"ל.

ועל השאלה הג' בדבר שמחזיקים את המפלגה בהפלגות יוצא מהכלל כי כן דרך העולם כשיש פחד שהתינוק יצא יחיד בלילה אומרים לו יש דוב בחוץ ושאר חיות רעות בחוץ, כי אחרת אין התינוק מסוגל להבין היינו אם יתנו לו להבין את האמת שאין הארי והדוב בחוץ רק פשוט לטובת התינוק הוא שילך לישון וכו', והעיקר שישאר בבית אין התינוק מסוגל לקבל בחינת אמת, לכן תדע אחי כי בכדי לקבל דרך האמת ודבר אמת של אאמו"ר זצ"ל אין כעת הרבה אנשים שיהי מסוגלים לשמוע דבר אמת, כי רק הרבה ילדים אתה רואה. ומה אני אוכל לומר לך בזמן שאתה נמצא **בבית-התינוקות** ואתה מתפלל מהם, שאתה כותב לי שהילדים הם עליזים ושמחים ושמחים, כי כן דרך התינוק שיהי עליז ושמח, וידוע הכלל שאין מחשבין בתינוק בזמן שהוא בוכה וזמן שהוא שמח

מטעם כי כל התפעלותו והרגשתו וחסרונו הוא רק על דברים של מה בכך, ובזמן שאתה רואה שהתינוק בוכה בזמן התפילה, אתה מתפעל וכן בזמן שהוא שמח ורוקד אתה מתפעל, וכותב אתה מקנא בהילדים איך שהם עליזים ורוקדים, ומה אתה רוצה רוצה להיות בחזרה בחינת תינוק תדע לך אחי כי כבר עבר לך את זמן הילדות, כי טרם שנכנסת לחדר של אאמו"ר זצ"ל היית רוקד כמוהם וד"ל.

ויהי' ה' בעוזרנו להושיע בגו"ר
ידידך ברוך שלום הלוי אשלג
באאמו"ר זצקלה"ה

אגרת ו'

ב"ה ד' חנוכה תשי"ט פה יפו-תל-אביב

לכבוד ידידי שבגיטסהד שיחיו

הרב...

הנני שולח את ברכתי לכבוד החנוכה יהי רצון שנזכה להרגיש האור של חנוכה בלבנו שעל ידי זה יאיר עיננו וישמח לבנו.

ואגב אכתוב מה שאמרתי בענין חנוכה : הנה ידוע שאי אפשר שהנרות יאירו עד שיהי' בהם גי' (תנאים, א) נר שהיא הכלי שנותנים בה השמן. (ב) השמן. (ג) הפתילה. ובזמן ששלושת הדברים הללו מכוונסים יחד, אז יש מציאות להנות מאורם.

ויש לפרש את גי' בחינות הנ"ל על דרך העבודה והמוסר. הנה הכלי ששם נותנים הן השמן והן הפתילה הוא הגוף ונקרא **נר**, והיגיעה בתורה ומצוות והסתירות מה שהאדם מרגיש בהשגחתו ית' בדברים שאינם מגולים לפניו שהנהגת העולם הוא בבחינת טוב ומטיב, ולפי מחשבתו ודעתו היה הקב"ה צריך לנהג את העולם בהנהגה אחרת, היינו שיהיה מגולה לפני כל אחד ואחד מדת טובו ית', נמצא שזהו בסתירה להכל האדם, זה נקרא **פתילה** מלשון פתלתול ומלשון פסולה, היות שמחשבות כאלו פסולים להמחשבה. והבהירות וההתעוררות שמביאו לחשוק לתורה ועבודה ולהרגיש המתקנות והנועם שבתורה ועבודה זה נקרא **שמן**

ואם חסר אחד מהם אין יכולת להנות מאורם, כמו"כ כאן בזמן שהגוף כלול מהיגיעה והבהירות אז זוכים להשיג את אור ה' שהוא יוצא דווקא מבין שניהם, וכמו לאחר ששרף השמן והפתילה אין כבר מה להאיר ונעשה חשך, כמו"כ לאחר שנגמר היגיעה והבהירות אין לו כבר אור ונעשה שוב חושך אצלו ואם רוצה להשיג עוד אור, הוא מוכרח להשתדל להמציא עוד יגיעה, הנקרא פתילה, ועוד בהירות הנקרא שמן, משום שאין להאור במה לחול ולהתפס, והטעם הוא כי יש כלל לפום צערא אגרא

ועיקר הבהירות הנקרא שמן הוא על ידי אמונה, שענינו הוא מה שמתגבר על יצר הרע, המביאו לידי יגיעות וסתירות ולכל החיצוני וזה נקרא נסיונות בעבודת השי"ת, ואחרי ההתגברות הזו, האדם זוכה לקבל את אור ה' המאיר לנשמת אדם, ואז אין כבר מקום לסתירות, וזה נקרא **אור חנוכה** היינו שזוכה להשגחה גלויה שהנהגתו ית' הוא בבחינת הטוב ומטיב לנבראיו

ובזה יש לפרש מה שאמרו ז"ל בנר חנוכה (שבת כ"א) "מצוותה משתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק" שרמזו בזה, על דרך הנ"ל הנה חמה נקרא אור המאיר, - רגל, מלשון מרגלים שמרגל לראות את השגחתו ית' כמ"ש אצל המרגלים "וראיתם את הארץ מה הוא וכו' הטובה הוא אם רעה" שענינו הוא לראות את ההשגחה העליונה בעולם, אם היא בבחינת טוב ומטיב, - שוק, הוא רשות הרבים כי דווקא ברשות הרבים נמצאים מרגלים משא"כ כשאדם זוכה להכנס לרשות היחיד היינו שאין שום כח בעולם רק הקב"ה לבדו "כי הוא לבדו עושה ויעשה לכל המעשים" כבר אין מקום למרגלים וזה שרמזו שצריכים להמשיך את האור חנוכה שיאיר את ההשגחה הגלויה בבחינת הטוב ומטיב מזמן שתשקע החמה עד שתכלה רגל מן השוק, היינו מזמן שעדיין היה נמצא בזמן

החשך, עד שתכלה כל בחינת המרגלים מן רשות הרבים, שלא יהיה עוד מקום להמרגלים ושיכלו כולם מן העולם.

ועל דרך זה יש לפרש את מה שאנו אומרים בשיר מעוז צור ישועתי, "יוונים נקבצו עלי וכו' ופרצו חומת מגדלי, וטמאו כל השמנים", **ח ו מ ת** הוא אותיות חותם, ותחום. **מגדלי** הוא המגדל מלא כל טוב (עיי' במדרש רבא פ"ח), וענין החומה הוא שמירה שלא יכנסו זרים לתוך העיר ולשלול טובה, כמ"כ כאן כדי שלא יכנסו מחשבות זרות ורצוניות בלתי קרואים, מוכרחים גם כן לעשות **חומה** שעמה נשמרים מהחצונים, וחומה זו נקרא אמונה, שרק על ידי אמונה יש יכולת להאדם שיהיה נימל מכל הנ"ל. וזה נקרא תחום, שעד כאן יש יכולת להחיצונים לגשת, ובזמן שרואים שהאדם לא יוצא מתוך החומה, אזי הולכים ושבים למקומם, והטעם הוא כי ענין אמונה הוא דווקא למעלה מהדעת, ושליטת הסי"א הוא דווקא בתוך הדעת של הו"ה כל החיצוני וממילא אין שום קשר ונגיעה להאדם.

וקליפת יוון היה שעם ישראל יתנהגו דווקא על ידי הו"ה כל החיצוני שהוא הפילוסופיה הארורה וזה הוא נגד האמונה, הנקרא חומה כנ"ל. ובשיעור שעלתה בידם להכניס את הפילוסופיא לישראל באותו שיעור נבחן, שעשו פרצה בהחומה, וזה פירש ופרצו חומת מגדלי, היינו החומה שהוא סביב המגדל מלא כל טוב שעיי"ז זוכים להשיג להשגחה גלויה שהקב"ה מנהיג את העולם במדת טוב ומטיב, ועיי' הפרצה הנ"ל **וטמאו כל השמנים** היינו שכל הבהירות והחיות שזכו על ידי אמונה נסתמו מהם, שטומאה הוא מלשון טמטום וסטום, עד שנעשה נס והקב"ה עזר להם וזכו שוב לאור הגלוי הנקרא אור הפנים.

ועל מה שידידי שואל וז"ל, בענין שופר הוא שהקב"ה עולה ממד הדין למדת הרחמים, ומכ"מ משמע שהרמז הוא כל מדת הדין, כעין בשעת נדוי תקעו בשופר, וכו' ותירוץ 'היערות דבש', שאותו הדבר ששופר מעורר דין, וכאשר האדם תובע על עצמו מדת הדין, פירוש שאומר לבורא ית' שהוא רוצה לקבל ענשו ובלבד להפטר מהחטא ולהנקות ממנו, בזה גופא האדם מעורר רחמים ובטח אין להרהר על דברי הקדוש בעל 'יערות דבש'.

ועיין בזה אמור דף צ"ט ר"ש וז"ל. דישראל בעיין ביומא דדינא **שופר** ולא קרן, בגין דקרן הא אתידע, באן אתר איהו (היינו מדת הדין ועיי"ש בהסולם) ולאתדבקא דינא לא בעינא, הרי משמע מכאן ששופר הוא מדת הרחמים.

ויש לפרש את מה שהוא מביא מענין הנדוי שענין התקיעת שופר היות כשמנדין הרי המנודה תחת שליטת מדת הדין, וכדי שמדת הדין לא ישלוט עליו, צריכים לעורר עליו רחמים שהוא כעין שיתוף מדת הדין ברחמים, ובשופר שהסגולה לעורר רחמים, כמ"כ הפסוק תקעו שופר בציון וכו' שהוא להזהיר העם על התשובה והיות שרואים שיש ח"ו מדת הדין, אזי צריכים לתקוע בשופר כדי לעורר רחמים שיש בסגולתו של השופר לעורר רחמים וליתן כח להעם לעשות תשובה, וזה דומה למי שעומד על הצופה ורואה מרחוק שבא חיל להלחם עם אנשי העיר ולשלול את טובה אזי הוא תוקע בשופר כדי שהעם יתקבץ ולצאת להלחם עמהם ולהציל את העיר. נמצא שהשופר הוא מדת הדין. וכמו שמשמע מדברי הזוהר הק'.

ובענין השני מה שכתב אלי, בקשר לאהבת ה' וז"ל ובענין אהבת ה' שזהו כמו בכל מי שאוהב לחבירו רוצה להדבק בו (להמצא בחברתו) כך באהבת ה' צריך להיות בו הרצון להמצא במחיצתו של הקב"ה ולהרגיש עונג בקרבתו עד שאינו רוצה להפרד ממנו. ר' ש"ר הירש זצ"ל, מפרש שאהבת ה' היא הרצון בקרב הלב ליתן מתנות "להתחסד עם קונו" כמו בכל אהבת הבריות האוהב רוצה ליתן לנאהב, כן אהבת ה' נקרא רצון עמוק בקרב הלב ליתן ולגרום נחת רוח לקונו, עכ"ל.

ויש לי להוסיף על זה ששניהם אמת, אלא שיש להבחין ביניהם בהזמן, כי תמיד יש להבחין בין מציאות, לקיום המציאות. הלא אנו רואים כשנולד תינוק אנו רואים לעצמנו מציאות שלם שהתינוק חי וקיים ולא חסר בו שום דבר, ויחד עם זה אם לא ינתן להוולד את המזונות הדרושים לו בטח שכל המציאות יתבטל כי בטח בלי מזונות התינוק ימות, אם כן בכדי שהמציאות יתקיים צריכים למזונות שעל ידו הולד הולך ומתגדל, ואם יקבל מזונות מקולקלים או שיתנו לו מזונות אבל לא די סיפוקו אזי הולד יהיה חלש מאד, כמ"כ באהבת ה' צריכים לבי' הדברים הנ"ל א) הוא המטרה הנבחן למציאות, שהוא האהבה בעצם, שהוא יחוד ודביקות שרוצה להבטל אליו ית' ואין לו שום דאגות אחרות בחיים שלו אלא ישים כל לבו ומחשבתו כל היום וכל הלילה בו ית' ואין לו יסורים גדולים בעולם, מהיסורים באם יקרה ח"ו פירוד בהתחברות זו, כמ"ש אם יתן איש את כל הון ביתו באהבה בוז יבוזו לו, ב) קיום המציאות בכדי שאהבה לא יתבטל, וכמו כן שאהבה יתרבה ויתגדל ביתר שאת אזי למזונות אנו צריכים שענינו ליתן מזונות שהם נקראים מצוות ומעשים טובים, ובשיעור שמרבה במעשים טובים באותו השיעור מתרבה האהבה בינו לבין קונו. ואז גם השי"ת נותן מתנות כדרך אוהבים, ומתנות ה' נקרא התגלות סודות התורה המכונים מעשי מרכבה ומעשי בראשית ולפי זה שני הפרושים הם אמיתיים, ואח"ז זוכים למדרגה יותר גבוה הנקרא אהבה שאינה תלויה בדבר

והקב"ה יעזור לנו שנזכה לאהבת ה'.
מאת ידידכם המאחל לכם כל טוב בגו"ר

אגרת ז'

ב"ה כ"ג ניסן תשט"ו פה לונדון.

לכבוד התלמידים שיחיו

את מכתבו של... השגתי וטוב הוא עושה בזה שמפרש את פרטיו עד כמה שידו מגעת, והשאר דברים מה שהוא מודיע לי אני אקווה שבקרוב אני אסדר הכל על נכון.

המתניי אומרת הכל חייבים בראיה היינו שכאו"א צריך להראות בבית המקדש, שני יראה כל זכורך מי שהוא בבחינת זכר היינו משפיע, צריך להרגיש שהקב"ה רואה אותו ומשגיח עליו, כמאחז"ל (חגיגה ד) סומא באחת מעיניו פטור מן הראיה שנאמר יראה יראה כדרך שבא לראות, כך בא ליראות, מה בא לראות בשתי עיניו אף ליראות בשתי עיניו היינו אנכי ולא יהיה לך, אנכי נק' בחינת אהבה שהוא בחינת חסדים, בחינת אמונה, ולא יהיה לך נקרא בחינת אשה שהוא בחינת שמאל, ורק אז זוכים להקביל את פני השכינה, ולא יראו את פני ריקם אלא איש כמתנת ידו, היינו כמה שהיה לו אתערותא דלתתא, וכברכת ה', וכפי שהשי"ת האיר לו בזמן עבודתו שיוכל להחזיק מעמד בזמן עבודתו, בזה יכולים לזכות להקביל את פני השכינה, ובגמרא דף ד' על מה שכתוב במתניתין חוץ מחרש שוטה וקטן, תניא איזה שוטה, המאבד מה שנותנין לו. שהוא פטור מן הראיה היינו שלא יכול לזכות לשום התלבשות דקדושה ובזה פירשתי המאחז"ל שבת קי"ד, ואמר רבי יוחנן איזהו תלמיד חכם שמחזירין לו אבידה בטביעת עין המקפיד על חלוקו להפכו, וצריכין להבין איזה גדלות יש בזה, לפי דרכנו זה פשוט חלוקו נקרא הלבוש שעל הנפש היינו שמקפיד להפוך את הרצון לקבל, בעל מנת להשפיע, וזה כלל שכל אדם זוכה איזה פעם להתעוררות ממרום. ולמה מסתלק ממנו ההתעוררות הזו הוא מטעם שאין אדם חוטא, א"כ נכנס בו רוח שטות, היינו שיש חכם ויש שוטה, חכם נקרא הקב"ה. תלמיד חכם היינו שלמד את מדתו של הקב"ה להיות משפיע, ושוטה היינו ההיפך מהקב"ה, שהוא רוצה להיות מקבל לעצמו ובזה שנתעורר הכלי קבלה תיכף מסתלק ממנו את ההתעוררות. ובזמן שמקפיד להופכו את חלוקו היינו בעמ"נ להשפיע תיכף מחזירין לו את אבידתו בטביעת עין היינו שזוכה לעיניים דקדושה לבחינת אנכי ולא יהיה לך וד"ל,

אבל צריכין לדעת שיש בחינת מצוה ובחינת תורה כמ"ש נר מצוה ואור תורה, והזה"ק מבאר הטעם משום מה הקריב מנחת שעורים בפסח, שהעומר היתה של שעורים, משום שסיהרה היתה בפגימותא, היינו שהיתה מילה בלי פריעה, (ורק בלילה הראשונה היתה רק מבחינת אתערותא דלעילא) שענין מילה הוא סוד הסרת הערלה שהוא זריקת הרצון לקבל וזכה עי"ז לבחינת מצוה לבחינת אמונה הנקרא תפילין של יד יד כהה, ובחינה זו נקרא בחינת מלכות שמים שהוא בחינת בהמה גימטריא שם בן. וכן ע"י תיקון דספירת העומר בז' שבועות זוכין לבחינת קבלת התורה, שהוא בחינת שמים, ז"א גימטריא אדם לכן בעצרת הקריבו שתי הלחם מן החטים שהוא מאכל אדם ובה נבין את המתניי ר"ה ט"ז בפסח נידון על התבואה, ובעצרת על פירות האילן. אר"י משום כ"פ מפני מה אמרה תורה הביאו לפני עומר בפסח כדי שתתברך לכם תבואות שבשדה, ומפני מה אמרה תורה הביאו לפני שתי לחם בעצרת, מפני שעצרת זמן פירות האילן הוא, אמר הקב"ה הביאו לפני שתי לחם כדי שתתברכו פירות האילן.

צריך להבין איזה קשר יש למאכל בהמה עם תבואות שבשדות, ואיזה קשר יש למאכל אדם שהוא חיטים עם פירות האילן, - לפי דרכנו הוא פשוט, עומר היינו מאכל בהמה שהוא סוד אמונה, מצוה, יראת שמים, שמלכות נקרא בחינת בהמה. ושתי הלחם הוא בחינת מאכל אדם כמו שפירש רש"י דר"י לטעמי דאמר שעץ שאכל אדה"ר חיטה היתה, שאדם נקרא עץ השדה, והתורה נק' עץ,

כמ"ש עץ חיים היא. וכיון שזוכין לבחינת תורה נקרא זה שבעצרת נידון על האילן...

ידידכם

אגרת ח'

ב"ה ד' חשון תשט"ז פה לונדון

לכבוד התלמידים ה' עליכם.

את מכתבו של ר'... קבלתי לנכון... ועל כל השאלות וגם לרבות את השאלות של ר'... אענה באופן כללי:

...הנה בגמ' (ברכות ה' ע"ב) תני תנא קמיה דרבי יוחנן כל העוסק בתורה וגמ"ח וקובר את בניו מוחלין לו על כל עוונותיו. משמע מכאן שכמו שהאדם מחוייב לעסוק בתורה וגמילות חסדים כמ"כ מחוייב לקבור את בניו אחרת אין מוחלין לו על כל עוונותיו, אתמהא, היתכן דבר כזה.

ויש לפרש את זה לפי דרכינו, הנה כל עבודה שיש לנו הוא רק להפוך את הקבלה בעל מנת להשפיע ודבר זה הוא נגד טבענו ורצוננו, אלא שניתן לנו סגולה תורה ומצוות, שע"ז משיגים כח ועצמה להכניע את גופנו להיות כל כוונותינו להשי"ת וז"ע לעסוק בתורה ע"י המאור שבה, וגם לעסוק בגמ"ח שהוא ענין אהבת זולתו, שע"י ב' אלה יכולין לצאת מבחינת קבלה ולזכות לבחינת השפעה.

וע"ז בא בעל הדבר וטוען, חזי עמא דבר. הלא מיום עמדי על דעתי וכל הגדולים והמפורסמים בדורנו זה, אין דעתם שצריכין לעבוד עבודות כאלה, וגם מה שלמדתי לא הבינותי שמוכרחים להיות עובד ה' באמת בהצנע לכת, (היינו שמעשים טובים מה שעושים המה נסתרים מבני אדם היינו אפילו שעשה מעשים טובים ועוסקים בתורה ומצוות, (מתוך אין הם רואים) הבני אדם אומרים שאין זה עבודה ואין זה תורה ולא היא הדרך, נמצא שעד כמה שהאדם עוסק בתו"מ אין הם רואים שום דבר משום שלא מצא חן בעיניהם נמצא שזה נקרא הצנע לכת. ע"ז אמרו וקובר את בניו היינו כל ההבנות והכליות מה שקיבל וראה מהסביבה שלו שהם בניגוד לדרך ה' באמת. הוא מחייב לקוברם היינו שיתן את כל אלו ההבנות בתוך הארץ, אבל גם אלה ההבנות יקומו לתחיה היינו בגמר התיקון ז"א כשזוכה לשמה, ויכניע את יצרו אזי יהיה בהם חיות, היינו בשיעור שהם גרמו לו יגיעה ועבודה ולפום צערא, לכן מגיע להם חיות ותודה בזה שהם הפריעו לו לעבודת השי"ת ולע"ע ולעת עתה אי אפשר להשתעשע עמהם, היינו עם הבנות והכליות המפריעים אותו מעבודת ה' באמת, אלא מוכרח לקוברם, ואז מוחלין לו על כל עוונותיו שהענין עון, הוא סוד עון ראשון, היינו בחינת אמונה למעלה מהדעת, וצריכין תמיד להשתדל שהנפילה מצד המפריעים לא יתפוס ויגזול זמן הרבה, אלא תיכף להתחזק ולבטוח בה' ולהתפלל ממעמקים, היינו כשנפל לתוך עומקא דבירא קראתיך ה', ובוה נבין מאמחז"ל בברכות תניא אבא בנימין אומר על שני דברים הייתי מצטער כל ימי על תפילתי שתהא לפני מטתי, ופרשו בגמרא היינו סמוך למטתי, ועל מטתו שתהא נתונה בין צפון לדרום, ויש להבין איזה דבר קשה הוא לעשות, עד שהיה צריך להצטער על זה.

ולפי הנ"ל יובן לנו, היינו מטתי היא בחינת מטה בחינת נפילה, מלשון נפלה למטה, אזי היה מצטער לא על הנפילה משום שדרך ה' הוא להיות נפילות ועליות. אלא על מה היה מצטער מדוע לא תהא סמוך למטתו. היינו תיכף כשנופל למטה. תיכף היה רוצה להתחזק ולהתפלל לד' שיעזור לו, וכמ"כ אם הוא מוכרח לבחינת נפילה שהוא בחינת מטה, לא תהיה מזרח - ומערב, שהוא ענין פנים ואחור הנאמר על חכמה, אלא על מטתו שתהא נחה בין צפון לדרום שהוא בחינת ימין - ושמאל. שהוא ענין חסדים, היינו שהנפילה שמוכרח להיות, שתהיה על בחינת רצון לקבל בבחינת

ליבא, ולא על בחינת מוחא, הנבחן לבחינת חכמה וד"ל, משום שהקליפה נגד מוחא נקי תוהה על הראשוני(?) משא"כ בחינת ליבא הוא חוטא רק בהמה

ואסיים עם הגמרא (עירובין ד' נ"ג) בני יהודא שהקפידו על לשונם נתקימו תורתם בידם, בני גליל שלא הקפידו על לשונם לא נתקימו תורתן בידם. היינו כל מה שדברו בתורה ומצות הקפידו שיהיה בלשון הקודש, היינו בלשון של השפעה, משא"כ בני גליל, לא הקפידו, ואמרו שיכולין לעסוק בתורה ומצות על מנת לקבל, להיות בקי בש"ס וד"ל, ואב"ע בני יהודא גמרו מחד רבה נתקימו תורתן בידם, בני גליל דלא גמירא מחד רבא לא נתקימו תורתם בידם.

ויש לפרש שאין הבחן בין לשון ראשון בין לשון איבעית אימא, היינו מי שיש לו חד רבה היינו מי שמקפיד על לשון הקדש, היינו לשון השפעה והצנע לכת, ומי שרוצה ללמוד בשאר לשון היינו בלשון קבלה, נמצא שיש לו שני אדמורים אחד מקבלה, ואחד אאמו"ר זצ"ל שהוא לשון השפעה.

אקוה שהי' יעזור לנו, שנוכל לבטוח בה' ויוציאנו מכל החשכות ונזכה להדבק בו ית' אחת ולתמיד.
הדורש בשלום כולכם

אגרת ט'

ב"ה, ועש"ק עקב פה לונדון יע"א

לכבוד החבריא שיחי' לנצח

...והיה עקב תשמעון מצות שאדם דש בעקביו, (ילקוט) ופירש אאמו"ר זצ"ל שענינו הוא אמונה, שזה דבר קל בעיני האדם ודש את זה בעקביו,

ולהבין את זה ביותר בהירות, נבאר את משחז"ל (תנחומא) וז"ל והיה עקב, זשי"ה למה אירא בימי רע, עון עקבי יסובני (תהלים מט) ית' שמו של הקב"ה שנתן תורה לישראל שיש בהם תרי"ג מצות, ויש בהן קלות וחמורות, ומפני שיש בהן מצות קלות שאין בני אדם משגיחין בהן, אלא שמשליכין תחת עקביהן כלומר שהן קלות לפיכך היה דוד מתירא מיום הדין ואומר רבשי"ע איני מתירא מן מצות החמורות שבתורה שהן חמורות, ממה אני מתירא, מן מצות הקלות שמא עברתי על אחת מהן, אם עשיתי אם לא עשיתי מפני שהיתה קלה, ואתה אמרת הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה, לכך אמר למה אירא בימי רע וכו' וכתוב גם עבדך נזהר בהם בשמרם **עקב** רב, עכ"ל

וי"ל ידוע הוא שיותר קל לקיים מצות קלות ממצות חמורות, שפירוש קל היינו שקל לעשות, וחמור שקשה לעשות ומדוע הוא מפחד שמא עבר על מצות שהם בקלות לעשות אותם, יותר ממצות שקשה לעשותם. ואח"כ מביא המדרש היות שהיה מפחד מפני דברים הקלים לכן מסיים גם עבדך **נזהר** בהם בשמרם **עקב** רב, שהיה צריך זהירות ושמירה בכדי לקיים את הדברים הקלים יותר מבחמורות.

וי"ל שענין הקלות והחמורות העולם קובע מה שנקרא קלה, ומה שנקרא חמורה, והיות שהעולם דבוק בחיצוניות, לכן העולם יודע שהעיקר מה שצריכים להזהר על המעשים כי זה נגלה לכל היינו שיש לכל אחד מידה ומשקל לראות כמה מעשים שעשה ביום וכמה שעות היה עוסק בלימוד התורה וחבירו כשרואה שהשני עושה כמה מצות ויושב כמה שעות ולומד תורה היה לכבדו ולהוקירו וח"ו כשאינו רואה מעשים טובים אצל חבירו אז הוא כבר רואה שחבירו בשפל המצב, והוא כבר רחוק מתורה ועבודה, כי אינו יכול לראות מה שהוא בהתגלות, ולהיפך נקראים מעשים מצות חמורות.

וזהו לפי דעת האמת חמורות, כי כל ענין הקדושה הוא נעשה ונשמע כי עיקר הוא המעשה, כי רק המעשה יביאו לידי השמיעה, שנקרא בחינת לשמה, כי ע"י שלא לשמה נבוא לשמה, ובלי מעשים אי אפשר להגיע לשום מדרגה,

ולכן קבעו דעת העולם היות שעיקר הוא המעשה, וזהו החמורה ביותר, עשו בשביל זה, את המחשבה היינו הכוונה לבחינת קלות ושפלות היינו שלא כדאי לתת זמן ויגיעה לזה, כי עיקר הוא המעשה,

והגם שאמת הוא שעיקר הוא המעשה, אבל זהו רק מטעם הסגולה זאת אומרת שעיקר העצה להגיע לשמה הוא המעשה, אבל משום זה עזבו העולם את התכלית הנרצה, שהוא לעשות לשם שמים, כי העסק בתורה ומצות יש בהן סגולה לזכך הגוף בכדי להגיע לשמה, אבל הם עזבו את המטרה, והתכלית, ועשו את העשיה לבחינת תכלית. וזהו אצלם חמור ביותר, ועל מחשבה שהוא

הכוונה שיהיה לשמה, עשו דבר "קל" ז"א שמי משרק עוסק בתו"מ ואינו מתענין להתיגע שיהיה לו כוונה לשמה נחשב אצלם שזהו עבירה קלה, ולא כדאי להטריח את עצמו ע"ז, כי אפילו שיתגע את עצמו אף אחד לא יראה עד כמה שהוא נותן יגיעה בכדי שיכבדו אותו, כי דרך העולם הוא רק שלא לשמה, ובכדי שהעולם ילכו בדרכי השלא לשמה, בתחילת העבודה, היה הכרח שלא יראו את האמת, היינו שלא משימים לב בכלל לזה, כי זה דבר קל שלא כדאי לעבוד, אחרת אם לכתחילה בעת שנכנס לעבודת ה' שיראה את חומריותו שבדבר, היינו כמשחז"ל הלומד שלא לשמה מוטב שנהפכה שלייתו על פניו מי ירצה לכנס בעבודה.

והיות שאין דרך אחרת לכנס לשמה אלא דווקא מתוך שלא לשמה באים לשמה ממילא היה הצורך להסתיר האמת ולומר שעיקר החומריות שבדבר הוא המעשה, והמחשבה לא כ"כ חשוב,

וענין קל יש לפרש מלשון קלות שלא כ"כ חשוב, וחמור נקרא משהו חשוב. ועוד י"ל שהוא מלשון קלה ובזויה וקלון היינו שבזמן שהאדם מתחיל לעבוד על הכוונת העבודה הזו הוא בזוי אצל האדם היות שעיקר הכוונה צריך להיות לזכות לאמונה, ומטבע האדם להחשיב את הOכל ולא מה שהוא למעלה מהשכל,

ובזה י"ל לפרש המדרש, שאמר דוד ממה אני מתירא מן המצות הקלות שמא עברתי על אחת מהן אם עשיתי אם לא עשיתי מפני שהיתה קלה, ואתה אמרת הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה,

ויש להבין מהו הפירוש אם עשיתי אם לא עשיתי הלא הוא צריך לדעת אם עשה ומדוע הוא לא זוכר, אלא כנ"ל שהקלות היינו על הכוונה דלשמה, ע"ז הוא לא יכול לדעת בבירור אם היתה כוונתו לשם שמים, כי במצות החמורות היינו על המעשים אני יודע שנהרתי בהם היות שיש ע"ז דעת רבים שצריכים לשמור את המעשים אבל על הכוונה ע"ז אין לי דעת רבים כי אין העולם נזהר בזה שיש"י הכוונה לשם שמים לכן היה מתירא שמא לא היתה כוונתו בסדר, וע"ז מסיים המדרש גם עבדך נזהר בהם בשמרים עקב רב, היינו שע"י הפחד שהיה מפחד שלא יהיה נמשך אחרי הרבים שסוברים שענין הכוונה אם הוא לא בסדר הוא לא כ"כ עון גדול אלא עשיתי לעצמי שמירה וזהירות, על עקב היינו על הכוונה שדעת העולם הוא שהוא בחינת עקב, זכה לבחינת לשמה בקביעות על כל המעשים שיתקנו אצלו אפילו המעשים של העבר.

וז"פ והיה עקב, מצות שהאדם דש בעקביו, היינו שדעת הרבים הוא שאינו כ"כ איסור ועון גדול אם זהירים שיהיה בכוונה לשמה ועל עבודה זו נעשה אדם עבר ושנה וזה נקרא שדש בעקביו ואין Oלב לזה מטעם כי דעת רבים מסיתעהו.

אבל צריכים לדעת שזהו תיקון העולם שלא יראה את האמת כי לא כל אדם מסוגל ללכת בדרך האמת כמשחז"ל אחד יוצא להוראה ומשום זה אין מראים לאדם את מצבו האמיתי בדרכי ה' היינו שיהיה לו יכולת לעסוק בתורה ומצות ושיחשוב שכל כוונתו הוא לשם שמים כמשחז"ל אין אדם רואה חוב לעצמו, לכן האדם דן את עצמו תמיד לכף זכות,

משא"כ מי שרגיל בעבודה ורוצה לראות את האמת בכדי ללכת בו וכל חשקו הוא לתקן את מעשיו, אז כפי ערך תשוקתו להאמת כן ממש באותו שיעור מראים לו מן השמים את שיעורו האמיתי איך שהוא מרוחק מענין עבודה דלשמה, ומזה מוכרח הוא להיות בשפלות כיון שהוא את הרע שבקרבו יותר מכל בני דורו כי כל העולם אין רואים את האמת איך שמונחים תחת שליטת הרע ובעבודה דלשם שמים עוד לא התחילו והוא כן רואה איך שאין לו שום יכולת לעשות שום דבר לשם שמים, וממילא הוא מרגיש שהוא נפרד מהקב"ה ומרגיש בעצמו שהוא כמו מת כיון שהוא נפרד מחיי החיים, וכיון שהוא מרגיש טעם מיתה ממילא הוא בתכלית השיפלות כי אין לך

שפל ממת, ואז הוא צועק טוב לי מותי מחיי, כי לכל הפחות לא יפגום בתורה ומצות היינו להשתמש עם דברים קדושים לתועלת עצמו, כי אז הוא מרגיש שהוא משמש בשמות הקדושים לצורכי חול.

ומשום זה בשיעור שהולך בדרך האמת הוא נעשה שפל ממילא, לכן מי שמתגאה זהו סימן שעוד לא זכה לראות את האמת ובודאי אין לך שיפלות גדולה מזו, כיון שמונח ראשו ורובו תחת שליטת השקר,

ויש שמתחכמים להתגאות בזה שהם רואים את האמת, היינו אע"פ שהוא רואה בעצמו שהוא כולו מסור לשליטת הרע ואין בכחו לעשות שום דבר לשם שמים, ורואים שיש להם רע יותר מבני דורו, ומ"מ הם מתגאים בזה, שאומרים שיש לנו מעלה שאנו רואים את האמת משא"כ אנשים אחרים לא רואים את האמת איך שהם מונחים תחת שליטת הרע, וששים ושמים הם בעבודה דתו"מ אע"פ שבאמת זה שלא לש"ש, משא"כ אני רואה את האמת לכן הם מתגאים בזה. ואין להם שום שפלות

אבל זה דומה, לקבוצת חולים שנכנסו לבית החולים והרופאים קבעו שכולם חולים במחלת הסרטן ל"ע, ולאיש אחד גילה הרופא ואמר לו תדע בני מה אני יכול לעשות לך כיון שיש לך סרטן ל"ע, והאיש הזה ממילא מונח בדאגותיו וצרותיו היות שהוא יודע שחיים שלו הוא רק ימים ספורים ושהוא סוף כ"ס נידון למיתה ח"ו ואין לו מה לעשות רק להתפלל לה', משא"כ אלו אנשים שהרופא לא גילה להם שיש להם סרטן ח"ו הם ששים ושמים ועושים חיים וברגע שהמחלה לא מעיק להם הם חושבים תיכף הם יצאו מבית חולים וחוזרים לבתיהם ויעשו סעודת מרעים, כיון שהם מרגישים שהם כבר בריאים ושלמים, ואז בטח שלא יעלה על לבו של האדם שיודע שיש לו הסרטן להתגאות עליהם ולומר שהוא יותר חשוב מהם היינו שיש לו יותר חיות ויותר שמחה מזה שהוא יודע בעצמו שיש לו הסרטן, כי אנחנו רואים בחוש כי מי שיודע שיש לו מחלה זו כבר אין דואג לשום דבר ואינו מענין אותו שום דבר, כי רק דאגה אחת יש לו איך להעביר את הסרטן מקרבו, וא"א לו להשתתף בשמחת שאר חולים שאין הם יודעים שיש להם מחלה זו ומה שהרופא הוציא אותם מבית חולים זהו לא מטעם שהם כבר בריאים אלא מטעם שאין לרופא שום תרופה למחלתם והם חושבים הסיבה שהם יוצאים מבי"ח מטעם שהם בריאים.

כמו כן בעבודה דלש"ש כי מי שרואה שהרע בקרבו הוא בכל תוקפו שגילה לו משמים את האמת, שאין לו שום תרופה למחלתו אלא רק הקב"ה יכול לעזור לו כמשחז"ל יצרו של אדם מתגבר עליו בכל יום אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו, אין לו שום מקום להתגאות בזה שגילה לו האמת ולאחרים לא כמשל הנ"ל.

היוצא מזה כי שפלות שהאדם מרגיש מעיד עליו עד כמה שהוא הולך בדרכי אמת, ורק אז כשרואין את האמת, אז יש מקום לתפילה אמיתית מעומקא דליבא כי רק אז הוא יכול לומר רבש"ע אם אין אתה עוזר לי אינני רואה שום עצה שיכול לעזור לו בכדי לצאת מאהבה עצמית ולזכות לכוחות דהשפעה ולאמונה ב"ה.

לכן הסדר הוא שהאדם מוכרח להתחיל בעבודה שלא לשמה ואח"כ הוא צריך להשתדל שיזכה ללכת בדרכי האמת ולבא לבחי' לשמה.

וז"ע הנאמר ביעקב וכמו שפירש רש"י שהכין א"ע לדורון ולתפילה ולמלחמה וי"ל ע"ד הרמז איך שיך שיעקב יתן דורון לעשיו שבקרבו ומה שיך לתת דורון לרע שבקרבו,

אלא כנ"ל דתחילת עבודה שלא לשמה היינו כשמתחילין לעבוד עבודת הקדש אז מבטיחים לגוף שיש לו מעבודה זו הרבה דברים טובים שהגוף יהנה עי"ז שעוסק בתו"מ כי אומרים שיגיע לו שלא לשמה באופן כללי היינו שכל גוף יש לו תאוות אחרות, לאחד כסף ולאחד כבוד וכו' שזה נק' **דורון**, ואח"כ **תפילה** מתחילים להתפלל לה' שיגלה לו את האמת ולראות את מצבו האמיתי איך שהוא מרוחק מעבודה דלשמה, ואז מתחיל **מלחמה** היינו שלא רוצים לתת להגוף שום תמורה תחת עבודתו בתו"מ, עד שמרחמים משמים ונותנים את המתנה לאדם שיהי' לו אמונה ויזכה להיות משמש את המלך, וירגיש כי רק עבור זה כדאי לחיות, שיהי' לו יכולת לומר כמשחז"ל יפה שעה אחת בתשובה ומעש"ט בעולם הזה מכל חיי בעולם הבא.

היוצא מכל הנ"ל הוא המעשה, וזה נקרא דבר חמור וזה נקרא שלא לשמה, ואח"כ צריכים להזהר על דברים הקלים היינו על הכוונה דלשמה, והסימן לדבר, הוא השפלות כי מי שרואה את שפלותו אז הוא רואה שהולך בדרך המוביל לעבודה דלשמה, ועי"ז יש לו מקום לתפילה אמיתית מעומקא דליבא, שרואה שאין מי שיעזור לו אלא הקב"ה בעצמו כמו שפירש אאמו"ר זצ"ל על גאולת מצרים **אני** ולא שליח כי כולם ראו שרק הקב"ה בכבודו ובעצמו גאל אותם משליטת הרע.

וכשזוכין לעבודה דלשמה בטח שאין במה להתגאות כיון שרואים אז שזהו רק מתנת אלקים ולא כוחי ועוצם ידי ואין יד נכרי באמצע שיעזור לו אם כן הוא מרגיש את שפלותו איך לשמש את המלך הוא תענוג נפלא עד אין קץ ובלי עזרתו ית' אין האדם מסכים לכך ואין לך שפלות גדולה מזו.

ה' יעזור לנו שנזכה לשמש את המלך על דרך האמת.

ברוך שלום הלוי אשלג

באאמו"ר בעל הסולם זצ"ל

אגרת י'

ב"ה ערב חג הסוכות תשי"ח פה מנשסתר יע"א

לכבוד החברים שבארץ הקודש שיחי' לנצח.

השבוע קבלתי שני מכתבים מ... ובקשר לשאלתו... אני אשיב באופן פרטי. ובאופן כללי, הנה חז"ל אמרו כל המתעצל בהספדו של חכם ראוי לקוברו בחייו (שבת ק"ה) וצ"ל מדוע מגיע לו עונש כ"כ חמור אלא שצריכים לדעת שענין עצלות נובע תמיד תנועות בכדי לטכס עצות ולמלאות החסרון, לכן טורח עצלות, משא"כ במקום חסרון מתעורר תמיד תנועות בכדי לטכס עצות ולמלאות החסרון, לכן דוקא מי שאינו מרגיש בהסתלקותו של החכם שום חסרון אזי זהו ניכר בהספדו של החכם שמתעצל בהספדו של החכם, ונשאלת השאלה למה אינו מרגיש את החסרון בהסתלקות החכם אלא שמוכרחים לומר שגם בחיים היותו של החכם לא קיבל שום דבר מהחכם לכן אינו מרגיש חסרון בהסתלקותו של החכם, וזהו שאמרו ראוי לקוברו בחייו היינו בחייו של החכם לאו דוקא עכשו אינו בסדר בזה שמתעצל בהספדו אלא גם אז כבר הוא לא היה בסדר לכן הפירוש ראוי לקוברו בחייו, היינו בחייו של החכם, אבל לכל אלו יש רפואה משא"כ המבזה תלמיד חכם אין רפואה למכתו (שבת קיט) היינו אם לא די לו בזה שמתעצל בהספדו של חכם אלא שאומר שעומד במדריגה אחת יחד עם החכם **בחיבור** אין לך בזיון לתלמיד חכם גדול מזה, ואמרו רז"ל אין רפואה למכתו. אלא בכל פעם הוא יורד יותר למטה, עד שמגלה לכולם את צורתו האמיתית, היינו שתורתו נעשית לו סם המות ל"ע

ותשובתי הכללית הוא שחג הסוכות מתרץ על כל השאלות אפילו הקשות ביותר והגרועים ביותר, כי ידוע שענין סוכה הוא בחינת צילא דמהימנותא ומצד הדין צריך צלתה מרובה מחמתה וזה ידוע שחמה מרומז לבחינת ידיעה ולבנה מרומזת לבחינת אמונה. והוא ע"ד שאמרו חז"ל ישראל מונין ללבנה, ואומות העולם מונין לחמה, היינו שבכל פעם שרואין שיש בחינת חמה ושהוא מרובה מצילתה, אזי צריכים לכסות יותר בכדי שצלתה יהיה יותר מרובה, ואם האדם בעל זוכה ואין הוא מוסיף מעצמו בחינת צל אז מהשמים מרחמים עליו ומכסים את החמה עבורו, ואז האדם נעשה ברוגז היות שהאדם מבין אחרת האדם לפי שכלו אם יש לו בחינת חמה אזי רוצה שיוסיפו לו בחינת חמה, אבל לא מחשבותי מחשבותיכם ומוסיפים לו בחינת צל, ואם האדם מתגבר על הצל נותנים לו בחינת חמה, ואז האדם צריך להוסיף בחינת צל, ואם אינו מוסיף אזי מוסיפים לו בחינת צל מהשמים וחוזר חלילה עד שזוכה לדביקות לנצחיות, אבל צריכים להתאמץ בהתאמצות יתירה לקבל את הצל ולאמור שזה צל קדוש שכל הצל הזה בא משמים ולא מהס"א, שנתנו לו זה בכדי שיהיה לו מקום לקבל על עצמו את האמונה, ואז זה נקרא צלא דמהמנותא, וזה קדוש, וע"ד כי ישרים דרכי ה' צדיקים ילכו בה ופושעים וכו', וזה ענין שעושין את הסכך מפסולת גורן ויקב שפירש אאמו"ר צ"ל שגורן מלשון **גר אנוכי** ויקב מלשון ונוקב שם ה', ולפרש דברי קדשו ז"ל, הוא כנ"ל שענין סכך הוא בחינת צילא דמהימנותא הנקרא בחי' אמונה למעלה מהדעת שהוא בהפכיות להדעת, שהדעת מביאתו לידי פסולת ולידי גורן ולידי יקב היינו מצד הדעת כפי שהעינים הגשמיים רואים יש מקום לפסולת גורן ויקב, ומזה בעצמה הוא עושה צל, ויושב תחתיה היינו שעושה לעצמו ישיבה מכל אלו הדברים הנמוכים והגרועים ביותר ומקיים ע"י הפסולת מצות סוכה, ועיקר שיש לו שמחה ממצוה זה, כי אמונה למעלה מהדעת נק' שמחה של מצוה, נמצא שכל הקושיות והשאלות שישנם במציאות בעולם הם מתתקנים בסוכה היינו כי בלעדיהם א"א לעשות בחי' סכך, וע"ז צריך האדם להיות אורח טוב ולומר כל מה שטרח בעל הבית לא טרח אלא בשבילי שהאדם צריך לומר בפה שכל מה שמתרחש בעולם היינו שיהי' אנשים שישבלו ויקבלו רע ח"ו, כדי שאני אוכל לקבל טוב היינו לקיים בחי' אמונה אפילו שאני רואה את הרע הנמצא אצל אנשים הוא בכדי שיהיה לו

מקום לקבל אעמ"ש, וזה עוד יותר לומר שאחרים יסבלו רע רק בכדי שיהי' לי מקום לקבל, ואמת שקשה להגיד כך אלא דוקא אם האדם עובד בעמ"נ להשפיע נ"ר ליוצרו, נמצא שהוא בעצמו אינו עולה בשם רק הכל לשם השם, ואז אם אין האדם באמצע יכולים לומר הכל כי זה שאומר לא טרח בעה"ב אלא בשבילי היינו כדי שאוכל להמשיך בעבודת האמונה וכ"ז הוא רק בשביל ה' ולא בשביל עצמו כי בזמן שהאדם דואג עבור הנאות אז קשה לרמאות א"ע ולומר שכל העולם לא נברא אלא בשבילו, אבל בזמן שהאדם דואג לתועלת ה' אזי לא קשה כ"כ להאמין מטעם כי האנוכיות אינו עולה בשם. היוצא מכל הנ"ל שענין הסכך המכונה צל נעשה דוקא מפסולת גורן ויקב כנ"ל וז"ע מה שא"א בתפילה שבתוך הסוכה, ולחסות מזרם וממטר, היינו שהאמונה מציל את האדם מכל המזיקים, כי ענין מזיקים הוא ענין מחשבות זרות ודיעות זרות והאמונה נבנית דוקא על פסולת בני"ל, ורק באופן כזה הוא הסית מזרם וממטר אחרת האדם נמשך עם זרם העולם וענין **מטר** הוא דבר המחיה את האדמה כי אנשים שהם מבחי' הדומם הם אינם ניזונים אלא מבחי' הדעת ורק הדעת יחיה אותם ובמקום שאין הדעת מגיעה הם אינם מסוגלים להחזיק מעמד, והדעת הזה משאיר אלה אנשים בבחי' הדומם משא"כ מי שרוצה להיות בבחי' צומח אסור לו לקבל את הדעת הזה לסמיכה כי המטר הזה אינו מסוגלת למי שרוצה ללכת בדרך האמת ואם האדם נכשל ולוקח לעצמו איזה סמיכה מהדעת הזה תיכף הוא מקבל ירידה ונפילה לשאול תחתיות. משא"כ לבחינת הדומם יש בידו לקיימם ולא מקבלים שום נפילות, לכן הם מחפשים תמיד בחי' דעת שיסמוך את עבודתם, ובכדי לא להכשל בהדעת הזה הנק' מטר יש סגולה בהסכך הנ"ל, וזה שא"א ולחסות מזרם וממטר, ובזה יתישבו השאלות ויה"ר שנזכה לצלא דמהימנותא.

וכדי להבין הענין ביותר בהירות אעתיק לכם מאמר ממכתב אאמו"ר זצ"ל ותעינו בזה ותחי נפשכם, וז"ל ובדרך אגב אבאר לך סוד הצדקה למסכנא שמשובח מאד בזוהר ובתיקונים ובחז"ל, אשר אבר אחד נמצא באדם שאסור לעבוד עמו ח"ו אפילו אם מצוייר עוד באדם רצון דק לעבוד עמו נשאר אבר זה כנגוע ומוכה אלקים ונקרא מסכנא שכל זכות קיומו ופרנסתו בעולם הוא שאחרים עובדים בעדו ומרחמים עליו וז"ס המקיים נפש אחת מישראל כאלו קיים עולם מלא, שבחיות סמוך על שלחן אחרים אין לו יותר מקיום נפשו בלבד והבן ומכל מקום נחשב בעיני הקב"ה כאילו קיים עולם מלא שזהו עצמו ברכת העולם ומלואו שפרים ורבים ומשתלמים רק בכח נפש המסכן הזה שמתקיים ע"י עבודה של אברים אחרים וד"ל.

וזה סוד ויוצא אותו החוצה ויאמר לו הבט נא השמימה וכו' והאמין בה' ויחשבה לו צדקה, פירוש כי בהוציאו אותו החוצה ע"כ היה איזה רצון לעבוד באבר זה ולכן אסור לו העבודה וז"א הבט נא השמימה ויחד עם זה נבטח בברכת הזרע והמה כמו ב' הפכיים בנושא אחד, כי כל זרעו לברכה על כרכך באבר זה באים, וע"כ כשאינו עובד איך ימצא זרע, וז"ע והאמין בה' דהיינו שקיבל ב' קבלות אלו, כמו שהן, הן איסור העבודה בהחלט, והן הבטחת ברכת הזרע, וכיצד קבלם מסויים ויחשבה לו לצדקה, דהיינו בצורת הצדקה לעני המתפרנס מעבודת אחרים, וזה ענין הב' ממרות בחז"ל מר סבר שהקב"ה יעשה עמו צדקה שיקימוה ויחיבו בלי עבודה, ומ"ס שאברהם יעשה עם הקב"ה צדקה, ואלו ואלו דברי אלקים חיים, כי טרם התיקון נמצא איבר זה בשמים, ונחשב הצדקה על שם התחתון, ובגמר תיקונו לא בשמים הוא, ואז נחשב הצדקה לעליון, ודוק כי אמיתי הוא, עכ"ל,

אבקשכם שכל אחד מאתכם יכתוב לי פירוש על המאמר הנ"ל של אאמו"ר זצ"ל כי זהו מאמר נפלא.

ועכשיו נסדר עבודת החורף שהוא זמן העבודה בלילות הארוכים, עד עכשיו דברתי בבחינת השמאל הנקרא שמאל דוחה, ודרושה יגיעה ועבודה גדולה בהתגברות על כל המכשולים ועל כל הדיעות והמחשבות הזרים לנו. אבל צריכים לעסוק גם בימין כמשחז"ל עשה תורתך קבע ומלאכתך ארעי שתורה נק' בחינת ימין שהוא בחי' שלימות והאדם צריך להחזיק א"ע לאדם מושלם במעלות

ובמידות תרומיות וצריך להתאים את מעשי התורה והמצוה כמו שמתאים לאדם השלם עד כמה שהוא באפשרותו אבל לא להצטער אם לא יכול להשלים את רצונו היינו אם יש לו רצון להרבות במעשים טובים ובלימוד התורה ואינו יכול, אל להצטער על זה אלא להיות בשמחה בזמן עבודת הימין וכמה שהוא יכול לעשות יהא שמח בחלקו ויתן שבת והודיה לשמו על מה שניתן לו שרות קט לשמש את המלך אפילו רגע ביום או אפילו רגע ביומים יהיה דבר זה אצלו כמוצא שלל רב, ואפילו שהוא מעשי כפשוטו היינו בלי חיות, מכל מקום הוא צריך להשתדל להיות בשמחה ויקבל חיות מזה שניתן לו לשמש את המלך, ובצורה כזאת היינו על דרך השלימות הוא צריך בזמן הלימוד וזנ"ק בחינת תורה שהיא ימין כמ"ש מימינו אש-דת. ועל כל הזדמנות הוא מחויב לתת שבת לה' ושמעתי מאאמו"ר כי השבת והודיה שנותנין לה' על התקרבותו לה' עם זה ממשיכים את אור קדושתו למטה כי האדם צריך להרגיש א"ע לשלם ואז נקרא הוא בחינת ברוך, וברוך מתדבק בברוך, משא"כ כשאדם מחזיק עצמו לארור אין ברוך מתדבק בארור כחז"ל, לכן אתם צריכים להחזיק את עצמכם לשלימים בזמן התורה ועשיית המצוות, ואסור למצוא בעצמו בזמן הזה שום מום כמ"ש כי כל אשר יהיה בו מום לא יקרב, וכו' וזה נקרא בחינת תורה היינו שלימות, אבל תורה לבד גם כן לא טוב כמ"ש חז"ל העוסק בתורה לבד כמי שאין לו אלקי שנאמר וימים רבים לישראל ללא אלוקי אמת (ע"ז יז) כי ימים הוא בחינת שלימות היינו בחינת תורה, רבים היינו שעוסק רק בתורה אזי הוא ללא אלוקי אמת כי בבחינת השמאל כנ"ל שדוקא המלאכה הזו מדריכה על דרך האמת וזהו יפה תלמוד תורה עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עוון וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטלה וגוררת עוון, ואל יקשה מדוע תורה לבד גוררת עוון לא די שלא משכחת, והטעם כ"א לא הולכים על דרך האמת אזי נשארים בבחינת לא זכו סמא דמותא ח"ו והמלאכה הנ"ל שהוא בחינת מלכות שמים שרק בחי' זו נופל לשון מלאכה ויגיעה לכן הזהירו חז"ל כי דוקא יגיעת שניהם משכחת עוון, אבל כנ"ל הוא ממעט בעסק ועסוק בתורה, עשה תורתך קבע ומלאכתך ארעי כי רוב היום צריך האדם לילך דווקא בבחינת הימין ומקצת היום בבחינת מלאכת הטהרה במוחא וליבא.

אסיים מכתבי בתקווה שנוזכה לדביקות הנצחי לשמו ית'.
ברוך שלום באאמו"ר בעל הסולם זצקלה"ה

אגרת י"א

ב"ה, חקת ו' אלול, תשט"ו לונדון

לכבוד החבריא שיחי'.

...עוד לא השגתי מעשה ידי כל אחד ואחד, היינו שכל אחד יפרט מעשיו מבחינת כי אראה שמיד **מעשי אצבעותיך** שמיד היינו עבדות שהם לשם שמים והם נכרים ממעשה אצבעותיך זאת אומרת ע"י שכל אחד ואחד משתדל לעבוד בבחינת לאוקמא שכינתא מעפרא שיקוים וכל אחד ואחד מראה באצבעו ואומר הנה אלקינו זה וכו'.

וצריכין לדעת כי עבודה הוא בבחינת הימין שהוא כמ"ש תמים תהי' עם ה' אלוקיך שהאדם צריך לילך בתמימות היינו להאמין שהשי"ת הוא שלם ואינו בעל חסרון ח"ו וזה אפשר להרגיש רק בסוד ימין ה' רוממה היינו בבחינת רוממות השי"ת שצריכין לצייר גדלות השי"ת והאדם כל דבר שהוא עושה הוא משמש את המלך וכל מצוה שעושים הקב"ה מקבל נחת רוח, וכשמתפללים אזי הקב"ה שומע את התהילות והתשבחות מה שהאדם שר ומזמר לה' וצריכין לצייר הלא יש כמה אנשים בעולם כולו שהשי"ת לא נותן להם הזדמנות לשמש לפניו ית' ולעשות לו נחת רוח, אלא שמרחק אותם ואפילו כשעושים איזה מצוה אין זוכרים או אינם מאמינים שהשי"ת רואה ושומע מקבל ומתחשב עם מעשי התחתונים והשי"ת מרחק אותם בזה שלא נותן להם הזדמנות לחשוב או לעשות או להאמין ומי שהשי"ת רוצה לקרב אזי נותן לו מחשבות טובות דהיינו שיזכור בעת עשית המצוה שעושה את המצוה לשם ה' או פשוט בעת עשית הברכה שאומר שהכל נהיה בדברו הוא אומר מטעם הרגילות ובשעת מעשה הוא לא O על לבו שמדבר להשי"ת או בכלל שלא ניתן לו ההזדמנות לעשות ברכה אפילו מטעם רגילות ואם האדם מצייר שהשי"ת נותן לו הזדמנות לעשות מצוה מטעם נחת רוח ליוצרו אפילו פעם אחת בחודש ולשמש את המלך אפילו פעם בחדש דיים, אמר אביי הלכך צריך למימרא מעומד עמידה נקרא שלימות הקומה כידוע היינו שהאדם צריך לומר בקומה זקופה ולהיות בשמחה אם נותנים לו הזדמנות לשרת את המלך, ולאנשים אחרים לא ואז השי"ת הוא שלם היינו שצריכים לומר ששמו של הקב"ה היינו השם טוב ומטיב מתגלה ומאיר לאדם בתכלית השלימות. וגם האדם ששלם היינו שיש לו עוד יתרון בתו"מ ומעשים טובים מטעם כי כמה שהאדם עושה למשרת המלך גם כן לא מגיע לו כי האדם צריך (לדעת) שיש הרבה אנשים בעולם שהשי"ת לא נותן להם לעשות שום עשיה לשמו ית' וכו' אבל **צריכין ללכת גם בקו שמאל** היינו ברוח ביקורת אם זה אמת אם האמונה שלו היא בשלימות עם המעשים שהוא עושה אם הם בתכלית הטהרה והקדושה בלי שום פניות צדדיות, אם השם טוב ומטיב נבלע באיברין וכו'.

ואז הקו שמאל במחלוקת על הקו ימין היות שהוא רואה אם הוא עושה חשבון צדק שהכל הוא להיפוך ח"ו אזי נעשה מחלוקת בין הקוין בין ימין ושמאל ואם לא עוסקין בבחינת קו האמצעי אז השמאל מבטל את הימין ונמצא חכמתו מרובה ממעשיו היינו שעושה ביקורת יותר מכפי מעשים טובים שהוא עושה נמצא שנופל לגהינום הנמשך מקו שמאל ויש גהינום של אש התאוה או שלג שמצטנן מעבודה ואין לו חשק להיות רק במצב של מנוחה ועצלות ושינה וכו' וצריכין להתגברות ולתפלה שה' ירחם מהשמים שיוכל להמשיך את הקו האמצעי היינו שמכניע את הקו שמאל תחת הימין היינו שאומר הגם לפי רוח הבקורת אזי השכל מחייב אחרת. והוא הולך למעלה מהדעת נמצא בזה שהקו האמצעי השביח את קו הימין שטרם שהמשיך הקו שמאל והוא הלך בימין אזי הוא חשב שגם הדעת מחייב את היגיעה בעבדות השי"ת ולאחר שהמשיך את הקו שמאל אזי כשמכניע לצד ימין אזי ניכר שבוחר בימין אפילו שיש לו דעה אחרת מבחינת שמאל לכן צריכים לזכור בזמן שהולכין להמשיך עבודת השמאל שהכוונה יהיה רק בכדי להראות **שאפילו שיש שמאל**

מ"מ הוא בוחר בימין ולכן צריכין לחלק את זמני העבודה. ולא יתערב אחד בשני.

כתבתי את בחינת האחוריים של ג' הקוים וכשזוכים אזי ממשיכים את הג' קוים בבחינת פנים.

ותזכו לכתובה וחתימה טובה.

ממני ידידכם ברוך שלום

באאמו"ר יהודה הלוי אשלג

אגרת י"ב

ב"ה ו' עש"ק, י"ט כסלו פה מנשסטר יע"א

לכבוד החבריא שיחי

... מאד הייתי שמח אילו היי לי היכולת להיות אתכם בצוותא, אבל מה יכולים לעשות שהזמן גרמא, אבל יש מצוות שיכולים לקיים שאין הזמן גרמא, היינו בדברים שהם למעלה מהזמן, כי האדם בבחינת עצמו הוא מוגבל בזמן ובמקום, אבל בזמן שהאדם משתדל להיות דבוק בהבורא אזי הוא צריך להשתוות אליו, היינו להיות למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן, כידוע שהמקום נקרא כלי, היינו רצון לקבל הידוע, ולמעלה מהמקום היינו שלא רוצה שכל יגיעתו יהי אך בשביל מקומו אלא בשביל ברוך ה"מקום" שהוא מקומו של עולם היינו שכל היגיעה צריך להיות רק להשפיע, ולמעלה מהזמן שענין זמן שייך להדעת, שהדעת של האדם נותן תמיד להבין שאין הזמן מוכשר עכשיו לקבל עבודתו ית' לשמו, וד"ל. שעל זה צריכים תמיד ללכת למעלה מהזמן, שאל תאמר שימים הראשונים היו טובים מאלה, וכדומה אלא תמיד צריכים להתחדשות הכוחות היינו היסודות שעליהם בונים את כל העבודה עד שזוכים להשראת השכינה בקביעות.

וצריכים תמיד ללכת בשני הדרכים המכחישים זה את זה, היינו בבחינת החסרון ובבחינת השלימות, שהוא בחינת תפילה ובחינת שבח והודאה.

עיינן בזוהר, וישב ובפיי הסולם, (דף י"ב) יע"ר, אתבר ההוא גופא ואתבר את נפשא. ובג"כ קוב"ה עביד לההוא זכאה, דיסבול יסורים ומכאובין בהאי עלמא ויתנקי מכלא ויזכה לחיי עלמא, וע"ד כתיב ה' צדיק יבחן ודאי. ובאות ל"ח, וכד סיהרא אתפגים וכו' היינו הנשמה היוצאת בעת שהלבנה בפגומי אזי הנשמה פוגמת את הגוף, ובהסולם ד"ה אמנם איך אפשר לומר שהנשמה יפגום את הגוף, ומתרחץ שענין הפגם שיש לנשמה הוא נמשך מהמיעוט שבבינה והמיעוט הזה לוקחת מלכות ובסוד אמא אוזיפת מנאה לברתא נעשה הגופים גם כן מוכשרים לקבל הגדלות, הרי שענין הפגם הזה אשר נשמות פוגמות את הגופים, ולתיקון הגוף להכשירו לקבל אור גדלות עכ"ל. ולהבין את זה בזמן ההכנה להיכנס להיכל המלך, נוכל לפרש, דהגוף בדרכו הוא שלם היינו שלא מרגיש שום חסרון בעצמו כדרך שמרגישים אם יש ח"ו איזה חסרון גשמי שלא יושבים בחבוק ידים ומיואש אלא הרגשת החסרון מעורר באדם תחבולות ועצות ולא באים אף פעם לידי יאוש, וזה דוקא כפי הרגשתו החסרון היינו אם לדבר שהוא משתוקק הוא אצלו בבחינת מותרות אזי אין כל כך הרגש החסרון על דברי מותרות ובאים בנקל לידי יאוש אבל לא מטעם שזה כבר קשה להשיג, ובשביל זה הוא משלים עם המצב, ובאים לידי יאוש ואומרים שכל מה שביכולתי כבר עשיתי, ואין לו שום עצה להשיג את מבוקשו ובשביל זה מסיח דעתו מזה, אלא מאחר שדבר שהוא מבקש הוא דבר מיותר אצלו, ועל מותרות אין כל כך הרגשת החסרון כמו ע"ד הכרחיות אכן על דבר הכרחיות שבהכרחיות האדם אף פעם לא ישלים את המצב ותמיד יחשוב עצות ותחבולות איך להשיג ההכרחיות היינו שכל הכח המניע של האדם ולא נותן לו להתיאש ובכל פעם הוא מוצא חדשות הוא רק כח החסרון ודבר זה תלוי בשיעור גודל החסרון ודבר זה נמדד בערך היסורים צורך גדול היינו אם לא ישיג את מבוקשו יש לו יסורים גדולים, וצורך קטן הוא באם אין לו את מבוקשו אין לו יסורים, אלא באם יהי לו - יהיה יותר בשלימות.

ודבר הכרחיות ומותרות של כל אדם רשות בפני עצמו. באיזה שיעור לקבוע את זה ע"ד שאמרו חז"ל שאם האדם מורגל לחיות בהכרחיות כעבד רץ לפניו ג"כ מוכרחים להספיק לו, ומעשה בהלל שהיה רץ לפניו וכו' הרי כל אדם יכול לקבוע מהו הכרחיות וכו', וזהו הענין מה שהנשמה פוגמת

את הגוף היינו בזמן שאין לאדם בחינת נשמה אזי יש לאדם גוף שלם היינו שאין מרגיש בחי הכרחיות בעבודה ע"ד הטהרה משא"כ ע"י שעוסק בתו"מ המאור שבה מחזירו למוטב, היינו שהמאור שבה היינו בחי נשמה שהאדם משיג **מתביר גופא** היינו שהגוף נשבר שרואה שאינו שלם ז"א מקודם היה יודע שצריך לעסוק ע"ד הטהרה בכדי להשיג שלימות שהוא בחי מותרות כנ"ל ועל מותרות יכולים לבוא לידי יאוש וכו', משא"כ שהגוף נשבר היינו שרואה שהוא בחסרון, היינו שרואה את החסרון שיש בבחי עליונה הנק' בינה היינו על ההשגחה וד"ל, אז מתעורר בו בחי כח מניע שלא ישקוט עד שמרחמים עליו ממרום וזוכים לקבלת פני השכינה,

ה' יעזור לנו שנקבל את קבלת עול מלכות שמים למעלה מהמקום ולמעלה מהזמן להדבק
בנצחיותו ית'

ידידכם ברוך שלום הלוי אשלג
באאמו"ר בעל הסולם זצקלה"ה

אגרת י"ג

ב"ה, מ"ח לחב"י תש"ך פה וינה יע"א.

לכבוד החבריא שיחי לנצח.

הנה חג השבועות ממשמש ובא, שהוא זמן מתן תורותינו. ידוע ששבועות הוא בחינת מלכות בעולמות והלב בהאדם, כמו שפירש אאמו"ר זצ"ל על "מקדש שביעי" שביעי הוא מלשון שבי-הוא דכוונתו שהשי"ת מלביש בלב האדם וזמן מתי יכולים לפרש שהתורה מתלבש בנפש האדם לכן נקרא שבועות - ונקרא מתן תורה, דהיינו שהתורה מתלבש אז בלבבות כאו"א מהכלל ישראל, שבזמן הספירה מפסח עד שבועות הוא בחינת טהרת הכלים, שהוא בחינת טהרה בליבא ומוחא. וכשהכלים נגמרים זוכים אז לבחינת תורה. ולכן לפני פסח היהכנה בטהרת הכלים על בחינת אמונה הנקי בחינת מצוה, וע"י יציאת מצרים זכו לבחינת אמונה בסוד אנוכי ה' אלוקיך אשר הוצאתיך מארץ מצרים, ואחר פסח מתחיל העבודה לטהרה לבחינת הכנה לקבלת התורה ובזמן כשהתורה מתלבשת בנפש האדם אז נקרא שבועות זמן מתן תורתנו.

ואנו צריכים לרחמי שמים שיתן לנו את הכח לצאת ממצרים ולזכות לבחינת אמונה, כי הרבה מצבים עוברים עד שזוכים לבחינת אמונה. ישלפעמים שאין להאדם שום צורך בבחינת אמונה על דרך הטהרה, כי חושב בנפשו שיותר כדאי לו ללכת בדרכי הרגילות כמו שנראה לעיניו כי כל החסידים ואנשי מעשה הולכים בדרך מצות אנשים מלומדה, היינו על דרך הרגילות. והלואי שבדרך זו יהי לו הרצון בשלמות לשמור את התורה והמצוות, כי הוא רואה שגם בזה הוא עומד במצב של ירידה ולפעמים אין לו זמן לחשוב על זה, היינו שעוסק בתורה ומצוות בלי שום חשבונות שהתורה ומצוות מה שהוא עושה לא כדאי להכנס בחשבונות כי ענין חשבון מה שהאדם עושה הוא בכדי להרויח משהו והוא נמצא אז במצב שיותר כדאי לעשות חשבון בצרכיו גשמיים כי עיקר היותא הוא דוקא בגשמיות, אבל צריכים לזכור הכלל שאמר אאמו"ר זצ"ל כי עיקר העונשין הוא על זמן שאדם עוסק בתו"מ ועל זמן שהוא נמצא במצב שכל חיותא הוא רק גשמיות, אזי דינו כדין בהמה, ורק שעוסק בתו"מ ואינו זהיר שיהיה על דרך הטהרה, זה נקרא עובד, עבודה-זרה, לכן בזמן שהאדם מסכים בדעתו לעשות משהו בתו"מ אזי כדאי לעבוד לשם שמים. כי עיקר העבודה מתחיל בבחינת מוחא משא"כ בבחינת ליבא, הוא עבודה אחרת לגמרי כי אז נקרא עבודתו לצאת מבחינת בהמה ולהיות אדם, שע"ז נאמר אתם קרויים אדם וכו' ואז מתחיל עבודת האדם בבחי' מוחא שמתחיל לשקול במאזנים את בחינת ידיעה, ובחינת אמונה איזהו מהן יותר כדאי הוא לו, ומתחיל להתרעם מדוע השי"ת אינו מזכה אותו עם בחי ידיעה.

ובזה יש לפרש את דברי הגמרא (עירובין דף י"ג ע"א) אמר רבי יהודא אמר שמואל משום רבי מאיר כשהיתי לומד אצל רבי עקיבא הייתי מטיל קנקנתום לתוך הדיו, וכ"ו וכשבאתי אצל רבי ישמעאל אמר לי בני הווי זהיר במלאכתך שמלאכתך מלאכת שמים הוא שמא אתה מחסר אות אחת או מיתר אות אחת נמצא אתה מחריב את כל העולם כולו, ואמרת לי דבר אחד יש לי וקנקנתום שמו שאני מטיל לתוך הדיו, אמר לי וכי מטילים קנקנתום לתוך הדיו, והלא אמרה תורה וכתב ומחה כתב שיכול למחות מאי קא"ל ומאי קמהדר ליה הכי קאמר ליה לא מיבעי בחסרות וביתרות דלא מעיבא דבקי אנא אלא אפילו מיחוש לזבוב נמי, דלמא אתי ויתיב אתגיה דדלת ומשוי ליה ריש וכו'. ויש לפרש לבלור האדם בזמן שעוסק בעבודת ה' נקרא סופר מלשון "כתבם על לוח לבך" חסר ויתיר או שחסר לו ימין או שמוסיף בחינת שמאל. היינו ב' פעמים קן, כמשרז"ל יכולים לטהר את השרץ בקן טעמים לכן יש ב' פעמים קן שמא וקן טהור דיו נקי שחרות, כי היגיעה נקרא בחינת חושך. ויש להבין אם רבי ישמעאל אמר לו הווי זהיר בחסר ויתיר מהו התירוץ שרבי מאיר

אמר לו שהוא מטיל קנקנתום לתוך הדיו.

ויש לפרש בזמן שרבי מאיר אמר לו שהוא לבלר היינו **שעוסק בעבודה על דרך הטהרה** אז אמר לו הווי זהיר בחסר ויתיר, היינו **שלא יהיה לו חסרון באמונה ויתרון בידיעה** ע"ז השיב לו שהוא **מטיל קנקנתום לתוך הדיו** היינו בזמן היגיעה שנקרא שחרות ידיו הוא מטיל (ידיו) שם בחינת קן טמא וקן טהור וממילא יש לו תמיד מקום על בחינת אמונה שאצלו הק - קנתום במשקל שווה. ושאל וכי מטילים קנקנתום לתוך הדיו, וכי ממקום החושך נותנים שם קן טהור, הלא צריך להיות כתב שיכול למחות, היינו כי בזמן היגיעה שהוא זמן קבלת אמונה, שזה דווקא שיכולים למחות את הכתב ומ"מ הוא לא מחה שאז במצב הזה כשהוא מכריע ומקבל עליו את האמונה זה נק' כתב גמור שהוא כלי הראוי לשכון שם אור השי"ת ועל זה מקשה הגמרא מאי מאי קא נ"ל ומאי קא מהדר ליה (ופירש רש"י אזהר ליה על חסר ויתיר ומהדר ליה קנקנתום יש לו. ורש"י פירש על קנקנתום נקרא כתב שאינו יכול למחות משום שרשומו ניכר) ומתוך הגמרא שהוא השיב לו שהוא נזהר בחסר ויתיר כנ"ל, וכמו כן אפילו מיחוש לזבוב נמי דילמא אתי ויתיב על תגא דד' ומחיק ליה ומשויה ליה ריש כי ענין זבוב היינו מחשבה זרה מחיק את הדלת ועושה אותה לריש (עיי' בתחילה ההקדמה לספר הזוהר באות ר')

היינו בין בזמן **המצוה** שאז הדין שלו צריך שמירה בחסר ויתיר היינו שלא ירצה אמונה יהיה למטה מחשבות הידיעה ונקרא שחסר את חשיבות האמונה ויתיד שנותן חשיבות מרובה לבחינת ידיעה, ובזמן כתיבת דיו של בחינת התורה, אז נקרא שזהיר על התג של ה-ד' שהוא בחינת גומל חסדים, ואם יש לו זבוב היינו מחשבה שלא ע"ד הטהרה אז אינו רוצה להיות גומל חסדים ואז נקרא רש אין כל. ועיי' מטיל תמיד בחינת הקנקנתום שהוא נזהר תמיד שיהי משקל שווה אזי הוא בטוח שיעמוד איתן במצבו, כי בזמן שהוא רואה שהוא עומד תמיד בפרשת דרכים אז ממילא נמצא בשליטת השמירה ועיי' לבוא לתכלית השלימות.

ה' יזכנו לבוא לתכלית השלימות
ולצאת לאור התורה על דרך הטהרה
ברוך שלום הלוי אשלג
באמו"ר בעל הסולם זצוקלה"ה

אגרת י"ד

ב"ה יום ה' נצבים תשט"ו

לכבוד החבריא ה' עליכם,

...ואולי זה הפירוש מה שאנו אומרים בתפילת מוסף דר"ה אשרי איש שלא ישכחך ובן אדם
יתאמץ בך.

ויש להבין אם האדם זוכר תמיד את השי"ת, מה יש עוד להתאמץ. ובעזרת לפני תפלת שמ"ע א"א
אשרי איש שישמע למצוותיך ותורתך ודברך ישים על לבו, ויש להבין, (א) הי' לו לומר שישמור
מצותיך, (ב) מהי תורה ומה דבור, (ג) איזה שייך לשים התורה על הלב, על המח הי' לו לומר, - על
מלכות זכרונות שופרות דרשו חז"ל מלכות כדי שתמליכוני עליכם, זכרונות כדי שתעלה זכרונותיכם
לפני, ובמה בשופר. ויש להבין את ענין זכרונות הלא אין שכחה לפניו כסא כבודך א"כ מה שייך
לומר שתעלה זכרונותיכם לפני, וכמו"כ אם תוקעין אזי הקב"ה זוכר בנו, איך שייך לומר דבר כזה,
בגשמיות ע"י הקול כשאדם ישן, הוא מתעורר, ומה שייך לומר לגבי הבו"ת. **אלא כל אלה הפסוקים
והמחז"ל מלמדים אותנו עצות איך להדבק בו ית', כי כל החסרון שיש בנו הוא מחמת שאנחנו לא
מרגישים את גדלותו ית'. כי כשאנו מתחילים לבקר את מה העבודה, אנחנו רוצים תיכף לקבל את
הכל בבחינת או"פ, וזה ידוע לכם שהאו"פ מאיר דוקא בזמן שיש מסך ואו"ח, היינו כלים נקיים, אבל
הבחי"ד מקבלת מבחינת או"מ, שאו"מ מאיר מרחוק, כמ"ש בעץ-חיים, ופירושו היינו אפילו שאדם
עדיין מרוחק מהבורא ית', ז"א שאין לו השתוות הצורה הוא יכול לקבל מאור מקיף, והאר"י כתב
שהאו"מ הוא יותר גדול מאו"פ, פי' מתי האדם יכול לקבל בזמן שהוא עדיין מרוחק, רק אם הוא
מגדיל את גודל וחשיבות של האו"מ, היינו מבחינת רוממות השי"ת וחשיבות מאור-התורה, אזי
הוא יכול לקבל הארה מרחוק, שאנחנו צריכים להאמין שכל היופי שיש בהבריאה הוא בפנימיות
התורה, אבל לבחי' אמונה צריכים התאמצות רבה, וז"פ אשרי איש שלא ישכחך, ואיך זוכים לזה
הוא ע"י שבן-אדם יתאמץ בך, ויש ב"בך" ב' פירושים (א) בך היינו בהשי"ת (ב) בהשי"ת המלוּבש
ב"כב" אותיות התורה, וכמ"כ אשרי איש שישמע למצותיך, היינו שזוכה לבחי' שמיעה, ומלמדת
אותנו עצה איך לזכות, ע"י "תורתך ודברך". היינו שמאמין שכל התורה הוא דבר ה', היינו כנ"ל
ש"בך" מלוּבש ב"כב" אותיות התורה, וזה צריכים לשים על הלב, כידוע לכם מה שאמו"ר זצ"ל
אמר שהמוח אינו רק משמש להאדם, ועיקר האדם הוא הלב, וז"ע מלכות, היינו שהמליכוני עליכם
היינו שפעולת שאנחנו נתפעל מזה, ז"א שאנחנו נקבל על עצמנו קבע ומ"ש, אבל אנחנו רואים
שתיכף אחרי הקבלה אנחנו שוכחין מהקבלה, אזי נותנין לנו עצה, כדי שתעלה זכרונותיכם לפני.
היינו לפני ה', ז"א כל הזכרון שיש לנו צריך שיפעול רק לזכור את ה', ז"א שגם זכרונות הוא כמו
מלכויות. היינו שאנחנו צריכים להתפעל, ובמה בהשופר בטח ידוע לכם שהאר"י מפרש שופר, היינו
שופרא דאמא, שופרא דבינה, שופרא פירושו יופי ויופי מפרש אמו"ר זצ"ל שהוא בחי' חכמה
הנמשך מבינה השבה להיות חכמה שע"ז שהאדם מאמין שכל היופי והחשיבות יש בבחי' חכמה,
שבה נכללים כל התענוגים, אלא מה שחסר רק תיקונים, אזי בדבר טוב האדם רוצה לזכור, כי טבע
של האדם לשכוח רק דברים רעים, לכן אנחנו צריכים להאמין כל הדברים הוכן בעדנו, אזי נזכה
לבחי' זכרון ולא לשכוח את ה' אף לרגע ונזכה לכתיבה וחתימה טובה...**

אגרת ט"ו

ב"ה ו' עש"ק חקת פה מנשסטר יע"א

לכבוד התלמידים שיחי'

זה לא מזמן קבלתי מכתבים מ... ואני אענה על כל המכתבים באופן כללי ומופשט, היינו אפילו הזקן שבחבורה גם כן יכול לקבל תשובות מספיקות אפילו על השאלות שהוא לא העלה אותם על הכתב, ואני זוכר עוד איך שאאמו"ר זצ"ל לימד אותו איך לכתוב ובטח שהוא זוכר את זה, כי ענין הכתיבה פירש אאמו"ר זצ"ל על משא"א זכרנו לחיים מלך חפץ בחיים וכתבנו בספר החיים, שלענין כתוב הוא תמיד בדיו שחורה על גבי ניר לבן, שענין לבן, הוא הזמן של תורה ועבודה, וזמן שחור היינו בחינת הרע והשפלות שהאדם מרגיש בעצמו, והשחרות הזה צריך להיות מוקף לבנה על כל אות ואות. היינו שא"א לראות את מצב האמת איך שהוא רק לפי שעות שנותין על תורה ועבודה, כי המאור שבה מחזירו למוטב לכן דוקא ע"י כבוי היינו בחינת הימין באין אח"כ מצב של השמאל שנקרא שחרות ואז נבחן הכתיבה שהיא כשורה, משא"כ סתם שחרות שהאדם אין מרבה בתו"מ ואומר בעצמו שהוא רע, הרע הזה נמשך מחלל דקליפות ואין לזה שום מקום ברשות היחיד.

וצריכים תמיד להזהר שלא להפוך את סדר הזמנים של ימין ושמאל. וזה ע"ד שאמרו ז"ל (ר"ה י"ז ע"ב) ע"פ תמיד עיני ה' אלו קיך בה מראשית השנה ועד אחרית השנה וכו' עתים לטובה ועתים לרעה, עתים לטובה כיצד הרי שהיו ישראל רשעים גמורים בראש השנה, ופסקו להם גשמים מועטים לסוף חזרו בהם, להוסיף א"א שכבר נגזרה גזירה אלא הקב"ה מורידן בזמן על הארץ שצריכה להם הכל לפי הארץ. עתים לרעה כיצד הרי שהיו ישראל צדיקים גמורים בר"ה ופסקו להם גשמים מרובים לסוף סרחו לפחות א"א שכבר נגזרה גזירה אלא הקב"ה מורידן שלא בזמן על הארץ שאינה לה להם לטובה

וזה אני מפרש בשני אופנים א) תשובה לאותן החברים שאומרים שנתנו להם מהשמים תיכף בעת הלידה כוחות קטנים היינו מוח מצומצם שאין בו לא חריפות יותר מדאי ולא הבנה ולא זכרון ולא מרץ ודעה מקיפה וחזקה אלא שהם על כל הכוחות הנפש שלהם הם מדברים סרה, ואומרים לנפשם בטח שזהו מחמת חטא של גלגול הקודם והקב"ה גזר גזירה שירדו לעולם הזה עם כחות גשמיים מועטים משום שבא"ה היינו בתחילת יצירתו גזרו עליו כך, אבל צריכים לדעת אם חזרו בהם, אותן הגשמים מועטין היינו כחות הנפש המועטין יורדין לארץ היינו שכל הכחות שיש בו משתמש בהם לברכה וזה מספיק לשיעור שהארץ היינו הלב יתן יכולה היינו פריה ורביה בתו"מ וכו' ואם לא זוכין אפילו שנגזר עליו גשמים מרובים ואח"כ סרחו אזי כל הכחות הגשמיים הנקרא גשמים מרובים מורידן שלא בזמן הצריכין להם להארץ היינו שכל המרץ והשכל משתמש בהם לא להארץ דקדושה אלא למקום מדבריות שיש בהם חיות רעות, אבל בשביל הארץ שיתן יכולה אין שם שום גשמיים. שם יכולים לראות אצל הני גדולים לגבי עבודה טהורה ונקיה אין לו שום שכל ושום מרץ וכח, וכן צריך האדם ליתן עיניו ולבו רק שהגשמיים ילכו למקום שצריכים להם וזה השיעור מספיק בכדי שתוכל ליתן יכולה וזה נקרא עתים לטובה, ובזה ניחא מה שחז"ל ציירו עתים לטובה דוקא בזמן שהיו רשעים גמורים בר"ה למה לא אמרו שהיו צדיקים ונשאר צדיקים. אלא שכל האדם איזה כחות שיתנו לו יש בידו תמיד לומר שהם קטנים, ולזה תירצו אפילו רשעים גמורים בתחילת יצירתו, היינו בראש השנה ופסקו גשמים מועטים מ"מ זה מספיק שארץ היינו הרצוניות שלא יתנו פירות דקדושה, הארכתני כל זה להוציא את התירוצים שיש כמה מהחברים המתחכמים לתרץ מעשיהם.

ופירוש אחר הוא אם האדם אינו זוכה לתקן את מעשיו שילכו על דרך הטהרה אפילו שנותנים לו איזו חיות דקדושה שיכול להשתמש בזה להרגיש בעצמו מעט שלימות שיוכל ליתן עבור שבח והודאה להקב"ה שקרבו מעט לעבודתו ית"ש, וכח הזה צריך להאיר לו בזמן התורה וקיום המצוות, כי אין לבוא לבית המלך **בלבוש שק** ואם אינו זוכה השלימות בזה הוא מרגיש בזמן שעוסק בדברים בטלים היינו בזמן אכילה ושתיה ושאר דברים ובזמן שבא לתורה וקיום המצוות אזי הוא מרגיש את שפלותו ונמצא שדוקא בשער המלך אזי הוא לובש את השק של השפלות ממילא אינו יכול להיות פירות לברכה, כי אין ארוך מדבק בברוך אלא צריך להיות בהיפוך שדוקא בזמן עשיית המצוות צריכים להרגיש את עצמו בשלימות ואז מכשיר את עצמו בזה שהשי"ת משרה שכינתו עליו וזוכה לעריבות ומתיקות נועם עליון עד שמרחמים עליו ממרום ומדבק את עצמו לנצחיותו ית' וית'

והעיקר שצריכין להתחזק בעניני האמונה דוקא במקום שמתעוררים השאלות מי וד"ל ומה וד"ל ועי"ז נבין מה שמביא רש"י על הפסוק זאת חקת התורה וז"ל לפי שהשטן ואומות העולם מונין את ישראל לומר מה המצוה הזאת ומה טעם יש בה לפיכך כתב בה חוקה גזירה היא מלפני ואין לך רשות להרהר אחריה, ויש להבין מכאן משמע שלכן אין כתוב בה טעם, ולפי השכל הפשוט היה צריך להיות להיפוך היינו בזמן שאין מי שישאל לא היה צריך **טעם** משא"כ במקום ששואלים שם צריך ליתן טעם, אלא כנ"ל שענין חקת התורה כוונתו על האמונה וזה דוקא במקום ששואלין שם צריך להיות התשובה למעלה מהדעת, ועם זה תבין ג"כ מה שאמרו תבוא האם ותקנח את בנה ואיזה שייכות יש פרה אדומה לעגל, וכי משום שהלשון נופל על לשון שכאן כתוב פרה וכאן עגל וזה כל הסמיכות. אלא כנ"ל שחטא העגל היתה כמ"ש בהקדמת ספר הזוהר מי-אלה שאמרו אלה אלוקיך ישראל היינו בחינת ידיעה ולא בחינת מי הנקי חסדים שהוא בחינת אמונה לכן בא מעשה הפרה, שה"ס אמונה למעלה מן הדעת ובזה תכפר מעשה העגל.

י ד י ד כ ס

ברוך שלום באאמו"ר זצוק"ל בעל הסולם אשלג

אגרת ט"ז

ב"ה ב' ויצא, ו' כסלו פה לונדון.

לכבוד התלמידים שיחי

...אתמול אמרתי שיחה לפני נסיעתי לארץ בחבורת של תלמידי רבי דסלר, ואמרתי להם את המאמר: אמר רבא לידע איניש בנפשי אי צדיק גמור הוא וכו', ואמרתי שענין התשובה נקרא שהאדם צריך לחזור למקורו. היינו היות שעיקר הבריאה הנק' אדם, הוא הרצון לקבל, והבורא הוא המשפיע, והאדם כששב למקורו, נקרא תשובה, והיכי דמי תשובה כמ"ש הרמב"ם עד שיעיד עליו יודע תעלומות שלא ישוב לכסלה עוד, והעדות הזה מתגלה בהאדם רק לאחר שעשה תשובה, אז הוא משיג את נועם העליון, היינו שהשי"ת משרה שכינתו עליו, האדם ששב היינו שזוכה לדביקות וז"ע לידע איניש בנפשי היינו את רוצה לידע אם כבר עשה תשובה, יש לו הבירור אם כבר זכה לנועם ה' זה סימן ששב, היינו שהוא כבר בחי' להשפיע (עיי' ב"הקדמה תלע"ס) וז"ע בקש שלום ורדפהו שכל המחלוקת הוא רק מהרצון לקבל, ובקש שלום יכול להיות בבחינת רצון להשפיע, וזה ענין מ"ש ויזרע יצחק בארץ ההיא, וימצא מאה שערים. היינו מאה אחוז, שזה דוקא מדתו של יצחק שקבל מאברהם כמ"ש ויתן אברהם ליצחק את כל אשר לו ופירש רש"י במדרש ר"י אומר זו גבורה, ורבי נחמ"י אומר זו ברכה, ושניהם לדבר אחד נתכוונו, ר"י מדבר מבחינת עבודה שהראה לו מקום עבודה היא דוקא ע"י התגברות. ור' נחמ"י מדבר מהשכר, שדוקא ע"י התגברות זוכין להברכה, והברכה היא מאה אחוז שע"י שזוכין לתשובה מאהבה אזי כל מאה אחוז של העבודה מתברך, אפילו הזמן של העבירות, והכל זוכין רק ע"י התגברות הנקרא כוחות, וכל כח דכח שהאדם מוציא מצטרפין לחשבון גדול. היינו אפילו שהאדם מתגבר באיזה פעם ובא לו מחשבה זרה, וטוען הלא אני כבר בדוק ומנוסה שעוד מעט לא יהי' לי את החשק הזה לעבודה, ומה אני ארויח אם אתן עכשיו מעט התגברות ואז הוא צריך לענות שפרוטה ופרוטה מצטרפות לחשבון גדול, היינו לחשבון הכללי בין לשורש נשמתו, ובין לכלל כלו, ואולי זה פירוש שערי הדמעות לא ננעלו, שערי מלשון סערות, שזה ענין התגברות דמעות מלשון המדמה היינו שיש עירוב של רצוניות אחרות, ורק באמצע הרצוניות יש שם לרגע קט רצון של התגברות לאהבה ויראת שמים, לא ננעלו אלא שהרגע הזו מצטרף לחשבון גדול, וכשהחשבון מתמלא אז גם האדם מתחיל להרגיש את ההלבשה הרוחנית, וז"ע חשיבות של הדמעות היינו אפילו שהוא נמצא בשפל המצב היינו שיש לו רצוניות שפלים ומ"מ יש באמצע כח התגברות שמנקודת לבבו חושק וכוסף לה', אזי הכח הזה חשוב מאד, ז"א אפילו שהאדם נמצא בגלות. שנקודת לבבו מונח תחת שליטות אחרות. הנקרא שכינתא בגלותא, בבחינת הפרט, לרגע קט הוא מתגבר ומקדש את השם ואעפ"י שהוא כבר בטוח מרוב ניסיונות שאח"כ יחזור לסורו. מ"מ זה חשוב מאד, שהאדם יכול לומר האמת בריש גלי וזה דומה שהאדם עומד בין הפושעים שהם מחרפים ומגדפים את עבודת ה' ויש ביניהם מרצים במחק לשונם ונותנין להבין איך שאין טעם בעבודת ה', ומ"מ יש שם מי שהוא שאין לו כ"כ שיוכל להסביר את טובו ומהותו של העבודה, אבל קריאת בינים הוא יכול לומר היינו שמוחה במילה אחת שזה לא אמת מה שהם אומרים, אבל טוב הוא לא מסכים אעפ"י שאין לו כ"כ מוח וכח כמו המחרפים וזה נקרא שערי דמעות וזה נקרא פרוטה ופרוטה מצטרפין לחשבון גדול.

נקוה שה' יאיר עינינו וישמח לבנו
באמור לציון מלך אלקיך.

אגרת י"ז

ב"ה אלול תשט"ז מנשסטר יע"א

לכבוד החברים שיחי' לנצח

אני רוצה להתקרב לחברה לעת בא שנה חדשה, שאנחנו צריכין להתחזק בבטחון חזק שנזכה להיושע בישועה כללית, שיתגלה שם כבוד מלכותו על כל הארץ, וישמעו רחוקים ויבואו, היינו שהרגישו שהיו מרוחקים מעבודה על טהרת הקודש, יזכו לבחינת שמיעה, ואז יש יחוד עשייה ושמיעה, וז"ש מקימי מעפר דל מאשפות ירים אביון, זה ידוע שיש ב' בחינות כלליות: א) בחי' מוחא, ב) בחי' ליבא, ובזמן שהאדם טועם בעבודתו בחי' עפר ע"ד נחש כל מאכלו עפר, שיש טעם בתורה ומצוות רק טעם של עפר, והסיבה הוא מטעם שהוא דל, שחסר לו בחינת אמונה וכמ"כ הוא נופל לבחינת ליבא שהרצון לקבל הוא על תאוות עוה"ז שנקרא אשפה ואז הוא אביון וכשהוא מצטער על זה היינו שנותן ע"ז תפלה וצועק לה' שיעזור לו ממצוקתו, ומהו צועק? מקימי מעפר דל מאחר שאני דל וטועם טעם עפר, ואני אביון ומוטל באשפה, והכל מטעם ההסתרה פנים ששורה בעולם אזי מבקשים לה' שיוציא אותנו מעבדות לחרות, וזה ענין שבעל תפלה מתפלל ע"י העמוד ובהסולם מפרש שענין העמוד היינו אח"פ דעליון שנפלו לגו"ע דתחתון. ובזמן שהעליון מעלה את האח"פ שלו אז גם הגו"ע דתחתון עולים וכ"ש שלכן דווקא ע"י העמוד עולים הנשמות מעולם לעולם וזהו הקשר שבין עליון לתחתון, ועל דרכנו אפשר לפרש ע"ד הנ"ל "היינו שע"י שהכלים דעליון נפלו למקום התחתון" כוונתו אם קטנותו של העליון התחתון מרגיש שז"ע ישראל שגלו שכינה עמהם, היינו שגם השכינה אצלם בגלות הנקרא שכינתא בעפרא כנ"ל שמרגיש בתו"ע טעם עפר, וכשהאדם מצטער על גלות השכינה היינו שאין ח"ו השכינה בגלות אלא שהשכינה מסתתרת בשביל ישראל ומסכימה שהתחתון ידבר על העליון כל דבר האמור לדבר, והתחתון מדבר כך משום שמרגיש כך וכשמצטער על זה ומתפלל בכל לשון של בקשה לאיקמא שכינתא מעפרא ע"י העליון מתגלה א"ע להתחתון עם כל גדולתו אזי גם ממילא גם התחתון מתעלה, נמצא שזה כל העמוד כנ"ל היינו דווקא ע"י העמוד הזה עולים התפלות מעולם לעולם היינו מהתגלות ליותר בהירות, וכן דווקא ליד העמוד הזה צריך להתפלל.

וע"ז נבין את ר"ה ויה"כ למה נקרא בחינת יום טוב אעפ"י שהוא דין שעיקר הדין הוא מצד השלימות שמתגלה בזמנים הללו, ויש חשש לחיצונים היינו שלא יבוא לקבלה עצמית בבחינת מוחא וליבא לכן צריכים להרבות בהתעוררות לתשובה שענין תשובה הוא השבת את רצון לקבל לרצון להשפיע, שע"י חוזרים ומתדבקים במקורם העליון וזוכין לדביקות הנצחי ואזי יכולים לקבל את השלימות המתגלה בימים הנוראים מפני שמזונותיו קצובים בר"ה היינו שמתגלה את אור החכמה והשלימות והבהירות אלא שצריכין להכין כלים שיהי' מוכשרין לקבל היינו את בחינת אור דחסדים שצריכים להמשיך שזהו בחינת תשובה והתעוררות הרחמים בסוד מהו רחום אף אתה רחום, שכן אזי נוכל לקבל את כל השלימות על צד הטהרה, וז"ע שנקרא יו"ט מסיבת התגלות השלימות

וז"ע תקעו בחדש שופר בכסה ליום חגנו וכו', שענין שופר מלשון שפרו מעשיכם מפני שיש עכשיו כסא להלבנה היינו בחינת הסתרה.

לא יכולתי להאריך מפני ערב יום טוב

ואני מאחל אתכם כתיבה וחתימה טובה

מאת ידידכם הדורש בשלומכם וטובתכם
ברוך שלום הלוי אשג

אגרת י"ח

ב"ה, חמישה עשר בשבט פה מנשסטר יע"א

לכבוד החבריא שיחי' לנצח.

לפני זמן מה כתבתי לכם מכתב ועדיין לא קבלתי תשובה אם זה הגיע עליכם... ובטח שזה ענין של עשה שהזמן גרמא וד"ל.

על ראש השנה לאילנות שהוא בחמשה עשר בשבט הנה בר"ה דף י"ד, באחד בשבט מאי טעמא א"ר הושיעא הואיל ויצאו רוב גשמי השנה וכתבו בתוספות שהטעם הנ"ל הוא ג"כ לב"ה שסברו בט"ו בשבט משום שאז עברו רוב ימות הגשמים שהוא זמן רביעה ועלה השרף באילנות ונמצא הפירות חונטין מעתה, ובר"ה דף י"א אמרו האי מאן דנפיק ביומא דניסן וחזי אילני דמלבלב אומר ברוך שלא חסר מעולמו כלום וברא בו בריות טובות ואילנות טובות להתנאות (להנות) בהן בני אדם. ויש להבין א) מהו שלא מעולמו, בשביל שאילנו מלבלבו כבר הוכחה שלא חסר שום דבר ב) ברא בריות טובות איזה ראייה יש מכאן שהבריות הם טובות, ג) קשר בין אדם לאילן, ד) ידוע אם עברו רוב ימות הגשמים הוא סימן לראש השנה שטעם הזה הוא בין לב"ש ובין לב"ה.

הנה מקודם צ"ל מהו ענין ר"ה ע"ד העבודה. ידוע שר"ה הוא זמן הדין שדנין העולם בין לטוב או ח"ו להיפוך וראש נקרא בחיי שורש שמשורש זה יוצא הענפים ותמיד הענפין נמשכים לפי מהות השורש כי משורש של תפוז לא ימשך ענפים של תפוחי-עץ. והשורש והראש שהאדם מסדר לעצמו בתחילתו כן הולך וממשיך את סדר החיים שלו. שהשורש הוא כל היסוד שעליו נבנה כל הבנין. וענין הדין שדנין את האדם בראש השנה, היינו האדם בעצמו הוא השופט והדיין והוא והמוציא לפועל כי האדם הוא הדיין, ומוכיח, ויודע יעד. וזה על דרך שרז"ל יש דין למטה אין דין למעלה.

וגשמים נקרא חיות ותענוג שע"י האילן מוציא פירות. הנה עיקר עבודת האדם בימות החורף בלילי טבת הארוכים והנה מתשרי שהוא ראש השנה הכללית עד שבט כבר עברו רוב ימות הגשמים היינו האדם כבר קבל חיות ותענוג מתורה ועבודה. אזי האדם עושה דין לעצמו אם כדאי להמשיך את כל השנה רק בתורה ועבודה או ח"ו להיפוך, ואם יש עליו מלאך מליץ אחד מני אלף להגיד לאדם ישיר, היינו אם יש לו זכות אזי מגידים לאדם יושרו היינו שילך בדרך הישר אזי מני אלף בסוד ואאלפך חכמה ואזי אחר הדין ודברים יוצא זכאי בדינו היינו שקבל עליו שמהיום והלאה יעסוק רק בדברים זכים הנקרא השפעה. הן לשמים והן לבריות. וזה נאמר רק אם רובא זכיות היינו שעד עכשיו רוב החיות שקיבל הי' מדברים של השפעה אזי הוא מחליט בדעתו שכדאי להמשיך, ואז נקרא שיוצא זכאי בדינו. ואם לא קבל רוב חיות מדברים רוחניים אלא כל החיות שלו הי' מדברים גשמיים ואם יש לו זכות הנקרא מלאך מליץ אזי ג"כ יוצא זכאי בדינו כנ"ל היינו שמחליט להמשיך את כל השנה רק בדברים של השפעה, ואם רובא עוונות היינו שאחר כל העבודות והיגיעות מ"מ רוב החיות קבל דוקא מדברים של רצון לקבל לעצמו, שזה שורש כל העוונות והחטאים אזי הוא יוצא חייב בדינו היינו שמקבל עליו שמכאן ואילך ללכת רק בדרך כל העולם היינו בדברים שהם רק בבחינת קבלה לעצמו שזה חוב לאדם משום שהדברים שהם בבחי' קבלה לעצמו מעכבים את האדם להגיע לשלימותו הנצחיות ולזכות לתענוגים העליונים וזה נק' חוב לעצמו שמחליט להמשיך כל ימיו בדברים שהם חוב להנשמה וזהו שכתבו התוס' משום שעברו רוב ימות הגשמים וכו', ועלה השרף באילנות ונמצא הפירות חונטין "עתה היינו אם עבר רוב הלילות הארוכים של ימות החורף בתורה ועבודה ועלה השרף באילנות ויודע ומרגיש בעצמו עד כמה שאש

שורפת בלבוי". ע"ד רשפיה רשפי אש שלהבת-יה. אז הוא מחליט להמשיך בדרך הזה, וז"פ ונמצא הפירות חונטין **מעטה** היינו מעתה והלאה הוא יזכה לפירות, לכן בט"ו בשבט נק' ראש השנה שכבר האדם עשה דין וחשבון לעצמו אם כדאי להמשיך בעבודה או ח"ו להיפך. כי אז כבר יודע מאיזה בחי' הוא יכול להמשיך חיים, אם מדברים של קבלה עצמית, או מדברים שהם להשפיע נח"ר ליוצרו, הנה יודע שכל עבודתו הוא רק להשיג את הרצון להשפיע כי הרצון לקבל את התענוגים הוכן לנו השי"ת מצד הבריאה כי רצונו להיטיב לנבראיו וברא את הרצון לקבל. וגם הבריאה היתה נשארת בבחי' רצון לקבל, היינו שאם היינו מקבלים גם את השפע הרוחניות והנצחיות ברצון לקבל שלנו אזי התענוגים לא היו בשלימות מצד הענף הרוצה להתדמות להשורש ומשום זה נמשך בחי' נהמא דכסופא. ולפי"ז היו יוצא שהבריאה היתה נשארת בחסרון. לכן השי"ת הכין לנו תיקון הנק' צמצום היינו במקום שיש רצון לקבל האדם מרגיש אז בחי' הסתרה כמ"ש בהקדמה להסולם שאעפ"י שהחיים המלוּבש בהגוף הוא נמשך יש מיש מ"מ לא ניכר שורש מוצאו היינו מסיבת צמצום כנ"ל וע"י הסתגלות בתו"ע זוכין לבחי' התיקון הנק' קבלה עמ"נ להשפיע שע"ז אנו זוכים לדביקותו ית"ש נמצא שבזה הכל נשלם. וז"פ שלא **חיסר מעולמו** כלום שכוונתו על תיקון של השפעה כמ"ש להלן.

ועכשיו נבאר את ענין הקשר שבין אילנות לבריות שרז"ל סומכו זל"ז כנ"ל, הנה כתיב כי האדם עץ השדה. היינו כל העבודות שנוהגים באילנות שיהי' מוכשרים להוציא פירות נוהגים גם באדם. כי עד שהאדם יהי' מוכשר להוציא פירות מוכרחין לעבור עליו כל העבודות שנוהגים באילנות. וענין פירות הוא תכליתו של האדם. ואמור"ר ז"ל פירש פעם בסעודה של ט"ו בשבט למה עושין ענין של אכילת פירות. ואמר משום שזהו כל ההפרש בין קדושה לסט"א כמ"ש בזוהר אל-אחר איסתרס ולא עביד פירא כמ"ש בהסולם (הקדמה ז' אות כב) היינו שמתייבש מקורם והם נובלים והולכים עד שנסתמים לגמרי. וההולכים בקדושה זוכים לברכה במעשי ידיהם אשר פרו יתן בעתו ועליהו לא יבול עי' שם. לכן עם ישראל עושים רמז לזה בכדי להראות שעיקר הוא הפירות עכ"ל. והפירות דקדושה הוא בזה שזוכים לגלוי אלוקותו ית' ונעשה כמעין המתגבר שאין פוסק לעלמין והולך ממדרגה למדרגה עד שזוכין שאומרים "יתפאר בי, כי חפץ בי, והוא יהיה לי לעטרת צבי"

וענין העבודות שנוהגים באילנות ניתן ג"כ להאדם בכדי להכשירו כנ"ל עיין שביעית פ"ב מ"ב שמביא שם דברים הזקוקים לעבודת האילן וממנו נלמד לעבודת האדם וד"ל **מזבלין** מכניסין להם זבל. כמ"כ האדם צריך להכניס בעצמו זבל היינו בחי' פסולת שהם מדות המגונות שבאדם אבל האדם אין צריך להביא זבל מבחוץ כמו אצל האילן אלא צריך להכניס את הזבל מהעלם אל הגלוי היינו לתוך הרגשתו. שירגיש את מידת שפלותו של המדות המגונות שבו. אחרת אין הוא מסוגל לתקן את מעשיו. **מעדרין**, חופרים בעיקרי האילנות כמו"כ האדם, צריך לחפור ולחקור את עיקר ותכליתו של האדם מה הוא. לשם איזו מטרה בא לעוה"ז, **מיבלין** חותכין את היבלת מומין הנוולדים באילן יבלת נק' דבר שמחוץ לגופו. ויש כמה דברים שהאדם עושה אותם ונראה לחוץ לבני אדם דהיינו בעת התפלה או שמדבר דברי חסידות לפני חבירו שע"ז חבירו רואה את עבודתו שהיא מחוץ לגופו אזי צריך לחתוך אותם ולבטלם, אלא הצנע לכת עם ה' אלקיך, היינו בעת שהאדם עושה איזה עבודה לשם אלקיך, הסימן הוא אם הוא משתוקק להצניע את הדבר מבני אדם וזה סימן שכוונתו היא אמיתית ואם לאו הוא להיפך. שהוא משתוקק רק לגלות לבני אדם ומטהר את הגוף לחוץ בקן טעמים. משא"כ בזמן שהוא לשם ה' אז מטבעו שרוצה דוקא לכסות את הדבר, **מפרקין** העלין מעל גבי האילן להקל מעליו. כמ"כ האדם יש לו עלין שהוא בבחי' שקודמים לפירות, היינו שעל העלין יוצים פירות שז"ע שמתוך שלא לשמה באים לשמה השלא לשמה נק' עלין. והפירות הוא הלשמה. אבל צריך לפרק את העלין הללו כדי להקל מאילן שיהי' לו היכולת לבא לשמה, אחרת אם לא יפרק את השלא לשמה יהי' נשאר בהמצב דשלא לשמה, אבל אח"כ כשזוכין לשמה כתוב ועליהו לא יבול אלא כל העבודות שהי' בבחי' שלא לשמה נכנסין אח"כ להקדושה ויש פירוש יותר גבוה ע"ד שכתוב בהסולם בהקדמה א' אות ב' שענין עלין הוא כוחות הדין שבמסך שפירוש הצמצום שהי' על הרצל"ק שלא יאיר שום שפע אלא שיהי' חושך שע"ז נולד בחי' מסך

נמצא שכח הדין של הסתלקות האור מביאו שיעשה מסך שע"י הוא מקבל את הכח של מקבל עמ"נ להשפיע, וגם בזמן הכנה, היינו מטרם שזוכין להכנס להיכל ה' צריך האדם להתרגל בכוחות דהתגברות על הרצוניות דקבלה עצמית והדרך הוא להתחיל בדברים קטנים היינו בדברים שאין לו כ"כ הנאה ותענוג שיותר קל לותר עליהם, ולומר לולי שהי' מצוה לעסוק בדברים הללו לא היה עושה. ואח"כ הוא הולך ומוסיף עד שמרגיל את עצמו לותר אפילו על דברים החשובים אצלו ביותר אפילו בדברים הנוגעים עד לנפשו הוא ג"כ יכול לומר אם לא הי' מצוה לעשות לא היה מתעסק בהם. וכ"ז הוא כדאי שיהי' גבור ומלומד במלחמה. ואז הוא זוכה להכנס להיכל ה' להיות בין משרתי אל, וכח המחייב אותו לשמור א"ע מכל הדברים אשר לא יהיה שקוע ברצוניות של קבלה עצמית. הוא כח הדין השולט שהוא כח השומר אותו שלא ישל בהנ"ל משום שבשעה שיש לו נגיעה פרטית תיכף מסתלק ממנו החיות והשפע. לכן הוא קובע ומחליט ושומר על המסך שיקבל דוקא בעמ"נ להשפיע. וכמ"כ בדרכי הכנה כח הדין הנ"ל מראה כוחו ופעולותיו ניכרת עד שמחליטים פעם אחת ולתמיד שלא יעבור אף פעם על הגבול של חוקי התורה, ועד שבאים לידי החלטה הגמורה בבחי' חוק ולא יעבור, הוא במצב של רצוא-ושוב. הנבחן לבחי' כף-הקלע עד שבאה לידי יראה מפני העונש של כח הדין הנ"ל ובדרך הציור הוא. אפילו בזמן שיש להאדם זמן של התעלות הנפש והוא חושב שהוא בבחי' בל-אמיט לעולם. ואם הוא נכשל בנגיעה עצמית בין במוחא או בליבא תיכף שולט עליו כח הדין והחיות הרוחני מסתלק ממנו היינו שלוקחים ממנו את כל החשק והטעם שהי' לו בתו"ע ונופל לרשות הס"א והיא מושלת עליו ואין לו שוב עצה וכח להתגבר עליה והוא נמשך אחריי' בבחי' צאן לטבח יובל, והיא מכריחה לחשוק ולקבל חיות ברצוניות של קבלה הכי שפלים במציאות היינו בדברים שסתם יראי ה' מן הרחוב אף פעם לא יהי' להם כ"כ רצוניות לדברים נמוכים, והסיבה היא מטעם שהוא רגיל לקבל חיות רוחני. ובהבלי עוה"ז הרגילים אינו מוציא כ"כ טעם לשבח ועד שיהי' לו תמורה במקום החיות הרוחני שהי' לו מזמן שיקבל מהם סיפוק נפשי, לכן הוא חושב בהבלי עוה"ז היותר שפלים אולי שם ימצא סיפוק לנפשו ואז הוא חשוד על כל עבירות שבתורה כולה משום שכח הדין שדוחף אותו לתוך הס"א, אזי הרצון לקבל דואג למלאות תענוג בכדי שיהי' לו חיות למלאות עבור הס"א הנק' שורש של רצון לקבל אך לעצמו, לכן הוא יורד למקום השפלות אולי שם הוא יקבל את מבוקשו, ואם הוא מקבל שם את מבוקשו זהו סימן שאלה? ומ"מ הוא מחטט באשפות כמו תרנגולין המנקרין באשפה, ובתחילת הנפילה הוא עוד זוכר את מצבו הרוחני שהי' לו היינו שעוד נשאר בו בחי' רשימו. ואז עדיין יודע שהוא עכשיו בבחי' מת היינו שעושה כל הדברים השפלים בין במחשבה או במעשה ג"כ במקום שאין לו בושה מאנשים. ומ"מ הוא יודע שזהו לא תכלית האדם וזהו שפלות ומבין בשכלו שצריכים להתגבר על זמן ירידה זו, אעפ"י שהוא יודע ורואה ומרגיש. אבל הוא מונח כמת שאין לו עצה והוא כפות בחבלים של עוביות תחת רשות הס"א והרשימה מה שהוא זוכר נדמה בעיניו לחלום טוב שאין שום עצה ותחבולה שיחלום לו עוד הפעם את החלום הטוב, כך הוא יודע ומרגיש (בעצמו מאה אחוז שא"א להמשיך את מצבו הרוחני שהי' לו אז) היינו שאין הוא מסוגל לתת כוחות של מס"נ ובבחי' אמונה למעלה מהדעת. כמו בזמן העבר, לכן הרשימו הזו מביאו רק יסורים מאחר שאין לו שום אפשרות להחלץ ממצבו הנוכחי ומאחר שמטבע האדם להשכיח את היסורים כי כן דרך העולם **שהמת** נשכח מלב היינו שאם הוא זוכר את זמנו הרוחני אזי הוא רואה שהוא עכשיו מת לכן הוא בא לידי ירידה יותר גדולה היינו ששוכח את מצבו הטוב ונדמה בעיניו כי תמיד הוא הי' חי במצב הנוכחי של קבלה עצמית ואף פעם לא הי' לו חשק לעבדות ה' היינו שבטח לא עליו נאמר ואתם **הדבקים** אלא כל החיות שלו הוא רק מדברים גשמיים ואם לפעמים הוא זוכר שהי' לו איזה מצב רוחני, אזי הוא מתרץ לעצמו שבטח שגם אז לא הי' ע"ד האמת אלא מעשי קוף, והעיקר שאין הוא צריך לצאת ממצב הזה. ואם סכ"ס באה לו מחשבה מה יהי' עם תיקון הנשמה אז הוא מתרץ לעצמו אז זה הוא יתקן בגלגול שני, אבל לא עכשיו ואח"כ הוא בא לידי ירידה יותר גדולה. היינו ששוכח אפילו לחשוב לרגע קט את כל מה שמתרחש עמו אלא שהוא ח"ו בלי שום חשבונות ונמשך עם זרם העולם ועושה חיים כמו כל העולם.

וז"ע יורד ומסית האדם לקבלה עצמית ועולה ומקטרג היינו שעבר על חוקי התורה ונוטל נשמתו

ונשאר בלי שום חיות. ודבר זה נמשך עד שמרחמים עליו משמים ומסבבים לו איזה סיבה שנלכד לפעמים לתוך סביבה טובה של ספרים או של סופרים ופתאום מתחיל שוב להרגיש את קול דודי דופק ולפעמים, יכול להיפוך שבא לסביבה יותר שפילה ועי"ז שהוא מסתכל בשפלותם הוא מתחיל פתאום להרגיש את הכרוז של שובו בנים, ותיכף הוא מתאזר שוב בכח של גבורה ותיכף מזכירים לו את הדרכים והתורות שקבל וששמע ובא שוב לידי התעלות הנפש ויוצא בפעם אחת מכל השפלות וקם שוב לתחיה ואז כבר מרגיש בעצמו שיש לו כח התגברות בכוחות של מס"נ ומתחיל שוב לבחור בטוב ולמאוס ברע, ורק אז הוא הדיין של הבחירה והעצות הטובות והנהגות הישירות שיש לו כח ללכת קדימה, משא"כ בזמן המיתה היינו שה"י שמתו מוטל לפניו אין מקבלין שום תנחומים כי כמ"ש למתים חפשי כשהאדם מת נעשה חפשי מן המצוות ושום עצה לא יכול להועילו ואם עוד הפעם הוא נכשל בנגיעה פרטית אזי עוד הפעם פוגע בו מדת הדין כנ"ל והוא מונח כך בכף-הקלע עד שהחי היינו בזמן שהוא חי יתן אל לבו להזהר ולשמר עצמו בכל מיני זהירות שלא יפול עוד הפעם לרשות הס"א והיראה הזו מפני כח הדין נמשך עד שנחקק בלבו שיקבע את הנהגתו איתן כמ"ש וירא את הקני וישא משלו ויאמר, איתן מושבך ופירש רש"י (שבלעם הרשע אמר) תמה אני מהיכן זכית לכך הלא אתה עמו היית בעצת הבה נתחכמה לו, ועתה נתישבת באיתן ומעוז של ישראל, היינו שהס"א בא אליו בטענה מה אתך הלא תמיד הית הולך ביחד עמו בעניני קבלה עצמית ועתה קבעת לך איתן את מצבך שלא לזוז ממקומך הרוחני אף משהוא וזה נקרא יראת העונש ששומר את חוקי התורה מחמת העונש של כח הדין כנ"ל

וזהו **מפרקין**, מבחי' הוא מותיב לה והוא מפרק לה, היינו עליות וירידות ע"י הקושיות והתירוצים קובעים את צורה האמיתית של עבודת ה', **מאבקין**, שרשי המגולים מכסים אותם באבק. הנה שורש נקי בחי' מחשבה שהוא השורש למעשה ואם המחשבות מגולין היינו שמסתכלים בכל המקומות ומרגל לכל המקומות הן על הדרכים והנהגות והתורות וכו' שקבל מרבותיו אם הם אמיתיים אזי צריכים להתאבק עם המחשבות הנ"ל, מלשון ויאבק איש עמו הנאמר על שרי של עשיו ולקבל אותם למעלה מהדעת שז"ע והוי מתאבק בעפר רגליהם פי' אעפ"י שיש לך בחי' מרגלים שאומרים לא נעלה ואעפ"י שהמרגלים שלהם היינו המחשבות של התלמודים מעלים עפר היינו שנדמה בעיניהם שדברי רבותיו הם ערך של עפר ומ"מ הוא צריך לקבל למעלה מהדעת את דברי רבותיו, ואתן כאן דוגמא, הנה אאמו"ר זצ"ל הבטיח לנו שע"י שנלך בדרכו ונקיים את הנהגותיו נזכה לנצחיותו ית' ולהדבק בו ית' ולהכנס בהיכלי דמלכא אעפ"י שכל אחד מאתנו מרגיש שאין מידות טהורות כראוי למי שמשרת את המלך מ"מ קרוב ה' לנשברי לב מאחר שכל המידות המגונות שנמצא בנו מצד הטבע ה' הטביע בנו וברא אותנו עם כל השפלות, ואאמו"ר זצ"ל אמר כי רם ה' ושפל יראה משום שה' אוהב את האמת לכן הקב"ה מקרב את השפלים באמת ולפעמים אנחנו באים לידי מצב של יאוש ואנחנו מרגישים שלא נעלה אף פעם ממצבינו הנמצאים בו עכשיו היינו בזמן ההרהור, ע"ז אמרו **מאבקין** שצריך ללחום עם המחשבות הללו,

מעשנין תחת האילן להמית התולעים הגדלים בו. הנה הכתוב אומר אצל המן ויותרו ממנו עד בוקר וירם **תולעים** ויבאש ענין **המן** פירש אאמו"ר זצ"ל שהוא ענין אמונה. וזה ידוע שבכל יום צריכים לחדש את ענין האמונה וז"ע "ילקטו דבר יום ביומו", היינו אפילו שעדיין אצלו יום מ"מ הוא צריך לחדש את היסוד של העבודה. היינו מטרת העבודה שצריך לדעת כי מה שהוא נמצא בבחי' יום אין זה אלא תוצאה מאמונה. מטעם שאם הולכים ע"ד האמונה אזי הוא זוכה להתלבשות השכינה כל אחד לפום שעור דיליה בבחי' אמונה. היינו שלא המטרה הוא היום אצלו. אלא יכול להשתמש עם בחי' יום בכדי להעיד על בחי' אמונה. היינו כי יאמר עכשיו אני רואה שהלכתי בדרך האמונה מאחר שיש לי תוצאה של יום. נמצא שעלי להתחזק בהשורש ועד"ז פירש אאמו"ר זצ"ל **"רועי מקנה אברהם"**, היינו שנותן מזונות להקנינים של אברהם היינו מדת האמונה כי מדתו אב האמונה אבל לקבל את מדת היום לבחי' מטרה ועיקר, אחרת הוא נקרא משתחוה **לשמש** וד"ל ובזמן שכל היסוד הוא אמונה אזי נמצאים בבחי' עניות ושפלות כמ"ש **ואנכי תולעת** היינו שבחי' אנכי שהיא בחי' אמונה גורם לי להרגיש שהוא בחי' תולעת מטעם שכל עבודתו הוא למעלה

מהדעת ומבחי' שהוא למעמה"ד א"א לקבל גאות וד"ל, משא"כ אם לא מחדש את האמונה אלא כמש"כ ויותירו וכו' ושמשתעשע עם בחי' יום שלו, ועושה זה לעיקר אזי **וירם** תולעים במקום שצריך להיות בחי' תולעת אזי **וירם** היינו גאות שמרגיש שהוא **המרים** מעם. וכ"ז הוא מתוך שעובד בתוך הדעת מזה הוא בא לבחי' **וירם** היינו בחי' גיאות והגיאות שלו מתפשט למרחוק עד שבא לשיעור **ויבאש** כמו דאמרי אנשי דיין גאות שטינקט מרחוק. והעצה לזה, הוא כמו שאומרת המשנה לנו, מעשנין שהעשן בא ע"י השריפה היינו שבכל יום הוא שורף את עבודתו של אתמול, ורק היום הוא מתחיל להכנס לחדות של מלחמת מצוה ולהוציא את ארץ ישראל מתחת רשות הקבלה. ולהכניס את הנקודה לתוך מצב שיהי' מורגש אצלו שכנפי השכינה חופפים עליו כמ"ש "חופף עליו כל היום" ובין כתפיו שכן היינו דוקא כשמקבלים את דרך האמונה הנבחן לבחינת עול הנושא על הכתפיים זוכים לבחי' שכינה כמ"ש אאמו"ר זצ"ל שבכל יום צריכים לתת ל"ד כל המעשים שעברו עליו בין שהם מצות ובין שהן עבירות, ומתחילים מחדש. וז"פ מעשנין והעשן סותם את העינים הנק' בחי' עיני השכל שהוא בחי' תוך הדעת שלו וד"ל

מסקלין מסירים את האבנים שב"ע הבנות שיש לו בתוך הדעת שזה שייך ללב האבן. היינו בזמן שמרגיש בחינת יום ומרגיש בחי' טעם והרגש בעבודה אז הוא אומר עכשיו אני רואה שכדאי להיות עובד ה' מסיבת שאני מרגיש בזה תענוג וחיות נמצא שכבר יש לו סמיכה היינו מרוב הסמיכות הללו באים לו הרבה אבנים שיש לו בנין שלם בתוך הדעת וזה ממש אבני נגף וזה שאמר פרעה וראיתם על האבנים אם בן הוא והמתן אותו, היינו במקום שיש לכם תענוג הנק' אבנים, אזי הוא לא מקבל זה לתוך לב-האבן הנק' בחי' קבלה אם בן הוא היינו שנתעורר לכם מזה בחי' השפעה היינו כנ"ל בבחי' רועי מקנה אברהם. אזי והמיתן אותו המחשבות האלו תשמידו ואם בת היא שהיא בחי' נוקבא היינו לקבל את הכל לתוך הרצון לקבל בין במוחא ובין בליבא וחיה. את זה פרעה מיעץ לקבל בתור חיות ויסוד אבל דרך התורה לסקל את הדיעות והמחשבות האלו.

מכרסמין כורתים וחותרים הענפים היבשים מהאילן היינו כל מה שרכש מהסביבה בבחי' מצות אנשים מלומדה מצות ותורות **יבשות** צריכים לחתוך דהיינו להשכיח, את תורת חוץ-לארץ כי ארץ-ישראל נק' בחי' לשמה ומה שלוקחים מהסביבה הוא רק בחי' שלא לשמה וד"ל,

מזרדין הענפים הלחים, כשהם מרובין רגילין לקצצן ומניחין מקצת מהם היינו אפילו התורות והחכמות שהם באמת לחים ומ"מ אם הם מרובים היינו שחכמתו מרובה ממעשיו אזי אסור לו להשתמש עם הרבה ידיעות וחקירות כי עיקר האמת מתגלה במעשים כי כל מעשה ופעולה בפועל מעידה על טוב פועלה

היוצא לנו מכל הנ"ל שהבריות דומה לאילנות וז"פ היוצא ביומא דניסן וחצי אלני דמלבלי, היינו שהאילנות כבר התחילו להראות כוחותיהם לחוץ היינו שנראה לחוץ שהם כבר רוצים להשפיע פירות **לטובת** האדם שענין טובות היינו להשפיע כמ"ש רחש לבי דבר טוב, פירוש שאומר אני מעשי למלך שזהו טוב, והיות שהאילנות מלבלי היינו שהם משפיעים לכן הם נק' אילנות טובות ובטח שיש אז גם בריות טובות היינו שהם ג"כ עושים דברים בעמ"נ להשפיע נ"ר ליוצרים. אחרת גם האילנות לא היו משפיעים את פירותיהם כמרז"ל כל העולם ניזון בשביל חנינא בני היות שיש צדיקים שהם משפיעים הם פועלים שהאילנות ישפיעו וזה פי' שלא **חיסר מעולמו** כלום היינו כנ"ל שהוכן לנו העסק בתורה ומצות שעל ידם נגיע לבחינת השלימות הנקרא קבלה עמ"נ להשפיע נמצא חוץ מזה שברא הרצון לקבל הכין תיכף התיקון על נהמא דכסופא שיהי' שלימות בההטבה לכן על האדם לתת דין וחשבון לעצמו בכל יום שיחדש את עבודתו בהתגברות מחדש וישכח מהעבר אלא שיהיה לו בטחון חזק שמהיום והלאה נצליח להגיע לדביקות נצחי בקביעות

וה' יעזור לנו מכל צרתנו ויתן פדות לנפשנו ונוושע בגו"ר אכ"ר

ידידיכם ברוך שלום הלוי אשלג
באאמו"ר בעל הסולם זצקלה"ה

אגרת י"ט

בס"ד, עש"ק במדבר. פה מנשסטר יע"ה

לכבוד התלמידים שיחי

...החברים מתעצלים בכתיבה מסיבה שהם חושבים שאם אפשר להיות איזה רווחים מחליפת מכתבים, ונשאלת השאלה ע"י מה כן יכול להיות רווחים. יש שחושבים שעל כל שאלותיהם יש להם כבר תירוצים א"כ איזה צורך יש בשאלות, הלא התירוצים אצלם מונחים בקופסה, וכך מה חסר להם שיקיימו מה שהם יודעים מכבר, או יש מי שמרמז לו שעדיין תיקן את מידותיו הרעים א"כ מה כוונתו בזה, האם הוא חושב להודיע לי שהוא מצטער על זה יומם ולילה, היינו שאצלו הוא בחינת "וחטאתי לנגדי תמיד", היינו שתמיד הוא דואג ומצטער ע"ז ודאגות אחרות לא מעיקים לו, ולו היי כוונתו כן הייתי נהנה מאד מזה.

ובכל זאת כתוב, דאגה בלב איש ישחינה לאחרים, וד"ל. והיות שחג השבועות ממשמש ובא ולהכנה דרבה אנו צריכים בכדי לזכות לבחינת מתן תורה, אז אני מביא כאן דבר בשם אאמו"ר זצ"ל וענין זה מובא בקונטרס הערבובת, וז"ל והיי אם שמוע תשמעו בקולי והייתם לי סגולה מכל העמים, כי לי כל הארץ ואתם תהיו ממלכת כהנים וגוי קדוש, ואני לא אאריך על הקושיות, והעיקר מה שמבואר שם שע"י עם ישראל שהם מסוגלים יותר מכל העמים להתקרבות ה' ישפיע אחר כך השפע לשאר העמים.

לכן דעו לכם חברי מאחר שהיינו בצוותא עם נר ישראל זצ"ל אזי אנחנו מסוגלים יותר להתקרבות ה', רק אנו צריכים לשמוע בקולו ולשמור את בריתו שקולו של האר"י החי בטח שלא יפסק מאתנו. כמו שאנחנו היינו בקרבתו בטח שהוא מליץ עבורנו ונשמע קולו בבואו בקודש שבזמן שהאדם מתקרב לקדושה אזי שומעים את קולו, ובטח נצליח, וזהו ענין למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, שמשמע שדוקא משום אחוה ורעות אדברה שלום אחרת היו מדבר במחלוקות ובקטטות אתמהה. המפורשים פירשו שאדברה שלום בך היינו, על ירושלים, וי"ל לפי דרכנו ירושלים נק' לב-העולם, ובנפש נקראת ירושלים לב האדם, היינו הרצון של האדם, נקראת ירושלים ושם יש מחלוקת היינו הרצוניות של האוה"ע שהאדם כלול מהם, ויש שם רצוניות של ישראלים, וכל אחד רוצה לשלוט על חבירו, נמצא שבתוך הלב הנק' ירושלים רצונות מתקוטטות ומתנגדות זל"ז ואז אין שליטה לאף אחד וממילא אין אף אחד שיכול לקנות את שלימותו זה ענין שאמר רבא במטותא מנייכו שלא תרתו תרתי גהינום היינו שיש יסורים בין מרצוניות הגשמיים ובין מהרצונות הרוחניים, ודבר זה נוהג אצל תלמידים המתחילים להכנס בעבודת ה' והיות שאף אחד יכול להראות את כל כוחו נמצא שהם בבחינת כלים נשברים, היינו רצוניות הבאים מבחי השבירה שנתערבו נצוצי קדושה הנקרא נצוצי השפעה בתוך הקליפות הנק' נצוצי קבלה, אבל למען אחי ורעי היינו משום שתכלית הבריאה היתה להיטיב לנבראיו, ובמקום שנאה אין ראוי שיתגלה אור ה' הנקרא אור האהבה, אדברה נא שלום בך, שבך היינו בתוך הלב יהי שלום, והוא ע"ד נתאוהו הקב"ה לדור בתחתונים שיהי עם התחתונים באהבה ואחוה ודיעות, שהתחתונים ישיגו את אור ה' כמ"ש אשמעה מה ידבר האל, כי ידבר שלום אל עמו ואל חסידיו ואל ישובו לכסלה, היינו בשעה ששומעים את קול ה' המדבר אל הלב, בסוד הבא לטהר מסייעין אותו, ופירשו בזוה"ק שמסייעין אותו בנשמתא קדישא, היינו שהלב שומע קול ה' אז מקבל השליטה על כל הרצוניות דוקא קול הקדושה, היינו הרצון להשפיע וממילא לא ישובו לכסלה, היינו שלא יחטא עוד משום שכל הרצוניות של הקבלה נכנעו תחת רצון להשפיע ואז מתגלה על הלב כל נועם הטוב שאז כבר יש מקום בתוך הלב להשראת השכינה והעידון והעריבות והנעימות והידידות מתפשט וממלא את כל

האיברים של האדם וזה דוקא כששומעין את קול ה' אז כל הגוף נכנע ומשעבד את עצמו להקדושה, והגוף נעשה אז בחינת עבד המשרת להקדושה, ומשא"כ כשלא זוכין לשמוע את קול ה', אזי רואים אחרת כמ"ש (תהילים מ"ד) הפסוק תתנו כצאן מאכל, היינו כל הרצוניות דקדושה הם לבחינת מאכל שבולע אותנו הרצון לקבל, ומשנאיו שסו למו היינו שהרצון לקבל שסו את כל המרץ שהיה עבור הקדושה, הוא לוקח לעצמו היינו אם יש לפעמים לעסוק בתורה ועבודה אזי הוא לוקח מזה את כל המרץ ועובדים בלי שום טעם וריח, ובגוים זיריתנו שכל הכוחות של השפעה נתפזרו תחת שליטת הקבלה הנקראים גוים, תמכור עמך בלא הון, היינו אפילו שאין שום הנאה בעבודת הקבלה, מ"מ אם צריכים לעשות עשייה של השפעה כבר אין שום כח, משום שהם השולטים, ולא רבית במחיריהם, היינו שלא צריכין להנאות בעת עשיית הדברים הגשמיים, אלא אפילו על צל של ספק ספיקא אם יהיה איזה תועלת עבור המקבל כבר יש כח לעבוד, וכמ"כ להיפוך אם יש בזה צל של ספק ספיקא שיצמח מזה איזה מצוה, כבר המקבל השולט שענין ההסתרה כ"כ גדולה שכל דברים של שלא לשמה, אפשר לעשות ודבר של לשמה כ"כ מאוס ושפל ונבזה, עד שבכל כוחו דוחה אותו המחשבה לחוץ, משום שטבע האדם שלא יכול לסבול דבר שפל, וזה ענין תשימנו חרפה לשכנינו לעג וקלס לסביבתינו, היינו הרצון לקבל שנק' בחי' הגוים הגרים בשכנתינו היינו בתוך הלב אזי הגוים האלו מתלוצצים ומבזים את העשית של לשמה, בכל מיני ליצנות, עד שאין בנו כח כנגדם. היוצא מזה שכל השתדלותו של האדם הוא למצוא חן בעיני ה' ולהשתדל לזכות לשמוע את קול ה' שאמר למען אחי ורעי אדברה נא שלום בך, וקול ה' שזכינו לשמוע בעת שהיינו בצוותא עם קול האר"י החי זצ"ל ובודאי הוא משתדל עבורנו ורק מה אנחנו צריכים להיות עומדים על המשמר שנדע את מצבנו הרע שבא שלא לבקש מה' בחי' מוסרות רק פשוט חיים דקדושה, והבא לטהר מסייעין אותו, ובזה נבין את המדרש מקל וככר כרוכים זה בזה נתנו מהשמים, וי"ל הלא המה סותרים זה לזה, והענין כי מקל נק' בחי' יסוריו מקל הוא רק לרדות בו שהוא בחינת יסורים וככר הוא בחינת תענוג, ופירושו הוא כי האדם זוכה ל-ב' דברים ביחד היינו שמרגיש טעם יסורים בזמן שעובד שלא לשמה, היינו לצורך קבלה וטעם של תענוג הוא מרגיש בזמן שעוסק לצורך השפעה, ואז יקויים ואל ישוב לכסלה.

החותם בברכה ונזכה לקבלת התורה
ברוך שלום הלוי אשלג
באמו"ר זצ"ל בעל הסולם

אגרת כ'

ב"ה ג' מנ"א תשמ"ז פה מנשסטר יצ"ו

לכבוד התלמידים שיחי'

... אבל בכל זאת אנו צריכים להתאמץ וללכת קדימה להגיע בעזוהשי"ת לתכלית הנרצה, ... להדבר, ומשום כשאדם מתחיל ללכת בדרכי העבודה ואז הוא מבין את כליו לקבל את המתנה מהשי"ת אזי הקב"ה נותן לו מקום להגדיל את רצונו, וזה דווקא ע"י תפלה הדחיות וההסתר שהוא מקבל ממנו יתב"ש, והאדם מתאמץ בכל פעם ללכת קדימה והוא רואה שהולך אחורנית מזה נתגדל הצורך בישועת השי"ת כן הוא הטבע בזה שהוא משתוקק וכל פעם נדמה בעניו שכבר הוא הולך בדרך המלך פתאום הוא מסתכל אחורנית היינו למקום שכבר יצא משם אזי הוא עוזב את דרך המלך ושוב מתחבר עם אנשי הכפר והולך אחריהם, וכשרואה שנמצא כבר בכפר היינו בבחי' הכפירה אזי מתחיל שוב להשתוקק לבחי' אמונה ואז ע"י התפילה מתגדל ומתרחב את ההשתוקקות עד שבא לידי מדה שהקב"ה אומר שהכלים שלו כבר מוכנים לקבל את הישועה אז האדם זוכר ורואה שהשי"ת הוא שומע תפלה אבל לפי האמת בכל תפלה שהאדם מתפלל הוא על דרך התיקון כי כל תפלה עושה את שלה היינו להרחיב הכלי קבלה וז"ע הקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים היינו שע"י התפילה מתרחב הרצוניות שבאדם וכל תפלה שהוא מתפלל ורואה שעדיין לא קבל תשובה אזי הוא נצרך להשי"ת שמרגיש באבריו שרק השי"ת בכבודו ובעצמו הוא יכול להושיע. היוצא לנו מכל האמור שעל המצבים השפלים ביותר עוד נמצא מקום בתפלה שהשי"ת יוציא אותנו משפלותו משא"כ כשהאדם מרגיש את שפלותו והוא בורח מהמערכה, נמצא שכל הדחיות שקבל כדי להתקרב אליו ית' נמצא מתרחק, לכן ע"ז צריכים לב מיוחד להתגבר בתפילה ועיקר הוא שצריכים לדעת שבכל אדם יש נקודה שבלב שנותנת כח לעבודה, אבל כשלוקחים הכח הזה ושממתמים בו בכדי לשמש את הרגילות הנקרא מצוות אנשים מלומדה, ממילא לא נשאר עוד מרץ להשתמש למטרה העיקרית, כי סו"ס הגוף כבר יודע שכבר עשה מעשים בתו"מ ואין לו עוד מרץ לתת מעשים חדשים כי צריכים לדעת כי במעשה אין להוסיף בין במצוות הבאים מתוך הרגילות למצוות הבאים מטעם אמונה כי מי שהוא צדיק באמת לא יעשה ציצית לבגדו יותר מארבעה וכמ"כ לא ילבש תפילין עד יד ימינו ג"כ לא יעשה שתי מזוזות על הדלת וכדומה, רק בכוונה יש חילוק **מיהו המחייב** או הסביבה או האמונה ז"א או הרגילות שקבל מהסביבה או מטעם מצוות השי"ת וזה תפלה לעני כי יעטוף ולפני ה' ישפוך שיחו וזה ידוע מהספרים הקדושים שתפלת העני מתקבל למעלה וצריכים לדעת מה תפלתו של העני אזי זה מפרש בכתוב תפלה לעני כי יעטוף מה רוצה שלפני ה' ישפוך שיחו כל השיחות יהי רק לפני ה' ולא לפני הסביבה כי זה כלל כי תמיד עושה האדם רק למען הגורם או הסביבה הוא הגורם שלו לעבוד, נמצא שעובד לפני הסביבה ולא לפני ה' וע"ז צריך האדם להתרעם מדוע שיהי' (לא) לפני ה' ולבקש ע"ז מאת הקב"ה שירחם עליו וזה מה שכתוב בזוהר תפלה לעני הזהר מפרש מה אני אני תרעומת כן צריך להיות תרעומת לאדם מדוע הוא מקבל כל חיותו מהסביבה אבל בזמן שיתחיל לעבוד ע"ד האמונה אין לו שום חיות והעבודה זו נמאסת עליו כנבילה אבע ע"ז אמר אאמו"ר זצ"ל מה שהיונה אמרה לנח מוטב שיהי' מזוניתא מרורין כזית ואל יהי' מתקיים ביד האדם מטעם כי התכלית העיקרי הוא רק להתקרב אליו ית' והאמת יורה דרכו היינו אם האמונה שלו הוא בסדר לכן כשרוצה להשיג תו"מ לשמה ואין לו שום חיות בזה זה סימן שאין לו אמונה בה' ואיך יכול לעבוד בזמן שאינו מאמין בו, לכן רק על נקודה זו צריכים לתת את כל המרץ מה שהאדם רכש מהנקודה שבלב כי כל נקודה שבלב נותנת כח לעבודה, **אבל אם הכח הזה הולכים ומשמישים להסביבה** - ובזה תבין מאמר חז"ל כל ת"ח שאין בו דעת נבילה טובה הימנו, ויש להבין אם אין בו דעת על מה נקרא תלמיד חכם? והענין כי הוא תלמיד חכם בזה שלמד מהסביבה אבל דעת הנקרא דביקות בה' אין לו והוא רואה אם אינו לוקח כח

לעבודה מהסביבה, אלא מבחינת לשם שמים אזי עבודתו נמאסת עליו כנבילה, מטעם שכך דרכה של תורה חיי צער תחיי שכוונתו שמרגיש בחינת צער בעבודתו ולא בחינת נחת כנ"ל מהיונה שאמרה מוטב שיהי מזונותי מרורין כזית כנ"ל וכו', ולמה באמת מרורין מטעם שדרך העבודה לשמה הוא נגד הטבע שהוא בחי' קבלה בין במוחא בין בליבא, וטרם שאדם מגלה את תפלתו כנ"ל אין השי"ת יכול להושיע לו, כמו שנאמר עת צרה היא ליעקב וממנה יושע, כי רק אז מקבל את ההשתוקקות לה' שזה בחינת אלמלא הקב"ה עוזרו אין יכול לו משום שזה נגד הטבע, משא"כ שהסביבה משביעא לו המזונות היינו שמרגיש בחינת קבלה בתורה ועבודה ממילא יש לו חיות ואז אינו נצרך לה', ואין לו דרישה שיקבל בחינת דעת שהוא בחינת וידעת היום, והשבות אל לבבך שהיא בחינת התשובות אל הלב בזמן שאדם זוכה לדביקות השי"ת, וז"פ ת"ח שאין בו דעת נבילה טובה הימנו, היינו שיותר טוב בשבילו שיקבל עליו את העבודה שהיא אצלו מאוסה כנבילה שאין בה חיים וזה ענין משום נבילה בשוק ואל תצטרך לבריות היינו כנ"ל אם אתה נמצא בשוק היינו בסביבה תקח לך את העבודה שהיא פשוט ואל תצטרך לבריות היינו (כנ"ל) לקבל המזונות והחיות מהסביבה הנקראים בריות, וגם זה ענין עשה שבתך חול ואל תצטרך לבריות, היינו התישבות של הלב יהיה בחינת חול, אפילו שאין אתה מרגיש שום קדושה התישבות על הלב שאין לך שום חיות והעיקר אל תצטרך לבריות שהם יתנו לך מזונות אלא בכל הפעמים שאין לך חיות יפנה להשי"ת שהוא ירחם עלינו ויוציאנו מאפילה לאורה משעבוד בגוף לגאולה ועד"ז האדם צריך לעמוד בכל תוקף ללכת בדרכי השי"ת ולא ללכת בדרכי הסביבה וזהו שאמרו חז"ל כל ת"ח שאינו קשה כברזל אינו תלמיד חכם ויש לעיין אם הוא תלמיד חכם היינו אפילו שהוא בקי בש"ס ופוסקים ועושה מצוות מדוע אם אינו קשה כברזל אינו נחשב לתלמיד חכם? אלא כנ"ל שצריכין לעמוד כברזל שאל יקח כוחות מהסביבה ואז באים לבחינת ויאנחו בני"י מן העבודה, והעיקר העצה לזה הוא בחינת תפלה, וכל אחד מכם **יקציב לו מזמנו לתת לבו לתפילה** וכמ"ש אלו ששמשו את האילן הגדול זצוק"ל וזכותו יעמוד לנו שנזכה ללכת לפי דרך עבודתו שהוא סידר לנו, גדולים צדיקים במיתתן יותר מבחייהם היינו הפירוש הוא שגדולים צדיקים במיתתן היינו בזמן שהאדם מרגיש את הצדיק כשהוא חי היינו שרואה את גדלותו של הצדיק כי זה שרואה בחי' קטנות בצדיק זה לטובת האדם כי לפעמים צריך האדם לגלות תפלתו עצמו הרואה שהוא נשאר יחידי בעולם ע"ד הכתוב ואיש לא יעלה עמך על החר היינו שבזמן שהאדם צריך לעלות להר ה' אז אננו רואה עוד איש עמו שיוכל לקבל ממנו סמיכה, והענין הזה שמע יצחק אגסי מפי אמו"ר זצ"ל ובדרך אחר היינו מחוץ מדרך אמונה נקרא רק בחי' דומם דקדושה כמו שאמר זצ"ל שדומם נקרא תנועה כללית היינו שכדור הארץ בכללותה יש לה תנועה אבל להפרטי הדומם אין תנועה ואין הרגשת האמת - ותנועה פרטית נקרא בחי' צומח וזה זוכים דוקא כשהולכים בדרך האמת כמו שכתוב אין קורא בצדק ואין משפט באמונה בטוח על תוהו ודבר שוא הרה עמל (וילד שקר) וביאור הכתוב הנ"ל ועם הנ"ל נוכל להבין באפס מה המבואר בתע"ס כי יש ג' מצבים הנקרא חולם, שורוק, חיריק. חולם נקרא הת' בעיניים והכלים בעליון נמצאים בהתחתון פירוש שהתחתון רואה שהשכינה הקדושה הוא בעפרא היינו שעל העיניים שהמה בחי' השגחה גלויה יש סתימא היינו שהעליון צמצם את עצמו שמראה את קטנותו בכדי שהתחתון יוכל לקבל עליו את בחינת הבחירה שזה דוקא בזמן ההסתר יש מקום לבחירה משא"כ בבחינת השגחה גלויה וכשרואין את גדלותו של העליון זה נקרא ידיעה ולא אמונה ואז אין שום בחינת עבודה,

ומזה נמצא שהעליון ביזה את עצמו והשפיל את עצמו לצורך התחתון ואז יש בחירה בהתחתון שאז שייך להיות לשון הרע וצ"ל וכשהתחתון מקבל עליו את העבודה הזו על ידי תפלה ויגיעה ואמונה כל ג' האלה הולכים ביחד ובכללות רק בצורת האמונה אז זוכה ורואה את גדלות של העליון וזה נקרא שהעליון העלה את האחי"פ שלו מהתחתון היינו שהיה אצל התחתון ומתראה כצורת התחתון (ע"ד תלמיד שגולה גולה רבו עמו פירש אמו"ר זצ"ל אם האדם בבחינת קטנות אזי על מה שהוא מסתכל בין על ה' בין על החברים הכל אצלו צורת תחתון) וכהשי"ת שומע לתפלתו של התחתון אזי העליון האחי"פ שלו למעלה שזהו ע"י הורדת הת' מעיניים שהוא בחינת השגחה גלויה ורואה אז איך שהעליון בגדלות נמצא שהתחתון מתעלה ע"י העליון אם הוא רואה שהעליון

גדול אזי ממילא הוא נעשה גדול וזה דווקא עי"ז שהאח"פ היה אצל התחתון היינו שהתחתון הצטער על זה שהעליון הוא בקטנות וזה נקרא שכינתא בעפרא וזה נקרא בחי' שורוק אבל עי"ז נאבד מהתחתון מקום העבודה ואז אין התחתון רוצה לקבל את כל גדלותו הנבחן לבחינה ג"ר דחכמה אזי העליון מקטין את עצמו מסיבה שתחתון שזה נקרא שהעליון כלול מהתחתון מג"ע דתחתון אז התחתון גורם עוד הפעם שהעליון יתמעט את עצמו לבחי' חיריק שזה נקרא שהגורם בו מצד התחתון שהתחתון יוכל לקבל את הידיעה הזו רק בבחי' ז"ת שזה נקרא בתוך לבוש של החסדים היינו בשיעור שיכול ללכת בדרך האמונה בשיעור זה הוא מקבל ידיעה לא יותר, אחרת לא יהיה לו מקום לבחירה

אין בדעתי לפרש יותר אלא מי שיכתוב לפרש יותר אז יכתוב לי השאלות ואם אני אזכה שאוכל להשיב לו

מאת ידידיכם המצפה לישועה
ברוך שלום הלוי באאמו"ר זצוק"ל בעל הסולם.

אגרת כ"א

ב"ה ג' שמות תשי"ז פה מנשסטר יע"א

לכבוד החבריא שיחי' לנצח

...אנחנו צריכים לחדש את עבודתנו בכל יום, היינו לשכוח את העבר, היינו אם לא הצלחנו בעבר, אנו צריכים להתחיל מחדש. כדוגמת התגרין שאם עשה איזה עסק ולא הצליח אזי הוא סוגר את העסק הזה, ופותח תיכף עסק אחר ויש לו תקוה שבעסק הישן לא הצליח אבל בעסק החדש ודאי שהוא יצליח, כמ"כ אנו אעפ"י שבעבר לא הצלחנו אבל בעתיד נצליח אבל לא לעמוד בלי עסק כי בלי שום עסקים ודאי שאי אפשר שיהיה איזה הצלחה, ואנחנו צריך להאמין, ודאי ימשך עלינו ונזכה באור תורתנו שהוא תורת אמת שהאמת יגן עלינו ונמשוך באור תורתנו ונזכה להדבק לשמו ית' לנצחיות, כשרז"ל (תענית ה' ע"ב) אמר ר' יוחנן יעקב אבינו לא מת, ופריך וכי בכדי חנטו חנטייא וקוברו קובריא, אלא מקרא אני דורש "ואתה אל תירא עבדי יעקב נאם ה' ואל תחת ישראל כי הנני מושיעך מרחוק וזרעך מארץ שביים", מה זרעו בחיים אף הוא בחיים, ופרש"י שרק אצל חיים שייך לומר שביה משא"כ אצל מתים לא שייך שביה, והקשו המפרשים: (א) ומ"מ הקושיא במקומה עומדת ומהרש"א מפרש היינו שהגוף מת ונפש קיים, ומה דוקא יעקב לא מת, ומתרץ היות שאברהם ויצחק מתו בארץ ישראל, משא"כ יעקב שמת בחו"ל צריכין להשמועין שגם יעקב לא מת, ואני אתרץ את זה לפי דרכנו ובה יהיה מיושב הקושיא המפורסמת, על הפסוק "ויצוו אל יוסף לאמר אביך צוה לפני מותו לאמר, כה תאמרו ליוסף אנא שא פשע אחיך וכי וקשה ב) היכן מצינו שיעקב אבינו צוה לפני מותו דבר כזה, וכמו"כ קושיית המדרש, על הפסוק "ויקרא לבנו ליוסף וצוה לו על הקבורה" ג) מדוע לא צוה לראובן שהוא הבכור או ליהודה שהוא היה מלך, והמפרשים הקשו ד) ע"ז שיעקב אמר ליוסף ועשית עמדי חסד ואמת, היינו חסד שעושים עם המתים אין הם נותנים שום תמורה וגמול על החסד והלא אח"כ אמר ליוסף "ואני נתתי לכם שכס אחד על אחיך" ופירש"י לפי שאתה טורח ומתעסק בקבורתי א"כ אין כבר זה חסד של אמת, וכמ"כ ה) קשה שיוסף אמר לו "אנכי אעשה כדברך", הלא אנכי מיותר הול"ל אעשה כדברך.

ובכדי להבין את כל הנ"ל צריכים להבין את מדת האמת שהוא מדתו של יעקב כמ"ש "תתן אמת ליעקב" ואאמו"ר זצ"ל פירש את ענין אמת, מובא בהסולם להקדמה (אות קע"ה עיין שם) ש-ב' כתות מלאכים קטרגו על הבריאה ו-ב' המליצו על הבריאה שמלאכי אמת אמרו שהעולם כלו שקרים, היינו היות שהעולם נקרא הרצון לקבל ואמת הוא רצון להשפיע נ"ר ל"י שהוא דוקא בסוד הדביקות, ואיך אפשר שיגיעו לזה, ומלאכי חסד אמרו שהוא עושה חסדים שע"י החסדים יגיעו לדביקות וכי, עיי' שם את כל העצלק ותשלך אמת ארצה היינו שמתוך שלא לשמה נזכה לשמה, ונגיע למדת האמת, ויעקב אבינו שהוא מדת האמת צוה לפני מותו היינו שנתן צוואה ליוסף שיעשה חסד של אמת, היינו שע"י יזכה למדת אמת, היינו שיהיה כלו להשפיע, וזה היה לכל בניו וצוה דוקא ליוסף היינו לאחר פטירתו שלא יעשה יוסף חשבון של מכירת יוסף עם אחיו ואע"פ שיוסף רואה שאחיו פגמו עם המכירה מ"מ הוא צריך רק לעסוק במדת האמת היינו להשפיע וענין הפגם לתקן זה שייך לה' לבדו וענין התיקון הזה נתקן אח"כ בעשרה הרוגי מלכות (כמבואר בכ"מ) ויוסף השיב אנכי אעשה כדברך, היינו האנכיות שלי יהיה כדברך, שאני אלך רק בדרך של השפעה ובה ניחא שאמר דוקא ג) ליוסף, ומדוע אמר בלשון אנכי ה) דוקא ובה מתורץ את הקושיא ב) ששאלנו היכן מצינו שיעקב צוה לפני מותו ליוסף היינו כנ"ל שלפני מותו אמר דוקא ליוסף שילך בדרך האמת שהוא רק להשפיע א"כ אין עליך מוטל לעשות חשבון בשביל המכירה, וכמ"כ לאחר שקבל יוסף עליו ואמר אנכי אעשה כדברך היינו להשפיע בזה שאמר לו אח"כ ואני נתתי לכם שכס אחד על אחיך אינו מקלקל את בחי' חסד של אמת בזה שקבל עכשיו את המתנה משום שעכשיו

נקרא מקבל עמ"נ להשפיע משום שאין לו שום צורך עצמי אלא כל מעשיו הם בע"מ להשפיע ובוזה
יתורץ קשיה ה - ד) היינו לאחר קבלת האמת כבר היה יכול ליתן לו שכר, ומ"מ נק' בחי' השפעה
גמורה,

וזה מ"ש ר"י יעקב אבינו לא מת היינו שמדתו של יעקב לא מת מטעם שהנחיל את מידתו לבניו
אחריו לכן אמר ר"י דוקא יעקב מטעם שעיקר הוא האמת, אם האמת קיים כבר זוכין לבחי' אברהם
ויצחק שהם בחי' חסדים וגבו'

היוצא מכל הנ"ל שיעקב אבינו לא מת אלא תורתו שהוא תורת אמת יאיר לנו ונזכה ללכת
בדרכיו ולהתחזק בכל פעם בהתאמצות יתירה ואל לנו לשמוע להשכל הבעל-בתים שלנו שמביא לנו
נצוצי יאוש, אלא לומר כמחז"ל אין בן דוד בא אלא בהיסח-הדעת, היינו הגאולה שנק' בן דוד בא
דוקא ע"י שמסיחין את הדעת בעל-בתים, וז"פ רש"י כי רק חיים בשביה רק בזמן שהאדם הוא בחי'
חי הוא מרגיש שהוא בשביה ושהוא צריך לצאת מבית אסורים משא"כ בזמן שהאדם מת אינו
מרגיש שהוא נמצא בשביה, ומדתו של יעקב יאיר לנו לצאת מהשביה כמ"ש וזרעך מארץ שבים,
היינו שכל הרצוניות לעבודה נמצאים בהשביה וזהו אל תירא עבדי יעקב וכו' כי הנני מושיעך
מרחוק אעפ"י שתהיו בתכלית הריחוק מהשי"ת אזי השי"ת מבטיח לנו שהוא יושיענו, כמשחז"ל
אלמלא אין הקב"ה עוזרו לא הי' יכול לו, א"כ צריכים להבין איך העוזר שלנו הוא גבור כמ"ש ה'
איש מלחמה, ולגבי תשועת הגבור מה חשוב לו אם צריך לתת עזרה גדולה או קטנה אלא כנ"ל כי
הנני מושיעך מרחוק, אפילו כשנהיה בתכלית ההתרחקות הוא יושיע לנו

ונקוה שמהיום והלאה היינו בכל רגע ורגע נזכה לשלימות הנצחי ולהדבק באמת.

מאת ידידכם ברוך שלום הלוי אשלג

באאמו"ר בעל-הסולם

אגרת כ"ב

ב"ה י"א ניסן תשי"ז

לכבוד החבריא שיחי' לנצח.

...והיות שהחג הפסח ממשמש ובא נדבר קצת מענין דם פסח ודם מילה. ופירושו של דם הוא דממה, מלשון וידום אהרן, דום לה', היינו שאינו שואל שאלות, מדוע שיש לו שאלות, וד"ל.

ולהבין את הנ"ל נקדים את מאחז"ל (גיטין לו ע"ב) ת"ר הנעלבין ואין עולבים שומעים חרפתן ואין משיבין עושים מאהבה ושמחים ביסורים עליהם הכתוב אומר, ואוהביו כצאת השמש בגבורתו, ופרש"י עושין מצות מאהבת המקום ולא ליטול שכר, ולא מיראת פורעניות, ופירוש הענין הוא כי בזמן שהאדם נכנס בעבודה בהתאמצות יתירה, יותר מכפי שקיבל מהחינוך, אזי מתרקם בלבו תביעה נפשית עד ששואל ואומר שלפי ערך עבודתו וטרחתו בתורה ומצות יותר מבני גילו היה השי"ת כבר צריך להתגלות אליו מזמן ולגלותו את הטעמי תורה וטעמי מצות ולהשתעשע עמו כמו"ש ישראל אשר בך אתפאר, שפירושו שהקב"ה משתעשע עם העובדי ה', והוא רואה אחרת שמכל טרחתו ויגיעתו הוא הלך אחורנית מערך בני גילו, וד"ל, אז, במקום שהיה צריך לשמוע קול ה' מדבר אליו, הוא שומע חרפתו, (כמ"ש אשר חרפו אויבך וכו', תהילים פ"ט) היינו שאין מתחשבין עמו (נמצא שכל טרחתו ויגיעתו בתורה ועבודה הוא על קרן הצבי וד"ל) ואז, הוא מרגיש שהוא עלוב, שנעלב כי הוא עומד במדרגה יותר שפלה מכל בני גילו והגם שבזמן כזה אין הוא מסוגל לראות איזה סימן של גדלות אצל בני גילו מ"מ הוא אומר לנפשו אם היה לאחרים את סדר העבודה וכל התורה שיש לי בטח היה ה' שומע לדבריהם ולא היה יגיעתם לריק, (ערבבתי כאן שני דברים ביחד, היינו בחי' מוחא, לאותם המבינים, וכמ"כ את בחי' של יאוש, לאותם המבינים),

וזה ידוע לנו שהעיקר הוא האמת היינו שאין לדיין אלא מה שענינו רואות לכן אם הוא רואה את מצבו האמיתי עם כל המחשבות המנקרים את מוחו, יוצא לו עי"ז ב' דברים א) שמרגיש עצמו שהוא נעלב, היינו שאין מתחשבין עמו, ואח"כ הוא בא למצב הב', ששומע את חרפתו. וד"ל. לכן הוא מרגיש אז יסורים גדולים בזמן שהוא רוצה להחזיק מעמד במצב הזה, וז"פ הנעלבים שמרגיש שהוא נעלב היינו שלא משגיחין עליו, ואין עולבין, היינו שזה ע"ד פועל ופעולה, שהפעולה הוא שהוא מרגיש שהוא נעלב, והפועל העושה נקרא עולבין, הוא אומר שכוונת ה' אינו לתת לו בחי' עלבון, אלא להיפוך שמדרך ה' להטיב, וכמ"כ הוא שומע חרפתו ואין משיבין היינו שאינו מתרץ תירוצים בס' **כוש-תריץ** ידיו לאלקים (תהילים ס"ח). ונשאלת השאלה, מהו באמת היינו מדוע השי"ת נותן לו להרגיש מצב שפל ויסורים כזה, והענין הוא כי בזמן שהאדם נכנס לעבודה לשמה, היינו לא לשום תמורה עבור יגיעתו, ומקבל ע"ע הן במוחא והן בליבא שיהיה נקי בלי שום נגיעה עצמית אזי נותנים לו משמים מקום שיוכל לראות את מצבו אם הוא באמת כוונתו לשמה ואז אם הוא עומד בניסיון אזי מכניסין אותו להיכל ה' ויושב בצלא דמלכא, נמצא שרק כאן במצב הזה יכול לגלות את שיעורו האמיתי לאהבת המקום, ולא לטול שכר מאחר שיש לו עכשיו רק יסורים שזה נקי שדרך התורה חיי צער תחיה היינו שמטרם שעוברים את המצב של חיי צער שהיגיעה הראויה להביא לידי מציאת השי"ת שכל אחיזתו הוא רק בסוד **חן דקדושה** כמ"ש אאמו"ר זצ"ל ביאר על מחז"ל אשה חמת מלא צואה, והכל רצין אחרי', כמו שפירשתי לכם את הביאור שא"א להעלות בכתב שהוא בחי' אסתר ירקרקת היתה וחוט של חסד משוך עליה, בד"אביה ירק ירק בפניה וכאן המקום שצריכים לסייעתא דשמיא, וזה ענין דם פסח ודם מילה היינו שיכולים להחזיק מעמד ולשתוק בזמן התורה הנק' פה-סח ובזמן עשיית המצות המרומזים במצות מילה אז זוכים לצאת מהגלות ונכנסים בהגאולה שהיא טעמי התורה וטעמי המצוות...

ידידכם ברוך שלום הלוי אשג

אגרת כ"ג

ב"ה ה' תרומה ב' אדר תרט"ו

לידידי...

קראתי את מכתבך מיום מוצש"ק שבוע זו והנאתי בזה שאתה מוציא חוב לגלות את המצבים שעוברים בהמשך הזמן, ממכתב למכתב, ובטח ה' יאיר עינינו בתורתנו וכו',

ידעתי בזה שיש לכם להרבות באהבת חברים ואי אפשר לבוא לידי אהבה תמידית רק ע"י דביקות ז"א שתאחדו שניכם בקשר אמיץ וזה יכול להיות רק אם תנסו לפשוט את הלבוש שבה. נתון הנשמה הפנימית שהלבוש הזה נקרא אהבה עצמית שרק הלבוש הזה מפריד בין שתי נקודות משא"כ כשהולכים בדרך ישר אז מן שתי הנקודות הנבחנים לשני קוים המכחישים זה את זה באים לידי קו האמצעי שהוא כולל ב' הקוים ביחד. וכשאתם תרגישו שאתם עומדים במערכת המלחמה אזי כל אחד יודע ומרגיש שהוא זקוק לעזרתו של חברו ובלעדיו אזי גם כח עצמו נחלש, אזי כשמבינים שצריכים להציל את חייו אזי ממילא כל אחד שוכח שיש לו גוף שצריך לדאוג על שמירתו אלא ששניהם מקושרים בדיעה אחת איך ובמה לנצל את הOונא, לכן תזדרז את עצמך בזה, והאמת יורה דרכו ובטח תצליח....

ברוך שלום הלוי אשלג

אגרת כ"ד

ב"ה א' ואתחנן תשט"ז פה מנשסטר יע"א

לכבוד ידידי...

קבלתי את מכתבך ובו אתה מודיע לי שיש לך זמנים של שחור, וזמנים של לבן, תדע לך ידידי כי כן הוא דרכי התורה שאמרו חיי צער תחיה, יש ג' מיני חיים, א) חיים של רשעים נקראים מתים, חיים של ההולכים בדרכי ה' נק' חיי צער, וחיים של צדיקים היינו אלה שכבר זכו לבחי' תורה הם טועמים חיים אמיתיים כמשרז"ל הלומד תורה לשמה כל העולם כולו כדאי הוא לו, לכן אם אתה כותב שיש לך חיי צער זה סימן שאתה הולך בדרכי התורה היינו שיש לך שחור ולבן כי כן הוא דרך כתיבת התורה שחור ע"ג לבן, אלא שאתה צריך להשתדל שיהיה לך אש שחורה ע"ג אש לבנה היינו שכל מה שאתה מרגיש יהיה בבחינת אש שלהבת.

ומה שאתה כותב שאני אכתוב לך סדר עבודה, תדע שתיכף כשאתה מתחיל בעבודה אזי יבואו לך בזכרון כל מה ששמעת ממני ומפי אאמו"ר זצ"ל כי זה שאתה שוכח זהו לטובתך, ורק בזמן העבודה אזי מתגלים לך התורה מה שאתה זקוק להם, ומ"מ אני ארשום לך קצת דברים.

הנה תיכף כשאדם פותח את עיניו אזי הוא כבר יודע הרגילות שלוקח ספר או שאומר ברכות, או שאומר מודה אני.

האדם צריך הכנה לפני כל דבר, היינו לא ללכת לפי הרגילות אלא כשמתחיל לומר **מודה אני** אזי צריכים לדעת מי הוא המחייב לי לומר כך, הגירסא דינקותא, או שיש בזה ענין לעצמו שאני צריך לומר מודה, וענין מודה שייך לומר איפה שיש מחלוקת כמשרז"ל (כתובות ט"ז) ר' יהושע לטאן מודה וזהו דוקא כשיש שחור אזי שייך בחי' לבן, אזי אתה צריך לראות את הסיבה האמיתית מי המחייב ויותר טוב בשבילך שאתה תדע בבירור גמור שהמחייב שלך, היינו הסיבה לעבוד עבודה תמה, הוא היות ששמעת מפי אאמו"ר זצ"ל שצריכין ללכת בדרכי אמונה ולהאמין שהשי"ת הוא השומע תפילה והקב"ה מתאוה לתפילתן של צדיקים היינו לאלו שרוצים להיות צדיקים ואינם יכולים מפני הרע שבקרבים ומבקשים שה' ישלח להם עזרה מן השמים כמשרז"ל אלמלא אין הקב"ה עוזרו אין יכול לו והבא לטהר מסייעין אותו, וכמ"ש בזוהר הק' במה בנשמתא קדישא כי השי"ת רוצה שנקבל את התורה ולכן מוכרחים אנו להרגיש בעצמנו בחיי חסרון לתורה, כי לא נותנים מהשמים בחי' מותרות רק הכרחיות מטעם כי רק על ההכרחיות מרגיש האדם את הצורך (כי אין בלי כלי היינו רצון ודוק האמיתי משא"כ על מותרות אין האדם מרגיש חסרון שהוא נצרך להשי"ת ועיקר הריוח הוא שאדם יהיה נצרך לה' היינו **עם נותן** התורה לכן כשאדם מרגיש את שפלותו זה סיבה שיהיה נצרך לה' משא"כ מי שמרגיש בעצמו שיכול, שהוא יכול לעזור בעצמו שאינו נצרך לה' אזי הוא נמצא בפרודא. ועיקר לדביקות ה' אנו צריכים לזכות, כי זהו תכלית התיקון מצידנו כשאדם מתחיל להאמין בה', כי זה העיקר, כי זהו כל המדידה אם האדם הולך בדרך האמיתי, וכשרואה את מצבו האמיתי אזי הוא צריך להגיד מודה אע"פ שבשכל החיצוני אינו רואה לומר מודה וכו' וד"ל.

ועל הארבע שעות שדברנו אתה צריך לשמור עליהן שתסדר את העבודה היינו א' על גלות השכינה שזהו שהשכינתא בעפרא שכל אחד רואה את ההשגחה בהסתרה ולא ניכר לעין כל שהשי"ת הוא הפועל טוב הוא שהשי"ת הוא שעשה את ההסתרה הזו שיהי טעם של תורה ומצוות בבחי' עפר הוא רק כדי שיאפשר להאדם מקום בחירה כי רק במקום ששייך בחירה שם משתייך אמונה, אבל במקום ידיעה היינו השגחה גלויה אין מקום לבחירה היינו לבחי' אמונה, נמצא האדם

גרם לכל זה כי טרם שזכה לבחי' אמונה, אמונה שלימה מוכרח להיות השכינה הק' נגדו בבחי' עפר, וע"ז יש להצטער וז"ע זכה מכריע את עצמו וד"ל

ב' אם זהו אמת כי רק מטרת האדם הוא רק בשביל תועלת ה' היינו אם לא למטרה זו איננו רוצה להיות בעולם ולהיות רק עבור עצמו ולעיין את המצב האמיתי היינו בלי שום פשרות רק לראות את האמת, אם הוא רואה שיש חשבון להגוף שכדאי להיות עבור עצמו היינו עבור להנות א"ע אזי יש מקום לתפילה לה' היינו שאז רואה את שפלות עצמו וד"ל.

ג' לעסוק בדברי תורה וזה יהי דוקא בבחי' השלימות כמ"ש באמו"ר זצ"ל כי אין הארור מדבק בברוך לכן בזמן שעוסק בתורה אזי צריך להמשיך **מאור** ואזי הוא הזמן לשלימות כי מוכרחים להאמין כמשארז"ל ממתנה נחליאל שהתורה נקראת בחי' מתנה היינו כי את זה שנותנים להאדם ללמוד ולהתפלל ולעשות מצוות אפילו רגע אחת ביום גם זה מתנה מאת השי"ת כי יש כמה מליארדים בעולם שהשי"ת לא נתן להם את ההזדמנות שיהא להם האפשרות לחשוב מהשי"ת אפילו רגע אחת בשנה לכן בזמן ההתעסקות בתורה צריכים להיות בשמחה כי רק ע"י שמחה זוכין להמשיך מאור התורה וד"ל

וגם בחי' התורה תחלק על ב' זמנים **א'** תלמוד פשוט כדרך שלומדים להבין את פשטות הענין, **ב'** תחשוב לעיין עד כמה שאפשר שהשי"ת יעזור לך להבין את פנימיות הדברים ובזה שאתה מעיין בהענין להבין, בזה אתה עושה לך כלים שתוכל לקבל את הפנימיות, ועד"ז תחלק ג"כ את התפילה...

וה' יאיר עינינו ונזכה בתורת ה' איך לצאת משעבוד לגאולה

ידידך

ברוך שלום הלוי

באמו"ר זצ"ל בעל הסולם

אגרת כ"ה

ב"ה אסרו חג דפסח תשי"ז

לכבוד הרה"ח זקן שבחבורה בנש"ק...

קבלתי מכתב מאת... ושואל שם כמה שאלות, והיות שדרכי לענות בדרך כלל ולא על פרטים, והגם שאני אוהב שהשואל ישאל דוקא על פרטי פרטים, ולא בדרך כלל, אבל בעצם הכלל כולל הרבה פרטים היינו שהתשובה בדרך כלל יותר מועיל לתועלת העבודה ע"ד האמיתית, ואז דוקא בזמן שיש להשואל הרבה פרטים יש מקום שהכלל יאיר לתוך הרבה פרטים הנקרא אצלנו הרבה כלים וד"ל, לכן אני אענה בדרך כלל

והנה זה ידוע שהעיקר הוא **השמחה**, אבל צריכים להבין מהו הפירוש של שמחה כמ"ש ולשמחה מה זו עושה ולמה הגדירו את שבח העבודה בענין שמחה, וכמ"ש תחת אשר לא עבדת וכו' בשמחה וכו', ונוכל להבין את ענין השמחה מהויות דעולם הזה (כמ"ש אאמו"ר זצ"ל שנותן לו את כל דרכי עוה"ז רק לקבל מהם אותיות וכלים לצרכים רוחניים) אנו רואים שבני אדם מתייגעים כל היום מי בעבודה, ומי במסחר, וכל היום הוא מצפה מתי יגיע הזמן שיוכל לחזור הביתה לאכול את הסעודה היפה ולהשתעשע עם ב"ב וילדיו, או מי שהולך למדינת הים שסובל מהיסורים של העבודה ומשתוקק מתי יגיע הזמן שאני אוכל לבוא הביתה, וכשהוא רואה שהזמן מתקרב לבוא הביתה אז השמחה מתחיל לפעמו בלבו, ואז ההשתוקקות הזה שיש לו כל הזמן להגיע אל התכלית - מגדיל את התכלית, היינו שמרגיש בעצמו שכדאי לתת את כל היגיעה אך ורק כדי שיוכל להגיע לביתו ולהנות כי אחרת, היינו אם לא הי' מתייגע אזי לא הי' לו במה להנות כי הבית היה ריק מכל דבר ולא הי' יכול להנות, נמצא שיש כאן ב' ענינים א) סעודה יפה וטובה, או מי שבא ממדינת הים שמביא הרבה כסף, ב) ענין השתוקקות להגיע אל המטרה, ויכולים לומר אם הי' יכולים לשקול את התענוג במאזניים אזי אפשר לומר שהתענוג של הסעודה או התענוג מי שמביא כסף מחוץ לארץ שוקל אחד קילו, וההשתוקקות מה שמשתוקק כל היום ללכת הביתה ולאכול את הסעודה - יכול להרבות את התענוג בשיעור שהתענוג ישקול **מאה קילו**, וכמ"כ מי שמשתוקק לחזור הביתה עם הכסף שרכש בחו"ל, ההשתוקקות מגדיל את התענוג בלי שיעור וגבול, והתענוג מתגדל רק לפי ערך ההשתוקקות, ושיעור ההשתוקקות מתגדל לפי ערך היגיעה, ז"א שמי שעובד קשה ומתייגע בשיעור שיש לו יסורים, אזי היסורים בעצמם מביאים לו את גודל ההשתוקקות להפטר מהיסורים ולהגיע למחוז חפצו. וכל החיות שיש לו בזמן שיש לו יסורים הוא רק מהעתידי היינו שמרגיש שעוד מעט הזמן מתקרב שיוכל לחזור הביתה, נמצא לפי זה אם יש לאדם סעודה טובה או הרבה כסף ולא הי' לו יגיעה עליהם אזי אינו יכול לטעום טעם של תענוג רק מהבחינה א' הנ"ל היינו בשיעור של אחד קילו. ומי שיש לו יגיעה והשתוקקות אז הוא מקבל תענוג מבחינה ב' הנ"ל היינו שיוכל להגדיל התענוג **פי מאה ופי אלף** ואין להקשות ומהו באמת, היינו אם יש תענוג בהסעודה וכמ"כ בהכסף מה זה משנה אם יש לו השתוקקות, אם הסעודה וכסף הם דברים של עצם איך אפשר לחיות שהיגיעה וההשתוקקות יוסיפו על זה תענוג, אלא כנ"ל שהן קנינים גשמיים והן קנינים רוחניים יש להם טבע אחד, כי כל תענוג בין גשמי בין רוחני מכונה בשם אור, ובאורות יש לנו כלל שאין לנו השגה היינו שאי אפשר לקבול את צורתו הסופית שלו, אלא דוקא ע"י הכלים היינו שאנו קובעים את צורת האורות לפי תכונת הכלים, וענין **כלים** ידוע שנקרא בחי' השתוקקות להדבר, נמצא שהכלים מגדילים את האור ז"א לא שהאור צריך להיות גדול אלא שהכלים צריכים להיות יותר גדולים ורק אם יש לו הרבה כלים היינו השתוקקות גדולה אז מרגיש תענוג יותר גדול בהאור. לכן אפילו בגשמיות אין הסעודה והכסף קובעים את שיעור התענוג אלא היגיעה וההשתוקקות קובעת את שיעור גודל התענוג.

ובזה נבין ענין השמחה, כי זה נהוג מי שמתחיל בעבודת השי"ת אז שולחים לו **מחשבות זרות** באמצע תורה ותפילה, ודבר זה מביא לאדם יסורים והיסורים הם רק בשיעור שרוצה להפטר מהם ולגרש אותם, ואיך מגרשים את המחשבות האלו וזהו רק על ידי שמחה, היינו שיהי' לו בטחון שסכ"ס הוא יגיע להמטרה הרצויה שהוא להשפיע נ"ר ליוצרו ולהיות משמש את המלך, וצריך לעשות ציורים היינו לצייר שמה טוב ומה נעים להיות בצלא דמלכא ולחזות בנועם ה' ולבקר בהיכלו וכמ"ש שהקב"ה משתעשע עם הצדיקים ובטח גם אני אבוא למדריגה זו, ואז יסתכל על המחשבות זרות שהם גורמים לו את ההפסד הזה שלא יוכל להיות נמנה בין **בני היכלא דמלכא** ואז יש לו מקום לשקול את ההבחן של לתת שכר טוב לצדיקים ולהפרע מן הרשעים, היינו הערך של אור וחשך. נמצא שבשיעור שיש לו יסורים מהמ"ז כך יש לו שמחה בזמן שיש לו מחשבות טובות, ואם יש לו זמן שאין לו שום מ"ז אזי הוא שמח, ובזמן של השפלות הוא צריך לקבל חיות ושמחה מהעתיד היינו שסכ"ס השי"ת ירחם עליו ויקרב אליו נמצא בזה שע"י המ"ז הוא מגדיל את הסעודה היינו את הזמן שיש לו מחשבות טובות ויכול לתת שבח והודיה להשי"ת על מה שמקרבו עכשיו אליו ית'. נמצא שעיקר המ"ז שיביא לו שמחה היינו שישתוקק מתי יגיע הזמן שאני אוכל לשמש את המלך בלי שום פגם, ועי"ז מתעלים המ"ז המובא בספרים שהאדם צריך לתקן את המ"ז אם באים לו באמצע עבודה.

והשי"ת יעזור לנו שנזכה לעבוד את ה' בשמחה וטוב לב
ידידך

אגרת כ"ו

ב"ה, ט' סיון פה אנטוורפן יע"א

לכבוד ידידי...

איחרתי לענות לך על המכתבים שקבלתי מאת החברה שיחי' היות שהדאר מה שאני מקבל אינו כ"כ בסדר היות שאני עובר ממקום למקום לכן כשהמכתבים באים אלי אני כבר נמצא במקום אחר היינו במדינה אחרת...

ובקשר שאתה שואל פירוש במאמר, כל שדעתו נוחה מפני חכמתו, סימן יפה לו כ"ו

צ"ל מה ענין הסימנים, ידוע שהאדם צריך תמיד לדעת ולבדוק א"ע אם הוא הולך בדרך האמת, שהוא דרך ישרה להמטרה שבשבילה נברא האדם, לכן נתנו לנו סימנים בכדי שנוכל לעמוד על האמת.

וענין דעת ע"ד הסוד, זהו קו אמצעי, ואין ברצוני עכשיו לפרש את זה, וע"ד המוסר נקרא דעת בחי' אמונה בה', כי דעת נק' בכל הספרים בחינת דבקות בה', ודבקות הוא דוקא ע"י אמונה, וז"פ כל שדעתו נוחה מפני חכמתו היינו שע"י חכמה שהשיג אינו ממעט את האמונה זה נק' שדעתו נוחה משא"כ אם החכמה שהשיג מבטל את האמונה היינו הדעת, אז אין דעתו נוחה מפני חכמתו מסיבה שהחכמתו רוצה לבטל את "דעתו", וזהו סימן יפה, שהוא הולך בדרך האמת, וכן י"ל משרז"ל המתיישב בינו יש בו מדעת קונו וכ"ו נכנס יין יצא סוד,

הזה"ק מפרש את הפסוק אכלו רעים ושתו ושכרו דודים ומפרש שהענין שתיה הכוונה על בחי' חכמה, ולפי זה יש לומר המתיישב בינו היינו ע"י החכמה שהשיג הוא נשאר מיושב עם בחי' האמונה יש בו מדעת קונו היינו שזה מראה שיש לו דבקות בה' כנ"ל שנקרא יש בו מדעת קונו,

ועל דרך זה יש לבאר "כל שדעתו נוחה מפני יצרו, סימן יפה לו ושאין דעתו נוחה מפני יצרו, סימן רע לו",

כי מדרך היצר להפריע לכן אין האדם שבע רצון מהיצר, אלא דוקא בזמן שתשש כחו של היצר אז הוא שבע רצון נמצא שהוא יכול ללכת בעבודת ה' דוקא בזמן שאינו מרגיש כ"כ תענוג גדול בדברים גשמיים ז"א שהאדם יכול לעסוק בתורה ומצוות דוקא במקום שאין לו להרויח תענוגים גדולים אז הוא מוכן לתת את זמנו ויגיעתו עבור צרכי גבוה, משא"כ בו בזמן שהיצר נותן לו להבין שיקבל תענוגים גדולים בגשמיות, אין האדם מסוגל להכניע את יצרו,

היות שהאדם מסוגל לעבוד במקום שיש רווחים גדולים ורווח קטן נדחה מפני רווח הגדול. נמצא שדרך העבודה הוא כמו מסחר.

וכל זה נאמר אם האדם לקח על עצמו את העבודה בשכר אז יש מקום ליצר לטעון שהוא יכול להרויח בגשמיות רווחים יותר גדולים נמצא שאין דעתו נוחה היות שיש לו שליטת היצר, זהו סימן רע לו, היינו שזהו סימן, שאין הוא הולך בדרך האמת,

משא"כ אם הסיבה של ההתעסקותו בתורה ומצוות הוא מטעם כשור לעול וכחמור למשא, היינו של יסוד של אמונה למעלה מהדעת. אלא מטעם אמר ונעשה רצונו (אני לא מאריך בזה כי כבר דיברתי בענין זה הרבה פעמים) אז אין להיצר מה לטעון נגדו שיפסיק מעבודתו כי כל מה שטען היצר, הוא עונה לו עכשיו נתת לי מקום לעבוד למעלה מהשכל והדעת, ז"א אם היצר לא הי' טוען נגדו עם טענות שכליות אז לא היה לו במה ללכת נגד הOכל, נמצא שדעתו נוחה מפני יצרו. וזהו סימן יפה לו היינו שזהו סימן שהולך בדרך האמת.

וה' יעזור לנו שנלך בדרך האמת.
ברוך שלום הלוי
באמו"ר בעל הסולם זצקלה"ה

אגרת כ"ז

ב"ה חג השבועות פה אנטורפן יע"א.

לכבוד ידידי...

בדבר שאלתך בענין שאמרו חז"ל (סנהדרין ע"א), בן סורר ומורה לא היה ולא עתיד להיות, אלא דרוש וקבל שכר. ושאלתך הלא התורה ארוכה מארץ מדה ומדוע ניתנה דברים רק על בחי' דרוש וקבל שכר, ולא בדברים ממשיים,

כמ"כ שאלת בענין השכר בעצם הלא צריכים להיות משמשים את הרב שלא ע"מ לקבל פרס, שפירושו הוא לשמה.

וי"ל, הלא ידוע הוא דתכלית הבריאה הוא להיטיב לנברואיו שהוא שהנבראים יקבלו כל טוב ותענוג, ומה שהנבראים צריכים לעסוק בתו"מ שלא בשכר, זהו רק מצד הנבראים יש תיקון כזה, היות שאין הנבראים יכולים לטעום טעם קבלת התענוג בלי בושה, הנקי' בלשון הזוה"ק מאן דאכיל לאו דילי' בהית לאסתכולי באפי' היינו שמרגישים בחינת חסרון בזמן קבלת התענוג לכן נתנה לנו סגולה תורה ומצוות שע"י נעשה האדם מוכשר שיהיה לו אופן לקבל כל התענוגים מה שחשב ה' בעדינו, ולא יהיה פגם של בושה משום שהוא רק לש"ש.

נמצא לפי"ז שענין הדרוש הוא תיקון שע"י נוכל לקבל ה"שכר" ולא יהיה לעצמנו, אלא לש"ש, אחרת א"א לקבל שכר היינו התענוגים שענין תענוג מכונה בשם שכר.

ובענין שלא היה ולא עתיד להיות וכ"ו ע"ד הסוד הוא, שיש דברים שנתנו להשיג בשיתי אלפי שני, והיות שניתן להשיג את הסוד ניתן לנו בגשמיות בבחי' עשיה אותם דברים לעשות וזה נוהג בעולם המעשה, אבל יש דברים שלא ניתן להשיג אלא באלף השביעי לכן הגם שהם מרומזים במעשה מצוה הגשמי כדוגמת בן סורר ומורה, אבל הם לא נוהגים בשיתי אלפי שני לכן אין הדבר להיות בבחי' מעשה ממש, אלא דרוש וקבל שכר, שרק ענין הדרש נוהג בשיתא אלפי שנים ובחי' השכר היינו ההשגה העליונה יהיה באלף השביעי, וזה נקרא לא היה בתחילת שיתא אלפי שני ולא עתיד להיות בסוף שיתא אלפי שני אלא בתחילת באלף השביעי זה יתגלה.

וע"ד המוסר י"ל שיש לפעמים שהאדם בא לידי מצב של שפלות עד כדי כך שאינו מרגיש טעם בתורה וטעם בתפילה, והגם שהוא לומד אבל הוא יודע בעצמו ומרגיש את האמת שהגורם האמיתי העיקרי שהוא ממשיך בלימוד התורה אינו מחמת יראת שמים אלא מטעם הרגילות, ועיקר מה יאמרו הבריות היינו הסביבה שבו הוא נמצא שיראו שהוא מתרשל בלימוד התורה והוא יהי' נחשב אצלם לכלי ריק בלי יר"ש והם לא יכבדו אותו עכשיו בשיעור שהם היו רגילים לכבדו לכן כשיעזוב את לימוד התורה אז הוא יסבול יסורים ממה שהסביבה שלו וכן משפחתו יבזוהו.

וכמו"כ בתפילה הוא מתפלל רק מטעם הרגילות אבל בלי שום מחייב של יר"ש, וממשיך בזה ג"כ על אותו גורם של לימוד התורה.

והעיקר שאינו רואה תכלית בחיים שלו, ואינו מסוגל עוד להמשיך במצב כזה זמן הרבה, ויש על זה תיקון הנקרא שר השכחה, היינו שהוא שוכח את המטרה, היינו הסיבה המחייב להמשיך בעסק

וכשהוא שוכח את הסיבה המחיבו אז הוא ממשיך בתו"מ רק מטעם הרגילות ובאם יש לו איזו הזדמנות לצאת מסביבה זו, תיכף הוא עושה זאת.

ובזמן כזה צריכים לרחמים גדולים בכדי שיוכל להחזיק מעמד עד שיעבור הזעם, היינו השפלות

והיות יסורים ממרקים עוונותיו של אדם לכן ע"י יסורים מרחמים עליו ממרום ונותנים לו הארה של יראת שמים וחוזר שוב לתחיה, וחוזר הדבר לקדמותו כמו שהיה מטרם שנפל לתוך מצב השפלות,

וזמן הנ"ל של שיפלות נקי לא היה ולא עתיד להיות, היינו לא היה במטרת הבריאה ולא עתיד להיות, כי מצב כזה נקרא תחנת ביניים, כי יש מצב של קדושה, ומצב של טומאה, ועל מצב של טומאה הוא יכול לקוות שיחזור בתשובה, משא"כ מצב הנ"ל נקרא מצב של מיתה. היינו כל מה שהוא עושה הוא בלי חיות, וזה נבחן לבחינת מיתה, וזה לא היה במטרה, ולא עתיד להיות א"כ למה צריכים זה אלא דרוש וקבל שכר, שבמצב הנ"ל צריך האדם לדרוש את ה', כמ"ש חז"ל ציון דורש אין לה, מכלל דבעי דרישה, היינו שמצב כזה ניתן להאדם בכדי שיהיה לו מקום לדרישה, שבכוונה הוא שידרוש מה' שיקרבו להקדושה, משא"כ בזמן שהאדם עושה מצות אז הוא מרגיש בעצמו שה' יקרבהו. אלא דוקא בזמן הנ"ל הנקרא תחנת ביניים אז הוא מקום לדרישה המתבאר תפילה ובקשה.

יה"ר שהשי"ת יאיר עינינו בתורתנו
ברוך שלום הלוי אשלג
באאמו"ר בעל הסולם זצוק"ל

נ.ב.

ובענין ספירת העומר, זה ידוע דעיקר עבודת האדם הוא להתקשר א"ע לה', עומר מלשון מאלמים אלומים ופירש"י, כתרגומו מאמרין אמרין עמרין שהכוונה שע"י שהאדם נעשה אלם, ואינו פותח את פיו עם טענות נגד הקב"ה אלא אצלו כל מה דעביד רחמנא לטב עביד, (ברכות ט') ואומר א"ע, דהיינו מחשבתו ורצונו שיהי' רק לשם שמים אז הוא עומר דהיינו ע"י שמקשר בקשר אמיץ את כל מחשבותיו ורצונו שיהי' להם רק מטרה אחת היינו לעשות נחת רוח ליוצרו, אז האדם נקרא בשם עומר, וספירת העומר, המפורשים אמרו שהוא מלשון ותחת רגליו כמעשה לבנת הספיר ובעצם השמים לטוהר, שפירושו הוא שע"י שהאדם מקשר את עצמו להקב"ה אז האדם זוכה שיתגלה עליו אור ה' נמצא שהאדם שע"י שהאדם שנעשה עומר שקושר את כל הרצונות בקשר אחד, היינו למטרה אחת שהוא לש"ש אז מאיר העומר הזה, וז"ס ספירת העומר, שהאדם מאיר באור ה'.

והיות שיהודי כלול מז' מדות וצריכים לתקן אותם שיהי' לה' ויש כלל, שכל מדה כלולה מחברתה לכן יוצא לנו ז' פז' הרי הם מ"ט ימים לכן אנו סופרין מ"ט יום עד קבלת התורה, כי העומר הוא משעורים שהכוונה שהוא בא משעורים ע"י שהוא משער בליבא את גדלות ה', כמו שפירש הזוה"ק על פירוש נודע בשערים בעלה, אומר הזוה"ק כל חד וחד לפום מאי דמשער בליבא באותו שיעור שורה עליו האור של הקב"ה על האדם, וזה נקי בחי' אמונה. וכשהאדם זכה לאמונת ה' אז נקרא בחי' בהמה וזה ענין שהעומר היה של שעורים שהוא מאכל בהמה, שהכוונה שעוד לא זכה לדעת התורה,

משא"כ בשבועות שזוכין לקבלת התורה אז מקבלין את הדעת התורה, לכן מקריבים את מנחת חיטין שהוא מאכל אדם שהוא בחי' מדבר משא"כ מטרם שזכה לבחי' תורה שהוא בחי' מדבר אז נקרא מנחת שעורים, שהוא מאכל בהמה, ואז נקרא מאלמים אלומים שהוא בחי' אלם שהוא רק בחי' חי ולא מדבר, שרק על ידי התורה זוכין לבחי' מדבר. הנ"ל.

אגרת כ"ח

ב"ה כ"ד סיון תשכ"ב פה אנטורפן יע"א

שלום וכט"ס לידידי מוה"ר...

את מכתבך קבלתי, ובקשר מה שאתה שואל בענין לשמה ושלא לשמה, הנני לתת לך כלל פשוט, שענין לשמה נקי שהכוונה הוא בעת עשיית מצווה שצריכים לכוון להשפיע נחת רוח ליוצרו בזה שהקב"ה נתן לנו לעשות דברים בכדי שיהיה לנו מקום עם אלו המעשים לתת לו משהו, היינו בזה שאנו רוצים להנותו ולמה אנו רוצים לעשותו נ"ר הוא שזה לנו זכיה גדולה שאנחנו משמשים את המלך היינו שכל הנאתנו הוא בזה שאנחנו משמשים את הרב, וזהו הפרס שלנו, ז"א שזה בא להוציא אם אנחנו רוצים פרס עבור השמוש, או שהשמוש בעצמו זהו הפרס בנוהג שבעולם אנו רואים מציאות כזה

היינו שיש מציאות שאדם עשיר הולך עם אדם גדול וחכם לאיזה מקום והעשיר סוחב את החבילה של החכם, ולא נותן לאחר שיקח ממנו את החבילה, אלא שאומר שלו מגיע את הזכיה הזאת לשאת החבילה של החכם ולא לאחר, ולפעמים אם החבילה קשה לשאת מפני כובד המשא ועשיר אחר שהוא ג"כ מלוהו להחכם רוצה שגם יחליף עמו שהוא רוצה מעט לשאת את החבילה אין הוא מסכים מפני שזהו זכ"י גדולה להעשיר בזה שהוא משמש את החכם, וגם גדול הנאתו של העשיר תלוי בגודל חכמתו של הרב כי כל מה שהרב הוא יותר חכם מבני דורו אז מרגיש העשיר בזה שהוא משמש אותו יותר תענוג.

והנה בכדי לשלם לסבל את הסכום כסף מה שהרב היה צריך ליתן נגיד למשל שני דולר, אז בעת פרידתו עם העשיר נותן הרב לעשיר שלושה דולר ואומר לו קח לך בשביל הטרחא שלך, ואומר לו לסבל פשוט הייתי נותן רק שני דולר, ולך שאתה עשיר ואיש נכבד אני מוסיף לך ואני נותן לך - שלושה דולר, איזה עלבון היה זה להעשיר אם היה נותן את הפרס עבור השמוש, אלא כל גדלות של הפרס שלו, הוא רק בזה ששימש את הרב ולא את השכר עבור השמוש,

כמו"כ ברונחניות כוונת האדם צריך להיות רק השימוש לבד, כי בזה הוא מראה שיש לו יקר וחשיבות בזה שהוא משמש את המלך, משא"כ בזמן שהוא מבקש שכר עבור השימוש, זה מראה שאין לו שום חשיבות בהמלך, וכל כוונתו הוא רק להשכר, והעיקר הוא שלא חשוב לו את מי הוא משמש, אלא עיקר הוא כמה שכר הוא יקבל עבור השמוש, כדוגמת סבל שכל כוונתו הוא השכר ולא חשוב עבור מי הוא יסחוב משאות וכל כוונתו הוא בבהכמה שהוא ירויח,

וזהו כל ההבדל בין משמש את המלך עבור פרס, או שכוונתו שלא ע"מ לקבל פרס, וכדי שיהיה כח עבודה שהאדם יוכל לקבל עליו כח לעסוק בתורה ומצוות מוכרח האדם להתבונן בגדלות וברוממות ה' ית', כי כפי גדלותו של המלך באותו שיעור ממש הוא יותר קל לו לעבוד עבודת המלך כי מרגיש בעצמו שהוא למלך מלכי המלכים אז צריך להיות השמחה והעונג לאין קץ וגבול, ויש מקום לצייר בזה שיכול לומר כי רק לו נתן המלך לעמוד ולשרת אותו, כי לאחרים לא נותן הכח הזה, ומה שהם עושים אין כוונתם לשמש את המלך אלא לשמש איזה אדון, שהאדון ישלם להם עבור החבילות מה שהם סוחבים כל היום את החבילות של האדון, ולא חשוב להם מי הוא האדון, ועיקר הוא איזה משלם יותר משכורת לזה האדון הם משמשים ועובדים.

ובזה תבין מה שאלת בזמן שהאדם מרגיש חיות בתורה ועבודה היינו שמרגיש שהקב"ה מקרבו ונותן מקום שימשו והאדם מרגיש תענוג, אז יש מקום לומר מי הוא המחייב לתו"ע בטח הקב"ה כי הוא הנותן לו את התענוג בתו"ע ולא שכוונתו שהוא עוסק בתו"ע כדי שישג עי"ז תמורה גשמיות דהיינו כבוד, או כסף, ומ"מ זה נקרא שלא לשמה מדוע

והטעם הוא משום שהתענוג מחייבו לעסוק בתו"ע והיות שיש באדם רצון לקבל תענוג לכן בזמן שהאדם מרגיש תענוג בתו"ע, אז הרצון לקבל תענוג, מחייב את האדם לעסוק בתו"ע נמצא לפי"ז מי הוא המחייב היינו מהי הסיבה שגורם לאדם שיעסוק בזה, בטח התענוג שזה מכונה בחינת שכר, וזה נקרא שמשמש את המלך עמ"נ לקבל פרס, שהכוונה הוא על השכר שהוא התענוג, ולא חשוב אז מי הוא המשפיע לו את התענוג, אלא העיקר הוא שהתענוג הוא כ"כ גדול שהאדם נכנע נגד התענוג, וזה ע"ד שארז"ל, לענין הלכה, "שאני הכי דיצריה תקפיה", נמצא שאנוס הוא, (עי' כתובות נ"א, נג נד) שהכוונה דכבר אין לה בחירה, משום שהתענוג בזמן שבא במידה יותר גדולה מכפי שהאדם רגיל לקבל תענוג אז כבר כח באדם להתגבר, וזה נקרא שאין לו בחירה,

היוצא מזה שיש תמיד לחלק בין לשמה לשלא לשמה, פירוש אם התענוג בא בזה שמקבל תענוג בעת התעסקותו בתו"ע נמצא שהסיבה שלו הוא התענוג ולא חשוב לו מי הוא הנותן התענוג.

אבל אם התענוג מזה שמשמש את המלך זה נקרא לשמה, מטעם שכאן תלוי **את מי הוא משמש**, וזה תלוי לפי גדלותו של המלך בשיעור זה יתרבה התענוג, נמצא שהסיבה, שלו הוא המלך, והתענוג הוא רק תוצאה, משימוש של המלך אם הוא משמש מלך קטן יש לו תענוג קטן אם הוא משמש מלך גדול יש לו אז תענוג גדול, לכן אם המלך הוא הקובע והוא הסיבה לעבודה, זה נקרא לשמה, אעפ"י שיש לו תענוג מזה שהוא משמש את המלך ואעפ"י שהוא בטל מגדלותו של המלך ואין לו מקום לבחירה, אבל הכל הוא בשביל המלך נמצא שזה נקרא לשמה שהכוונה הוא לשמש את המלך, ולא על השכר ז"א אם נמשך לו תענוג בזה שהוא משמש את המלך, אבל לא התענוג הוא הסיבה אלא גדלותו של המלך הוא הסיבה, משא"כ אם הוא חושק להתענוג שבא לו ע"י התעסקותו בתו"ע נמצא שהתענוג הוא הסיבה והגורם זה נקרא שלא לשמה, אלא לשם תענוג,

היוצא לנו מזה שעיקר עבודת האדם הוא שיתבונן בגדלות ה', היינו שהוא צריך להסתכל בספרים המדברים מגדלות ה' ובזמן שלומדים צריכים לצייר לעצמו, באיזה שיעור היו חז"ל התנאים והאמוראים וכו' מרגישים את גדלותו של הקב"ה ויתפלל לה' שיאיר להרגיש את רוממותו ית', בכדי שיוכל להכניע לבבו ולהבטל לפני הקב"ה, ולא להיות נמשך אחרי זרם העולם הרודף אך ורק למלאות תאוות בהמיות, רק שה' יאיר לו עיניו שיוכל לעסוק כל חייו בתו"ע "וכל דרכיך דעהו" היינו אפילו שעוסקים בדברים גשמיים ג"כ יהיה לטובת הקדושה,

אבל מתוך שלא לשמה באים לשמה, היינו דענין לשמה הנ"ל זהו כבר מדריגה גדולה, והאדם צריך להתחיל משלא לשמה, היינו שידע בעצמו בהכרה מלאה, שעיקר התענוגים נמצאים בתו"ע ולא בגשמיות, והגם שהוא מרגיש כעת יותר תענוג בדברים גשמיים יותר מכפי שהוא מרגיש בדברים רוחניים זהו מסיבת שחסר לו את ההכשרה בתו"ע, שהוא תלוי ג"כ באמונת ה', ואז ע"י התורה והאמונה בה' מרגישים את המאור שבתורה, והמאור הזה מחזירו למוטב,

ה' יאיר עינינו וישמח לבנו ונזכה להרמת קרן התורה

ידידך ברוך שלום הלוי אשלג

באמו"ר בעל הסולם זצקלה"ה

אגרת כ"ט

ב"ה ד' סיון פה אנטוורפן, יע"א

לכבוד מו"ה...

מפני שאני נע ונד אז המכתבים לא מגיעים לי בסדר רק בשבוע שעבר קיבלתי את המכתבים הראשונים מארץ ישראל.

אני כתבתי ד' מכתבים לירושלים לאלה שהם כתבו אלי והם...

ובקשר להמאמר שאתה רוצה שאבאר זה באריכות יותר, אז אני חוזר עוד הפעם את כל המאמר.

הנה אמרו ז"ל (שבת ל"א) אמר רבה בר רב הונא כל אדם שיש בו תורה ואין בו יראת שמים דומה לגזבר שמסרו לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצוניות לא מסרו לו, בהאי עייל ופירש רש"י יר"ש דומה לפתחים חיצוניים שדרך להם נכנסים לפנימיים כך, אם יר"ש הוא, נעשה חרד לשמור ולעשות ואם לאו אינו חש לתורתו,

מכריז רבי ינאי חבל על דלית ליה דרתא ותרעא לדרתא עביד, וי"ל א) רבה בר רב הונא מדמה יראת שמים לחצוניות ותורה לפנימיות, שאומר ומפתחות חיצוניות לא מסרו לו בהאי עייל ז"א אם אין לו יראת שמים איך יכנס להפנימיות.

ורב ינאי מדמה יראת שמים להפנימיות כי אמר שיראת שמים דומה לדרתא ותורה רק לתרעא היינו לשער, ששער הוא חיצוניות, נמצא הוא סובר שתורה היא חיצוניות.

(ב) מאי מוסיף רב ינאי על רבה בר רב הונא, ואמר חבל, ונותן משל ר' ינאי.

הנה ידוע שתכלית הבריאה הוא להטיב לנבראיו, ובכדי שנוכל לקבל את הטוב מה שהוכן בעדינו, אנחנו זקוקים להכשרה, שהוא ענין השתוות הצורה, שהפ"י הוא שיהי' כל כוונתו רק להשפיע, ולא לקבל לעצמינו,

ואח"ז זוכין לאור הגנוז המלוּבש בתורה הפנימית. (כשמשגיגים את האור הגנוז המלוּבש בתורה הפנימיות נק' אוריתא וישראל וקוב"ה חד הוא) שעל זה אמרו חז"ל אין טוב אלא תורה ועליה נאמר הנחמדים מזהב וכו' היינו שאור החיים המתוק לחיך, מלוּבש בתורה הפנימיות.

וזה ידוע שאדם עיר פרא יולד כי יצר לב האדם רע מנעוריו, וכמשחז"ל (ירושלמי חגיגה) הלואי אותי עזבו ותורת שמו, מפני המאור שבה מחזירו למוטב. וכבר פירשתי המאמר הזה, כי זה קשה להבין איך שייך לעזוב את ה' ולשמור את התורה, איך יתכן תורה בלי הקב"ה שעל זה דרשו אותי עזבו, אלא התירוץ כתוב בצידה, - מפני המאור שבה מחזירה למוטב,

שהפ"י בזמן שהאדם רוצה לקרב את עצמו להקב"ה, אז אומר לו הקב"ה שכ"ז שהאדם עדיין משוקע בתאוות רעות אין הקב"ה יכול לקרבו כי אז עדיין האדם במדת השקר, והכתיב דובר שקרים לא יכון נגד עיני וכשאדם במדת הגאות אומר הקב"ה אין אני והוא יכול לדור במדור אחד, וכדומה,

אלא על ידי זה שהאדם ישמור את התורה, שהמאור שבתורה מחזירו למוטב, היינו שיצא אז מהמידות רעות הנק' לקבל ויוכל לעסוק בבחי' להשפיע, שזה נק' שמחזירו למוטב, כמ"ש (תהלים מ"ה) רחש לבי דבר טוב אומר אני מעשי למלך היינו שכל מעשיו שהוא עושה הוא רק להשפיע להמלך. ורק לאח"י הקב"ה מקרבו. והאדם הזה זוכה לאמונה בקביעות (כמ"ש בהסולם להקדמת ספר הזוהר)

לכן בכדי שהאדם ישיג יר"ש ויוכל לעשות מעש"ט. אין לו עצה אחרת כמבואר מדברי הירושלמי רק תורתו שמרו. היינו על ידי התורה שהמאור שבה מחזירו למוטב. ואח"כ שיחזור למוטב היינו שישגי יר"ש ע"י התורה אז יזכה לתורה הפנימיות היינו האור תורה שמלוּבש בהתורה החיצונית כמ"ש רז"ל, אור שנברא ביום א' שראה אדם מסוף העולם עד סופו ונסתכל הקב"ה במעשיהם של דור המבול ודור הפלגה וראה שמעשיהם מקולקלים עמדו וגנוזו, והיכן גנוזו בתורה.

ובזה נוכל לפרש את דברי רבה בר רב הונא שמדמה יר"ש למפתחות חיצוניות. ותורה לפנימיות, כי כוונתו לאדם שרוצה לזכות לפנימיות התורה, ששם כל החיים והטוב והעונג מטרם שמשדתל לקנות יר"ש נמצא שחסר לו ההכשרה המותאם שיהי' ראוי לקבל את האור הגנוז, כמ"ש וימנע מרשעים אורם (עיין מסילת ישרים בתחילתו) ומטרם שהאדם מתקן מעשיו הרעים ויש לו בחי' יר"ש אין הוא מוכשר לקבל את הטוב, נמצא שיר"ש נקראת חיצונית היינו ע"י יר"ש יהי' מוכשר לקבל את התורה הפנימיות לכן דעתו מי שרוצה לקבל פנימיות התורה מטרם שיש לו יר"ש הרי זה דומה למי שיש לו מפתחות הפנימיות ומפתחות החיצוניות לא מסרו לו בהאי עייל הלא אין לו יר"ש, ואינו מוכשר לקבל את הטוב והעונג על זה נתרגש רבי ינאי ומכריז חבל דלית לי' דרתא ותרעא לדרתא עביד, היינו מדברי רבה בר רב הונא משמע, שמי שרוצה לזכות לפנימיות התורה ראשית כל הוא מוכרח לקנות יר"ש שזהו חיצוניות לפנימיות התורה.

נמצא שעיקר הוא שהאדם צריך לקנות יר"ש. שאז יהי' יר"ש דומה לחדר שיכולים לשים בתוכה חפצים ורהיטים נאים וחפצי יקרי ערך משא"כ אם אין לו מקום להכניס את הדברים דברים לא יכולים לתת לו ואצל רבי ינאי יהי' יר"ש דרתא היינו בית שבתוכו יכניס את פנימיות התורה.

לכן כשראה שעיקר מה שהאדם צריך להתיגע ולקנות בעולם הוא היר"ש שזהו כל הבית קיבול על התענוגים העליונים, וכשראה שבני אדם לומדים תורה כל ימיהם ואין כוונתם לקנות יר"ש על ידי זה היות שענין למוד התורה צריך להיות ע"ד הירושלמי הנ"ל בדרשה הלואי אותי עזבו ותורתו שמרו - שהמאור שבה מחזירו למוטב, שהכוונה שע"י למוד התורה יזכה להיות טוב היינו שע"י המאור שבתורה, הגם שעדיין לומד שלא לשמה, מסבת שעדיין לא זכה ליר"ש, ואיך יכול ללמוד לשמה מטרם שזכה לבחי' אמונה, שענינו יר"ש אלא ע"י המאור שבתורה שלא לשמה זוכה אח"כ ליר"ש שנק' שמחזירו למוטב, נמצא שהתורה דשלא לשמה הוא השער שדרך בו נכנסין ליר"ש שנק' דרתא היינו בית, (בית קבול על הטוב שבפנימיות התורה) לכן הוא מוסיף על דברי רבה בר רב הונא ואמר חבל מי שאין לו דרתא היינו שעדיין אין לו יר"ש ותרעא לדרתא עביד.

כי סדר העולם הוא מי שחושב לבנות לו בית הוא יכול לסדר לו דלת לצרך הבית שיהי' לו אח"כ אבל אם הוא לא חושב לבנות לו בית לאיזה צורך הוא עושה לעצמו דלת.

לכן מכריז רב ינאי בשלמא שהאדם דואג ליר"ש שהוא בית כדאי לו ללמד תורה, כי התורה יביא לו את המאור שע"י המאור הוא יזכה ליר"ש שמכונה בשם בית להכניס בתוכו את פנימיות התורה אבל אם הוא לא דואג לזכות ליר"ש כי אין לו צורך ביר"ש, ולמה לו להטריח את עצמו לבלות את הזמן שיש לו בחיים בתורה, כי זה רק דלת להכנס להבית שמכונה יר"ש אבל אם אין בדעתו לקנות יר"ש, נמצא שמטריח את עצמו בחנם, ללא תועלת, כי ענין התורה דשלא לשמה הוא רק פתח שע"י

נכנסין ליר"ש ואז כשיש לו יר"ש שייך לומר שלומד תורה לשמה אבל כשאין לו יר"ש שאין לו אמונה נשאלת השאלה לצורך מי הוא לומד.

משא"כ כשהאדם רוצה לקנות לעצמו יר"ש והרע שבקרבו לא נותן לו את הכח שיוכל להאמין בה', אז נתנו לנו חז"ל עצה שמתוך שלא לשמה יבוא לשמה, היינו שיזכה ליר"ש ובחי' אמונה בה' שידע לשם מי הוא לומד.

וזה נק' בית. והלומד תורה לשמה שהכוונה שיש לו יר"ש אז זוכה לדברים הרבה כמ"ש רבי מאיר (באבות) שנעשה כמעין המתגבר ומגלין לו רזי תורה שסודות התורה בחיי הטוב והעונג וזה תכלית הבריאה שמקבל טוב ועונג.

היוצא מכל הנ"ל **דלת** נק' תורה שלא לשמה שפ"י שעדיין אין לו יר"ש ודרתא, שהוא בית, נק' יר"ש כי לאחר שמקבל את המאור התורה שנמצא בשלא לשמה אז הוא זוכה לשמה היינו לאמונה בה' שאז יעשה הכל לשי"ש ואח"כ הוא זוכה לתורה הפנימית שהוא הטוב והעונג שנק' רזי תורה, כמ"ש במשנה אבות.

אני חושב שביארתי זה די היטב ואם יש לך מה להעיר על זה תכתוב לי אז אדע מה לתקן.

התחלתי את המכתב ולא גמרתי אותו היום השבוע קבלתי מכתבך מיום ח' סיון. אני מודה לך מאד על כל הפרטים מה שאתה כותב לי נא להמשיך.

ט"ז סיון תשכ"ב
ברוך שלום הלוי אשלג
באמו"ר בעל הסולם זצקל"ה

אגרת ל'

ב"ה ט' סיון תשכ"ב פה אנטוורפן יע"א

לכבוד...

את פרי עטך קבלתי, ובשורות אלה אתה מגלה את לבך, את החסר ויתיר, יה"ר שתצליח במקום החדש, וקמת ועלית מלמד שהמקום גורם, היינו שיש לפעמים שאדם נתעלה ע"י ישיבה ז"א ע"י שב ואל תעשה כמשחז"ל ישב ולא עבר עבירה כאילו עשה מצוה, ויש שהוא נתעלה במדרגתו ע"י קום ועשה,

נמצא שוקמת ועלית הכוונה שעלייתו היא על ידי קום ועשה, מכאן משמע שהעשה יותר חשוב מלת"ע כמשחז"ל עשה דוחה לא תעשה, היות שדרכו של אדם לאהוב את המנוחה ובעשה שהוא צריך לקום יש לו יותר יגיעה לכן הוא יותר חשובה,

וע"ד המוסר לא תעשה חשובה יותר, כמבואר בזוה"ק, אלא שבבחי' הנגלה, שנבחן לחיצוניות התורה, שמחיצוניות מתחילים ואח"כ כשמקימים את חיצוניות אז מתחילים להכנס לפנימיות, לכן סדר העבודה הוא שעשה יותר גדולה, כי האדם מתחילתו, הוא בוחר רק במנוחה, לכן במקום שהוא צריך לקום ולא להיות בשב ולא תעשה, הוא יותר קשה לו, ובכל המקומות שיש יותר יגיעה הוא יותר חשובה.

אבל לאחר שהוא כבר רגיל בעבודה הוא מתחשב רק בהרוחיים, וענין הלא תעשה מורה שהתענוג המתגלה ע"י התורה והמצוות, ויש ענין ששכר ותענוג גדול מתגלה שאסור לקבלו רק בגמר התיקון, ע"ד שאמרו חז"ל עתיד חזיר לחזור לתורה...

ונחזור לעניננו אנחנו צריכים לדעת כי עיקר מטרת האדם בעוה"ז לזכות לנועם מתיקות ועריבות התורה כי רק כשהאדם מרגיש את מתיקות התורה אז הוא יכול לראות את עצמו כי רק הוא האדם המאושר בעולם, משא"כ שאר אנשים כשהוא מסתכל עליהם מעורר בעצמו רחמנות איך שמבלים את כל ימיהם ביסורים, ואף פעם אין הם מרגישים טעם בחיים, שיהי להם כדאי לסבול היסורים מה שהם סובלים בעולם, עבור התענוגים שהם מקבלים תמורת היגיעה, ומה שהם מסכימים לחיות על תנאים כאלו הם בעצמם לא יודעים ואינם מסוגלים לתת דין וחשבון עליהם, והתירוץ האמיתי הוא "שבעל כרחך אתה חי" לכן הם רוצים לחיות, וכל אשר לאדם יתן בעד נפשו, ואעפ"י לפי החשבון שיעשה כדאי לוותר על כל החיים, אבל הבע"כ אתה חי לא נותן לו לחשוב זאת, אלא האדם רוצה בקיומו,

אבל צריכים להבין מדוע יעשה הקב"ה כך, שחיותו של אדם יהי רק מטעם ההכרה, ולא מטעם תענוג, - אלא זהו נעשה רק לתקונו של אדם, היינו מצד אחד יראה שבשביל גשמיות אין כדאי לחיות, ז"א שהתענוגים הגשמיים לא יספקו לו, עבור היגיעה מה שהאדם צריך לשלם עבור זה,

ובשביל זה יש מקום שהאדם יתן חשבון לנפשו ויתן כל שאיפותיו רק בתורה ואם יהי לו הספקה בגשמיות אף פעם לא יתן דו"ח לעצמו שיהא כדאי לעבור מצרכי גשמיים לצרכי רוחניים, ואם לא היה הענין של "בע"כ אתה חי" אז תיכף כל אדם היה מאבד עצמו לדעת כדי שלא יסבול יסורים, נמצא שענין בעל כרחך אתה חי, מועיל לו רק בכדי שלא יברוח מהיסורים יסורים ממרקין

עוונותיו של אדם היינו שהיסורים גורמים לו שיתן כל תשוקותיו רק בתורה ומצווה שע"ז הוא זוכה לחיות התורה, שע"ז א"א כי הם חיינו ואורך ימינו, היינו שאנחנו רוצים באריכות ימים, לא מסיבת בעל כרחך אתה חי, אלא מטעם כי הם חיינו, שזה ממש חיים, לכן אנו רוצים באריכות ימים כאלה.

והיות שאתה עשית עכשיו בחינת וקמת ועלית, היינו שנכנסת למקום חדש, "ואין לך דבר שאין לו מקום" (אבות ד' ג') לכן אתה צריך להשתדל שתהיי תמיד בבבחי' קום ועשה ולא להתעצל אלא לעלות מעלה מעלה ולזכות בנועם זיו האור תורה.

מאת ידידך ברוך שלום הלוי
באמו"ר בעל הסולם זצ"ל

אגרת ל"א

ב"ה ערב חג השבועות פה אנטורפן יע"א

לכבוד ידידי...

בדבר שאלתך אין אדם עובר עבירה אלא א"כ נכנס בו רוח שטות שהמשמעות הוא שבלי הרוח שטות לא היה עושה את העבירה, א"כ למה נכנס בו הרוח שטות הלא עדיין לא עשה שום עבירה ומי הוא הגורם שיכנס הרוח שטות, - ואם הוא כבר נכנס מה הוא אשם בזה, הלא כבר אין הבחירה בידו, כי הרוח שטות הוא הגורם לזה.

והענין הוא חז"ל אמרו עין רואה והלב חומד, היינו הראיה גורמת לחטא, וענין ראיה ענינו הוא בין ראית עינים בדבר אסור או בראיה כללית היינו מחשבה זרה.

הנה חז"ל אמרו (פסחים כ"ה ע"ב) הנאה הבאה לו לאדם בע"כ וכ"ו לא אפשר ולא קא מכוון כולי עלמא לא פליגי דשרי וכ"ו,

וזה ידוע שעל הראיה ועל המחשבה אינו בידו לשלוט, לכן בזמן הראיה אין החטא עדיין נגמר, אלא אח"כ כשהלב חומד, אז מתקיים החטא, והיות שהיה לו ראיה על החטא, אז הוא מחויב תיכף לעשות תשובה על הראיה בכדי שלא יביאו לו לידי חמדה, ואז עדיין היה בידו הבחירה כי עדיין לא חטא, ואם לא נתעורר תיכף לשו"ב על האונס שנק' ראיה אז האונס הוא גורם לחמדה הנק' שוגג, ובאם לא עשה תשובה על השוגג היינו על החמדה, הוא בא לידי מזיד,

והרוח שטות נכנס לאדם, תיכף לאחר הראיה אם הוא לא עשה תשובה על הראיה, אז הרוח שטות נכנס בו מטעם תיקון, כי בו בעת שאין יודע לשמור את עצמו לעשות תשובה על המחשבה, נמצא שהוא פוגם בכבוד שמים ונקרא זה בחי' יודע את ריבונו ומוכן למרוד בו, כי המחשבה מוכרח לבוא לידי חמדה אז הוא תיקון גדול שאין הוא מרגיש בגדלות ה' והרוח חכמה שהי' בו מסתלק ממנו אז ממילא אין הוא פוגם כ"כ בגדלות ה', מטעם שאינו מרגיש אז ה' כי רוח שטות נכנס בו, וז"פ אין אדם חוטא אלא א"כ נכנס בו רוח שטות שזה מלמדינו שהאדם צריך לדעת כי כל החשבונות מה שהוא עושה בעת החטא הגם שהוא חושב שהחשבונות שלו הם מלא חכמה אזי אמרו לנו חז"ל שהאדם ידע שהכל, היינו כל החשבונות עושה הרוח שטות כי הוא עכשיו הפועל ולא רוח החכמה כי הוא כבר נסתלק ממנו אפילו שהוא תלמיד חכם ובעל מע"ט ע"ז נאמר צדקת הצדיק לא יזכר ביום רשעו.

לכן אין לו אז להתחכם אלא יקבל עליו עול מלכות שמים למעלה מהדעת, שהכונה הוא שיבטל את דעתו ומחשבתו מכל וכל, ואח"כ כשישוב בתשובה אז הוא יכול לעשות איזה חשבונות בקשר להמצוות ובקשר להעבירות.

וע"ז אמרו (באבות ד') הוי זהיר במצוה קלה כבחמורה שאין אתה יודע מתן שכרן של מצוות, שענינו הוא שהאדם צריך להזהר לעשות המצוה בזמן שהיא קלה עליו מלשון קלון ובזיון הגם שהמצוה הם במצב החטא כמו דבר קל בלי שום חשיבות א"כ מה לי לעשות אותם עכשיו הלא בין כך ובין כך אין שום חשיבות למעלה על העשיות שלי כי בשלמא בזמן שאצלו היה המצוות במצב חמורה היינו שע"ז שהיה לו יר"ש היה מרגיש את חומר את חומר של עבירה וחומר של מצוה

היינו שהיה מרגיש בחיי יתרון וכבוד אז הוא מבין שכדאי לעסוק בתו"מ משא"כ עכשיו שאצלו המצוות בבחי' קלה א"כ לא כדאי להיות זהיר כ"כ ע"ז אמרו שאין אדם יודע מאיזה מצב יש נחת רוח למעלה ז"א אם נגיד לפום צערא אגרא, נמצא שבזמן שהתו"מ אצלו בבחי' קלה ובזיון אז יש לו יגיעה יותר גדולה בכדי לקיימם, ומשום זה יוכל להיות שממצב הזה יש למעלה יותר נחת רוח, א"כ האדם צריך להיות זהיר לקיימם.

ה' יעזור לנו שנקיים תו"מ מתוך הרחבה
ברוך שלום הלוי אשלג
באמו"ר בעל הסולם זצקל"ה

אגרת ל"ב

ב"ה

שלום לידידי ...

כתבתי לך מכתב לפני פסח, והיות שהכתובת לא היתה נכונה לכן המכתב חזר.

כעת לפני חג שבועות שהוא זמן מתן תורתנו הנני לכתוב לך כמה שורות...

והנה הכנה לתורה מה ששייך לנו. הוא ענין יראה. כמ"ש ויתן העם כאיש אחד בלב אחד, שפירוש שלכולם היה מטרה אחת שהוא לתועלת הבורא נמצא ויש להבין איך יכול להיות כאיש אחד בלב אחד הרי ידוע משרז"ל כשם שאין פרצופיהם דומות זל"ז כך אין דעותיהם דומות זל"ז ואיך יכול להיות כאיש אחד בלב אחד, תשובה אם אנו מדברים שכל אחד ואחד דואג לצורך עצמו, נמצא שא"א להיות כאיש אחד הלא אין הם דומות זל"ז, משא"כ שכולם בטלו את רשות עצמם, וכולם דאגו רק לתועלת הבורא, אם כן אין כבר דעותיהם הפרטים שכל הפרטים יתבטלו ונכנסו כולם לרשות היחיד.

וזה ענין מ"ש דעת בעב"ת הפוכה מדעת תורה, כי דעת תורה הוא ביטול הרשות, רשכ"ז אדם כ' וכו' אין אורה, אלא במי שממית עצמו וכליה, היינו שממית את עצמו היינו התועלת עצמו והכל מה שעושה הוא רק לש"ש.

וזה נקרא הכנה לקבלת התורה, היות שכתוב אסור ללמוד תורה לעכו"ם כמ"ש "לא יעשה כן לכל גוי ומשפטים בל ידעום..."

אגרת ל"ג

ב"ה יום א' כי תשא וכו',

ט"ז אדר א' תשל"ג פה ב"ב

לידידי...

את מכתבך השגתי בצירוף ח"י וכו', ובקשר החברותא ידוע כמו, פנים אל פנים וכו' היינו בו בעת שהאדם מרגיש את שופלתו מסיבת שמרגיש את גדלותו ית' היינו כי מדרך העולם כי מה שנותנים להשני אם הוא קטן במעלה כן נתינתו הוא קטן ביותר לכן מדרך העולם כשהולכין לאיזה מגבית אז מחפשים אנשים מכובדים בעלי שיעור קומה, כי כפי ערך חשיבותו של המקבל כן בשיעור הזה נותנים לו. לכן בזמן שהאדם רוצה להשפיע להקב"ה אז בא היצה"ר ומצייר בחי' שכינתא בעפרא היינו עד כמה שנותנים הוא די ויותר לא צריכין לתת.

משא"כ מי שרוצה לקבל תמורה עבור עבודתו, הוא להיפוך הוא מחשיב את הנותן ואומר לעצמו בטח שהוא טוב ומטיב ורחמן וכל המעלות טובות הוא אומר על המשפיע מסיבת שהוא רוצה שהוא ישפיע לו כל טוב, לכן כל אלה שהעבודות הולך על יסוד של תמורת עבודה, ולא חשוב מה שיהי' התמורה גשמיות או רוחניות מה שהאדם מדמה לעצמו שהוא רוחניות בעיקר שזה יהי' תמורה וחלף תחת עבודתו, אז ע"י קצת מחשבה ויגיעה הוא יכול להחשיב ולהוקיר את הנותן.

משא"כ ע"ד אאמו"ר ז"ל שכל היסוד הוא שהאדם צריך לבקש מה שכל מחשבתו ורצונו יהי' רק לתועלת ה', אז בא תיכף ציור של שופלות, הנקרא שכינתא בעפרא, לכן אין להתפעל מהירידות, כי פרוטה ופרוטה מצטרפת לחשבון גדול, וזהו כמו שלמדנו אין העדר ברוחניות אלא שנסתלק לפי שעה, מטעם שיהי' מקום עבודה ללכת קדימה, כי כל רגע שמבררין לתוך קדושה זה כבר נכנס לרשות הקדושה, רק האדם יורד בכדי לברר עוד נציצות של קדושה, רק יש עצה לאדם שאינו מחכה עד שיורידו לו מדרגתו וכשמרגיש את שופלותו אז חוזר ועולה, ועליה זו נקי' שבירר חלק להקדושה אלא הוא בעצמו יורד ומעלה נצוצות אחרות ומעלה אותן לרשות הקדושה כמשז"ל "אדלא אבידנא בחישנא" (שבת קנ"ב) היינו מטרם שאני מאבד את מצבי שבו אני נמצא מתחיל אני לחפש, ע"ד שאמר אאמו"ר זצ"ל, על דוד המלך שאמר אעירה השחר ודרז"ל אני מעורר השחר ואין השחר מעורר אותי, אי לזאת עיקר השמירה הוא בזמן העליה ולא בזמן הירידה ובזמן עליה צריכים להמשיך בחי' יראה שח"ו שלא נהיה נדחה לחוץ ח"ו, אבל אחרי כל אלה, אין לנו לצעוק אל המלך ולבקש ממנו שירחם עלינו אחת ולתמיד,

ואסיים מכתבי כי לא רגיל אני במכתבים
ברוך שלום הלוי באאמו"ר בעל הסולם זצ"ל

איגרת ל"ד

ב"ה, עש"ק פ' נח י"ח מרחשון תשי"ח

...בקשר להפריד אהבת חברים מעבודת ה' - את זה אני לא מבין בכלל, משום שאף פעם לא היה נהוג אצל אאמו"ר זצ"ל לחבר אלו שני דברים ביחד. אלא להיפך, שתמיד היה איסור לדבר דברי תורה או מצבים של קטנות וגדלות בין החברים, שדרך שלנו היתה תמיד של בחינת "הצנע לכת". ובקושי התירו לדבר בין החברים דברי עבודה, שנאמר בכמה מאמרי אאמו"ר זצ"ל מעניין זה. אלא המסירות של החברים היה דווקא אופי של אנשים פשוטים, שכל אחד דואג רק לגשמיותו של חברו ולא לרוחניותו. וכל והתקרבות בין החברים היתה דווקא על ידי הסעודות עם שתיית יין ולא בדברי תורה.

לכן אין אני יודע מה שאתה רוצה לחדש. ויתכן לומר, שעד עכשיו היית מאמין של אהבת חברים לא צריכים לדבר ולעסוק בענייני עבודה. ועכשיו יש לך ידיעה בהירה, שרק כך צריך להיות,

היינו בהצנע לכת, שהצורה היא כמו מי שהולך לשמחת חברו, אינו עושה חשבון עם עצמו, אם יש לו מצב רוח או לא. אלא צריכים להשתתף בשמחת חברו ואסור להראות לחבירו פנים זועפות, אלא פנים שוחקות. כמו כן כאן, שהחיבור של החברים צריך להיות, שכל אחד ירצה לשמח את חברו, ודווקא בדברים גשמיים, כי דווקא זה עניין "קנה לך חבר".

"עשה לך רב" - זהו כבר דבר בפני עצמו. היינו, שיש לפעמים בין החברים, שאחד רוצה לקיים כלפי השני "עשה לך רב". וזה דווקא בין חברים, שיש להם שמירה מעולה וקפדנות יתירה. ולא כולם מוכשרים לזה. אבל בעיקר זה כבר לא נקרא "אהבת חברים", מה שאהבת חברים דורשת, כי אין שום קשר לעבודה, כמו שאתה כתבת לי.

ברוך שלום הלוי

באאמו"ר בעל הסולם זצ"ל

איגרת ל"ה

ב"ה ערב יום הכיפורים תשי"ח

...בקשר לשאלתך "מדוע השארנו כה גלמוד במערכה?"

הנה חז"ל אמרו [שבת קה]: כל הבוכה ומתאבל על אדם כשר...". מהו העניין בכי ואבלות? ידוע שיש שני מיני בכיות: יש בכי של אבלות ויש בכי של שמחה. כי בזמן שהלב מתמלא עם התרגשות יותר מהרגילות, בין שהתרגשות באה מדברים טובים או חס ושלום שהתרגשות באה מדברים רעים, אז ההתפעלות מתגלה בחוץ שזה כמו כוס של מים: בזמן שמתמלא יצא לחוץ מהכלי. כמו כן הדמעות, שהן בחינת עודף, היוצא לחוץ. לכן יש דמעות של גיל, וכמוכן להפך. אבל דמעות בלי סיבה - זהו בלתי אפשרי, הגם שיש דמעות מלאכותיות, היינו מי שרוצה להראות לחבירו שהוא מתפעל מאיזה דבר, גם זו היא סיבה לדמעות, אבל זה נקרא מלאכותי.

לכן כשאדם כשר נתבקש לישיבה של מעלה, ומרגישים את החסרון, וההרגש והצער מצטברים בלב, אזי זה מתגלה בדמעות. וממילא כשחיסרון מורגש באדם בשיעור מסוים, אזי החיסרון הזה נקרא תפילה, ועל ידי התפילה ממשיכים שוב את האבידה. אבל בזמן שלא שמים לב לזה ומשלימים עם המצב, אז בכל פעם מתרחקים יותר, עד ששוכחים. וזה ידוע שהמת נשכח מהלב, כי עניין מיתה נקרא כבר ייאוש. אזי ממילא על הנפטר, שהיה לו קשר עם האדם, שקשר הזה מחייב תשומת לב לאדם, יש קטרוג: "מדוע הצדיק אבד ואין איש שם על לב?"

לכן, שלא יהיה קטרוג על האדם, שהיה לו קשר עם הצדיק-הנפטר, הצדיק-הנפטר עושה תיקון, בזה שלוקח ממנו חזרה מה שנתן לו. וממילא האדם נהיה גרוע ביותר, היות שלא לו אנשים כבר היה רצון לקבל על רוחניות, וכשנאבד להם הרוחניות, ואז מתחילים דברים גשמיים למלא את מידת התענוג של רוחניות, לכן הם נופלים יותר משפל המצב, היינו לתאוות שפלות, והן לתאוות הכבוד בשיעור יותר מרובה.

לכן תירץ אחר המעשה, שאירע לנו שכחו את העצם ולקחו לעצמם דרך של מחלוקת...

ממילא ידעתי מראש את התוצאות שיהיו. ויש אנשים שמסוגלים להצניע את מחשבותיהם, ויש אנשים שאין להם את הכוח הזה, אז מתגלים מחשבותיהם לחוץ, היינו שעושים מעשים שאינם כשורה, והם מראים לכל, שאין להם ושלא היה להם, שגם קשר עם הצדיק. אם כן מה אתה מתפלא עכשיו, הלא זה היה תיכף לאחר יום כפור שנת תשט"ו, שתיכף אז נחרץ הדבר, ועד עכשיו אין יותר רק סדר התפתחות מחשבותיהם ומעשיהם.

ועכשיו תבין יותר נחיצות להאמין בדברי חז"ל, שחייבו את האדם לומר: "בשבילי נברא העולם". ואיך לוקחים את הגדלות הזו, שהאדם צריך להיות בעל גאווה במידה יתירה? אבל אם כל היסוד הוא בבחינת אמונה, יכולים להאמין גם לזה. כי אם האדם עובד לשם עצמו, יש טענות כאלו. אבל אם האדם רוצה, לכל הפחות הרצון שלו, להיות לו רצון לשם שמים, הוא כבר יכול להאמין גם בזה. כי עניין אמונה צריכים על כל צעד ושעל.

"גדולים צדיקים... יותר מבחייהם", היינו שצריכים להגדיל את האמונה במיתתם יותר מבחייהם, כי כל יסוד הדרך של הצדיק זצ"ל הוא כן בבחינת אמונה, כי רק על דרך זו מתגלה הידיעה, למי שיש

הזכייה ללכת בדרכי אמונה, רק לו החכמה והגבורה.

"כל המתעצל בהספדו של חכם, ראוי לקוברו בחייו" [שבת קה]: פרוש: במקום שאין מורגש חסרון, שם מורגשת עצלות, היות שאינו מרגיש את האבידה, ואינו מתפעל בשיעור שיעורר בליבו בחינת

הספד. אזי אפילו שעדיין חי, שטרם נסתלקה ממנו החיות, שקיבל מהחכם, מכל מקום ראוי לקברו בחייו.

כמו שאין תקנה למת, אלא בקבורה, כן האדם הזה ראוי לקברו, משום שהמוות כבר בטוח שיבוא, היינו שהחיים יסתלקו ממנו. וזה שמשמענו חז"ל, שכבר מעכשיו ראוי לקברו...

ברוך שלום הלוי

באאמו"ר בעל הסולם זצ"ל

אגרת ל"ו

ב"ה ערב סוכות תשי"ח מנשסטר.

לכבוד החברים שבארצנו הקי שיחיו לנצח.

השבוע קבלתי שני מכתבים... אודות השאלות... יתורץ ענין חג הסוכות, שידוע שסוכה היא ענין צילה דמהמנותא, שצריך להיות צילתה מרובה מחמתה, **שחמה** מרומז לבחינת ידיעה. **וצל** מרומז לבחי' אמונה. וזהו ע"ד שאחז"ל, ישראל מונין ללבנה, ואוה"ע מונין לחמה.

וענין הסכך הוא מפסולת גורן ויקב, שפי' אאמו"ר זצ"ל, שגורן מלשון גר אנכי, ויקב מלשון ונוקב השם. ולהבין את דברי קדשו, צריכים לדעת שכל החסרונות שהאדם מרגיש בעבודתו יתוקן זה בחג הסוכות, כי ענין הסכך הוא בחינת הצל דוקא, שנקרא בחינת אמונה כנ"ל. וענין אמונה יתפרש שהיא דוקא למעלה מהדעת, היינו במקום שאין הדעת יכול להשיגה ושנראה לעיניו שהוא בהופכיות להדעת, והיות שאין הדעת מחייבת לו לעשות את כל אלה הפעולות, מכל מקום בכח האמונה הוא יכול לעשות אותם.

ולפי"ז יוצא שהסכך נעשה דוקא ע"י פסולת גורן ויקב, שדוקא המחשבות והדיעות שמביאים לאדם את הפסולת, שהם גורן ויקב, אשר מהם הוא עושה את הסכך, הנקרא בחי' אמונה. משא"כ אם היה לו את הפסולת, לא היה באפשרות לעשות סכך.

וזה ענין שא"א בהתפילה שנכנסים להסוכה ולחסות מזרם וממטר, שע"י הצל הנ"ל אנו ניצולים מזרם העולם, שלא נהיה נמשכים אחרי הזרם של העולם. **וממטר**, שמטר הוא מה שמחיה את האדמה, כמו"כ דעת העולם הוא שדוקא הדעת יש לו היכולת להחיות אותם ורק דעת חסר להם.

והמחשבות האלו כל מחשבה ומחשבה דומה כמו טיפת מים שיורד להחיות האדמה, כמו"כ כל אלו רבוי מחשבות של העולם נקרא מטר. והם חושבים שדוקא מתי שיבנו את דרכי ה' בדעת, אז יהיה להם חיות. וזה הדעת של **הדומם**, הנקרא אדמה, משום שהם נשארים באדמה עם הדעת הזה.

משא"כ כשהולכים עם בחינת אמונה למעלה מהדעת, אז זוכים לברכה, הנקרא שדה אשר ברכו ה'. ולהיות בין מחצדי חקלא, אז ע"י הסכך, הנקרא אמונה, כשהולך בדרך זה יש לו הכח להנצל מזרם וממטר הנ"ל. כי השמירה הוא רק בהצל, אשר הצל נבנה על פסולת גורן ויקב. ובזה יתורץ כל השאלות.

וזה ענין שצלתה מרובה מחמתה. כי תמיד צריך להיות הצל יותר חשוב מהחמה. ובזמן שיש להאדם בחינת חמה, ואם הוא הולך בדרך הקדושה, אז נותנים לו מן השמים פסולת גורן ויקב, כדי שיוכל לעשות מזה בחינת סכך. ורק מכאן בא כל השמחה, וזה נקרא שמחה של מצוה.

ולהבין את זה ביותר בהירות אעתיק לכם מאמר מכת"י של אאמו"ר זצ"ל ותעינו בזה ותחי נפשכם, וז"ל:

ובדרך אגב אבאר לך סוד הצדקה למסכנא, שמשובח מאד בזהר ותיקונים ובחז"ל, אשר אבר אחד נמצא באדם שאסור לעבוד עמו ח"ו. ואפילו אם מצוייר עוד באדם איזה רצון דק לעבוד עמו, נשאר

אבר זה מוכה אלוקים. ונקרא מסכנא, שכל זכות קיומו ופרנסתו בעולם הוא שאחרים עובדים בעדו ומרחמים עליו.

וז"ס כל המקיים נפש אחת מישראל כאילו קיים עולם מלא. שבהיות האבר סמוך על שלחן אחרים, אין לו יותר מקיום נפשו בלבד והבן. ומ"מ נחשב בעיני הקב"ה כאילו קיים עולם מלא, שזהו עצמו כל ברכת העולם ומלואו, שפרין ורבין ומשתלמין רק בכח נפש המסכן הזה, שמתקיים על ידי עבודה של אברים אחרים, וד"ל.

וז"ס ויוצא אותו החוצה ויאמר לו הבט נא השמי' וכו' והאמין בה' ויחשבה לו צדקה. פירוש, כי בהוציאו אותו החוצה, ע"כ היה איזה רצון לעבוד באבר זה, ולכן אסור לו העבודה. וז"א הבט נא השמימה. ויחד עם זה נבטח בברכת הזרע. והמה כמו ב' הפכים בנושא אחד. כי כל זרעו לברכה ע"כ באבר זה באים. וא"כ כשאינו עובד איך ימצא זרע. וזה ענין והאמין בה', דהיינו שקבל ב' קבלות אלו, כמו שהן, הן איסור העבודה בהחלט, והן הבטחת ברכת הזרע. וכיצד קבלם, וע"ז מסיים ויחשבה לו צדקה, דהיינו כצורת הצדקה לעני המתפרנס מעבודות האחרים.

וזה ענין ב' הממרות בחז"ל מ"ס שהקב"ה יעשה עמו צדקה שיקימהו ויחיהו בלי עבודה, ומ"ב שאברהם יעשה עם הקב"ה צדקה. ואילו ואילו דברי אלוקים חיים. כי טרם התיקון נמצא אבר זה בשמים ונחשב הצדקה על שם התחתון. ובגמר תיקונו לא בשמים הוא, ואז נחשב הצדקה לעליון, ודו"ק כי אמיתי הוא עכ"ל.

אבקשכם שכל אחד מכם יכתוב לי פירוש על המאמר הזה וגם להביא את דברי קדשו ולפרשו, כי אני רוצה לראות עד כמה שידכם מגעת להבין את דברי אמו"ר זצ"ל.

ועל דבר שאלתו על אותו תלמיד, הנה מצינו מאחז"ל (שבת ק"ה ע"ב), כל המתעצל בהספדו של חכם ראוי לקברו בחייו. שענין עצלות נוהג במקום שאין חסרון. משא"כ במקום חסרון אין עצלות, כי החסרון מעורר תנועות. לכן מי שמרגיש האבידה, היינו מי שמרגיש חסרונו, לפי ערך החסרון, במידה זו אין מקום לעצלות. משא"כ מי שלא מרגיש חסרונו, ממילא אין לו מקום לתנועות, ומשום זה הוא עצל. לכן מי שמתעצל בהספדו של חכם, זה סימן שגם בחייו טרם הסתלקותו של חכם לא היה לו קשר גדול עם החכם, לכן אינו מרגיש חסרונו. וזה אומרו, ראוי לקברו בחייו, היינו שגם בחייו של חכם היה התלמיד הזה ראוי לקברו, שגם אז הוא לא היה בסדר, אבל עכ"פ יש רפואה למכתו. אבל מי שמבזה תלמיד חכם, אין רפואה למכתו (שבת קיט) וד"ל.

ונחזור לענין. הנה חז"ל אמרו, עשה תורתך קבע ומלאכתך ארעי. שענין תורה נקרא ימין, כמ"ש מימינו אש דת. ועיקר הקביעות של האדם צ"ל בבחינת ימין, הנקרא שלימות. והאדם צריך לצייר שהוא המושלם בכל המעלות ובמידות טובות, ולומר לעצמו איך אדם השלם צריך לשמש את המלך, ולהיות בשמחה, כמ"כ הוא בעצמו צריך לעסוק בתורה ובשירות ותשבחות, וליתן לאל בורא עולם על מה שנתן לו את ההזדמנות לשמש את המלך. אפילו לרגע קט ביום, שנותנים לו הזדמנות שיוכל לקבל על עצמו עול מלכות שמים, אפילו פעם אחת בחודש, דים, ליתן שבח לה' על שזיכה בשירות כה נכבד. ואסור להסתכל אז אם יש לו איזה מום.

וזה כמ"ש כי כל איש אשר בו מום לא יקרב וכו'. אלא בזמן שרוצה להתקרב לה', הוא מוכרח להימצא במצב של שלימות. וזהו בחינת ימין. אבל צריכים ללכת גם בהשמאל, שדוקא ע"י שניהם באים להמטרה. אבל העוסק בתורה לבד, היינו שנמצא תמיד במצב השלימות ואינו עושה חשבון לעצמו אם באמת הוא כך, זהו כמו שארז"ל (ע"ז י"ז ע"ב), דאמר רב הונא, כל העוסק בתורה לבד דומה כמי שאין לו אלוקי שנאמר וימים רבים לישראל ללא אלוקי אמת.

הנה ימים נקרא בחינת שלימות, רבים הוא שעוסק בבחינה זו תמיד, שהוא רבים, אז הוא ללא אלקי אמת, אז דרך זה הוא אינו אמת, אלא שצריכים לבחינת מלאכה ג"כ, שהוא בחינת שמאל, שיראה ג"כ את החסרון שיש בו, ולתקן את החסרון. כי אחרת הוא ישאר במצב שקר, שיחשוב שהולך בדרך אמת. ואם לא עושין בדיקה, אז לא רואים את האמת. וזשאחז"ל, יפה ת"ח עם דרך ארץ שיגיעת שניהם משכחת עון, וכל תורה שאין עמה מלאכה סופה בטילה וגוררת עון, מטעם שלא זכו נעשה סם המות, כי שניהם דוקא משכחת עון. ותורה בלי מלאכה הוא להיפוך, היא גוררת עון. אלא רק שצריך למעט בעסק, ועסוק בתורה, שרוב זמן יהיו בבחי' השלימות.

אגרת ל"ז

ב"ה ערב חג השבועות תשט"ז מנשסתר.

לכבוד ידידי...

קבלתי מכתבך ונהנתי ממה שרשמת את הענין בקשר מה שמפורש בהקדמה להסולם, ואני רק אמלא אחריך.

ואציג כאן בדרך שאלה את הענין הנ"ל. הנה בכתבי האר"י ז"ל מובא שיש מציאות עולמות. ונוהג שם ענין זווגי דהכאה, ומסכים, והתפשטות, והסתלקות, ואו"פ, ואו"מ. אם זה נוהג כלפי עצמם, היינו שספירה זו רוצה כך ואחרת רוצה כך וכך, כלומר אם יש להם בחירה והרגשה כמו שיש לאנשים בעוה"ז, או שהם רק דוממים, היינו בלי הרגש, כדוגמת העולם אשר בו אנו נמצאים.

כמו למשל הארץ, שנותנת פירות, ומקבלת כוחות מהגשם ומהרוח והשמש. ואם חסר לה איזה כח ממה שהיא צריכה לקבל, אז אינה נותנת ואינה משפעת ואינה מוציאה שום יצירה, ואין האנשים יכולים להנות ממנה, ויכולים לבוא ח"ו לידי כליה מחמת רעבון אם האדמה לא תתן את יבולה.

אלא דוקא עי"ז שהאדם חורש וזרע וקוצר ועומר וכו', ואז היא גם כן מתנהגת עם האנשים באותה מידה: אם האדם משמש להאדמה כמ"כ האדמה משמשת להאדם. ויחד עם זה אנו יודעים ושמקובל כך שהארץ אינה בעל הרגשה או בחירה חופשית, אלא שהיא רק מקיימת את תנאיה שניתנה לה מצד הטבע, שהבו"י טבע וחתם בה, וכך היא פועלת את פעולתה על צד היותר טוב.

וזה נקרא אצלינו בשם דומם, היינו שאין לה תנועה מצד עצמה ורצונה, מפאת שאינה בעלת רצון. וכמו"כ השמש וכל צבא השמים, כולם פועלים מצד הטבע. והם עצמם אינם בעלי בחירה, שיהיה היכולת לומר שהם מקווים לשכר או לעונש. אלא כל פעולותיהם הוא מצד הטבע שהקב"ה רוצה שיפעלו כך הם פועלים.

ועד"ז יש להבין ג"כ בעולמות העליונים, כי הכל נברא רק לשמש את האדם, שע"ז העזרה שהוא מקבל מעולמנו, שבו אנו נמצאים, כמו"כ הוא מקבל עזרה מעולמות העליונים, בכדי להגיע להמטרה שלו שבשבילה נברא, שהיא לזכות לדביקות ה' ולקבל את המגדול מלא כל טוב שחשב ה' עבורו.

וכשהאדם זוכה לזה, נקרא שכבר בא לשלימות מחשבת הבריאה, בסוד נתאוה הקב"ה לדור בתחתונים, ושכינה בתחתונים צורך גבוה, כי זה רצונו ית', והאדם צריך להשתדל בעוה"ז אך ורק למלא את רצונו ית' לקבל את כל הטוב והעונג מטעם שרצונו ית' הוא כך.

ולפי הכלל הידוע שבעצמותו ית' לית מחשבה תפיסה ביה כלל, נמצא שכל מה שמתראה להנשמות בדרך המדריגה מעולם לעולם הוא רק באור המתפשט, היינו בשיעור שהבורא ית' רצה שיכירו אותו עי"ז ששיעור מהאור עליון מתגלה אליהם. וזה נקרא שאור עליון מתפשט לתחתונים, היינו שהתחתונים משיגים אותו בשיעור שרצה ששיגו את גדלותו.

ושיעורי ההשגה משתנים מזמן לזמן, היות שזה תלוי לפי הכשרת התחתונים, אם מעט אם הרבה, בשיעור זה מתגלה האור. וכל שיעור השגה יש לו שם בפני עצמו, מטעם כי הספירות נקראים כיסויים. ולפי עבודת האדם, בשיעור זה יורד הכסוי, והספירה מתחילה להאירה. כי מטרם שנברא העולם לא היה שום צמצום. אלא כדי שיהיה היכולת לתחתונים לקבל, היה מוכרח להיות ההסתר הזה. ובכל שיעור עבודה לשמה יורד באותו שיעור ההסתר והאור מאיר. וכמו בהנהגת העולם הזה אין הארץ מוציא פירות אלא אחר עבודה, כמו"כ אין שום גלוי אור בלי הכשרה מצד התחתון.

ואם נפשך לומר מה הוא בעצם הספירות והמדרגות כלפי עצמם, אז אנו אומרים שזה לא ניתן להשיג, היות שכל השגתנו הוא רק מבחינת רצונו להטיב לנבראיו. לכן רק מה שבקשר להשגת האדם יש להשיג, דהיינו מה שהאדם מתפעל מהאור העליון שמתגלה ע"י הספירה להנבראים, אבל לא הספירה כלפי עצמה. כי ענין רבוי ספירות הוא רק לפי השגת התחתונים, שתלוי בהכשרתם, ושלכל או"א יש הכשרה מיוחדת לפי ערך יגיעתו. וחוף מזה הכל שוה, כי אין שום שנויים ברוחניות. לכן אנו אומרים לגבי הספירות כלפי עצמם שהם בבחינת לית מחשבה תפיסה ביה כלל.

וענין שם שקבעו לכל ספירה וספירה הוא משום, שכל אלו שהשיגו את אור ה' ע"י עבודתם, ורצו שכל אלה הבאים אחריהם גם הם יהנו, ממה שהם כבר גילו, לכן נתנו שמות על כל השגה והשגה, כדי שהם יוכלו להבין את כוונותיהם והשגותיהם מה שהשיגו, ועי"ז יהיה שפה משותפת אחד עם השני.

ע"ד לימוד הנגלה, שכל מה שאחד מחדש בתורה הוא יכול למסור להדורות הבאים אחריהם, כמו"כ בעולמות העליונים, יש לקבל את החידושים מה שהקודמים כבר גילו, שיהיה להם היכולת ללכת על קו ההצלחה, ושלא יעמוד באמצע הדרך, כי יחשוב שמצבו שבו נמצא כבר השלימות.

לכן כל אלו השמות והפרצופין, הם כלפי עצמם, אין לנו שום השגה, כי הכל רוחניות ואלקיות, וכתוב "אני הויה לא שניתי", אלא הכל הוא כלפי אדם המשיג. וזה דומה כמו שעומדים עשרה אנשים ורואים מרחוק טס אוירון ונראה לעיני האדם את גודלו של האוירון כמו נקודה קטנה, ולחלק מהאנשים יש להם משקפות, המגדלת את האוירון פי כמה, ולכל או"א יש משקפת אחר, היינו לאחד יש שמגדלת הרבה ולאחר שמגדלת פחות. לכן יוצא שאחד רואה שהאוירון גדול ארבע מטר, והשני אומר שגדול שלש, ואחד אומר שגדול רק שני מטר וכו'. ובטח שכולם אומרים האמת מה שרואים, ומ"מ יש שנויים בין אחד להשני. ויחד ע"ז אין כל השנויים עושים איזה שנוי באוירון עצמו, אלא כל השנויים הם רק כלפי המשיגים. כמו כן הוא ברוחניות, שכל רבוי השנויים הם לפי ערך הכשרת התחתונים.

ובזה אפשר להבין את הענין מ"ש שהנשמה הוא חלק אלקי ממעל, שפירושו הוא, מה שהנשמה משגת הוא אלקות, אבל היא לא יכולה להשיג אלא רק חלק. לכן הגם שהיא משגת אלקות, מ"מ היות שזה תלוי בהכשרת התחתונים לכן אין בידה להשיג רק חלק, אבל החלק הזה מה שהיא משגת אינה עושית שום שנוי באלקות, כדגמת האוירון הנ"ל. ולכן אומרים שהתחתונים יכולים להשיג רק אור המתפשט, שענינו הוא החלק מה שהבו"י רצה שישגו אותו. לכן אין חילוק בין אור המתפשט לעצמותו ית', אלא בזה שהוא משיג רק חלק שבוי"י רוצה שישגו אותו, כדוגמת האוירון הנ"ל. ובזה יתבאר לך את השאלות ששאלת

אגרת ל"ח

ב"ה י"ג שבט תשי"ט פה ת"א.

שלום וב"ס לידידי היקר ...

הנני בזה להשיב...שאלת שני שאלות בענין הנחש הקדמוני : א) מדוע נענש, הלא לא מצינו בשום מקום אזהרה שלא להסית, ב) מהו העונש של על גחונך תלך בענין היצר הרע.

הנה בשפתי חכמים על הפסוק (בראשית ג' י"ד) כ"ש, שלא נענש הנחש אלא לפי שבאה תקלה על ידו כי לא נצטווה שלא להסית עכ"ל. והפירוש הוא, כי ענין העונש הוא לא שמגיע לו שיקחו ממנו את הכח שלו בשביל שחטא, אלא מסיבה אחרת, כדי שאחרים לא יכשלו על ידו. נמצא לפי זה שהוא לא נענש מטעם שלא נצטווה על שלא להסית.

ובענין על גחונך תלך יש לפרש על דרך שיש בקדושה שלשה מדרגות, הנקראים נפש רוח נשמה. נפש נקרא בחינת נפשה, שהחיות היא קטנה מאד עד שאינו מסוגל לעשות תנועה. ורוח כבר נקרא מידות שכבר נמצא בו תנועת על יכולת של תיקון המידות, הנקרא חסד דרועא ימינא גבורה דרועא שמאלא, שיכול לשמש עם הידים שלו עם חיות דקדושה. נשמה נקרא שיש לו כבר שכל ומח דקדושה, הנקרא שכבר זכה לדעת דקדושה, אז נקרא שיש לו בחינת נשמה.

וסדר קבלת אורות הרוחנים הוא ע"ד הגשמיים. הנה אנו רואים כשנולד תינוק אז החיות שלו היא קטנה מאד, עד שאינו מסוגל לעשות תנועה מעצמו, אלא אחרים צריכים לסייע אותו. ואינו יכול רק לשכב, ושכיבה מורה שאין הראש יותר במעלה מהגוף, אלא אותו הקומה שיש להרגלים יש ג"כ להראש. וזה מכונה נפש ברוחני כנ"ל.

וכשנתגדל התינוק יותר, ע"י שמקבל כח יותר גדול, אז החיות שלו כבר מספיק שיהיה לו יכולת לישב. וישיבה מורה שהוא בעל תנועה עם הידים, וע"י מתגדל הראש, ונבחן שיש היכר בגובה הקומה מהראש להגוף.

וכשנתגדל יותר, היינו שכבר השיג שכל בראשו, אז החיות שלו כ"כ גדול שיש לו התפשטות גם ברגלין שלו. ואז יש היכר גדול בגובה הקומה של הראש מבין הגוף והרגלין.

היוצא מזה שיש ג' מדרגות. וזה דוקא במדבר, אז הראש למעלה, והגוף שלו הוא למטה, והרגלין הם יותר למטה. משום שיש לו שכל ומחשבה, שבזה הוא יותר במעלה ממדרגת החי משא"כ בעלי חי, הראש שלהם הם באותו קומה של הגוף, שזה מראה לנו שאין חשיבות בהראש שלהם יותר מבגופם. ובהם יש להבחין רק ב' מדרגות, שהם בחינת נפש או רוח כנ"ל. וכשהם משמשים עם הרגלין, זה מראה שיש להם כח גדול, שהוא, שהגוף שלהם יותר גבוה מהרגלין. משא"כ כשאין להם רגלין, נמצא שהחיות שלהם קטן מאד, שלא ניתן להם כח חיות של שני מדרגות אלא הראש והרגלין הם בשוה.

ובזה יש לפרש את ענין על גחונך תלך. היינו שנלקח ממנו את בחינת רוח, שהוא כבר בעל תנועה, ועם כח הזה היה יכול להסית את חוה עם אכילת עץ הדעת. וכשלקחו ממנו את הרגלין, אלא שהולך על גופו, הנקרא גחון, נמצא שהחיות שלו קטן מאד, הנקרא נפש בלתי תנועה, שחסר לו עוד חיות בכדי שיוכל לעשות תנועות. וע"י לא יוכל כ"כ להזיק את העולם, כי נפש נקרא אור נקבה, שהיא מקבלת

מה שנותנין לה, אבל מעצמה אינו יכולה לקבל חיות, רק מה שהיא מקבלת ע"י שעושים מעשים רעים, ומזה הוא חיותה. ולכן כשהאדם עושה עבירות ומשפיע לה חיות, אז יש לה כח להחטיא את האדם.

וזה ענין על גחונך תלך, היינו שאין לו עכשיו יותר מבחי' רח נפש דקליפה. לכן אין בידו להזיק כל כך את האדם. ורק כשנותנין לו כח, אז הוא מתגבר. וזה ענין עבירה גוררת עבירה, היות שנתחזק כחו, לכן עכשיו, כשהאדם מתגבר בתורה ומצות, יש מקום לנצחו ולהגיע לשלימות האמיתי.

אגרת ל"ט

ב"ה יום ח"י למב"י תשט"ו

שלום וכט"ס לידידי העומדים על משמרתם מול העננים והצללים שהם כעת מול עם ה' שאחרי ההסתרה הגדולה שירדה לעולם בזמננו זה יתנוצץ עוד בהם זיק אור ה' בלבם שרכשו מאמו"ר זצ"ל שיודעים לשמור על נקודת לבבם ועומדים ומחכים לתשועת עולמים,

הנני להוסיף כמה מיילים בקשר להשיחה של שיחת חולין שהתקיימה ביום א' לחודש זיו, שהתקשתה קושיא עצומה למה לנו בעולמנו זה כל הדברים החילונים היינו היגיעה והיסורים אם השי"ת רצה להטיב לנבראיו בדברים של קדושה שהנבראים ירגישו טוב טעם ועונג בדביקות ה', החולין הזו למה לו לפי דעתך היה מספיק עבור הנבראים רק קדושה לבד, ובשביל מה כל מערכת הקליפות איזה רוחים ואיזה נחת רוח ותועלת מביא זה להבו"י אם אנחנו מאמינים שהוא בעצמו ברא את כל המפעל הזה, ואמרת שרק למעלה מהדעת יכולין לקבל את הענינים האלו, וגם דעתי נוטה שכל הדברים הרוחניים שמקבלים למעלה מהדעת זוכין אח"כ להתפשטות הדעת ה' לתוך האברים בהלבשה גמורה כמ"ש והרקוטי לכם ברכה עד בלי די וכו', אבל בדרך הלימוד ג"כ אפשר להבין בטעם וסברה, כדרך התורה,

ועיין בזוהר פרשת תזריע דף ל"ו, בהמאר "שיש יתרון לחכמה על הסכלות" ובהסולם, שם מבואר שהגם שישנם הרבה דברים בעולם ואם אין במה להתאחו אין שום מושג והרגשה בכל הדברים הנפלאים שישנם בעולמנו זה, זאת אומרת שאין לנו כלים להשיג את הדברים הפשוטים ביותר שאנחנו מרגישים בהם את טעם הערבות והמתיקות והנעימות שרק אחרי שיש לנו את הכלים המתאימים שנקרא רצונות לקבלת את המילויים הטובים ושאי אפשר לנו לומר שאנחנו הי' יכולין לקבל ולהשיג את הדברים בלי התשוקה להדבר, ונמשול משל זה ידוע שיש תענוג בתשוקה ז"א שיש תענוג בהתשוקה להדבר, ויש תענוג בהשגת הדבר, ושיעור התענוג בהתשוקה תלוי בשיעור היסורים שאם לא ישיג את הדבר, היינו שאם הוא מרגיש שאם לא ישיג את הדבר יהי לו אכזבה בהחיים שלו אזי התענוג מתלבש בשיעורי זמן של התשוקה והגעגועים, ונקח לדוגמא דבר יותר פשוט מי ששותה מים להשקיט את הצמאון אזי המים נאחזים בגדלות הכלי ז"א בשיעור היסורים של צמאון שבטח שאם נשאל לאדם בשעת שתית המים אם הוא שבע רצון מן יסורי הצמאון שע"ז יש לו עכשיו תענוג מרובה מהמים בטח שיגיד כן, ואעפ"י זה אם נוועץ להאדם אם רוצה אתה להנות מהמים תאכל דברים מלוחים ואל תשתה חצי יום עד ששיעור הצמאון יעלה למדה שאח"כ תהנה מהשתיה, אז בטח הוא יאמר לא הן ולא שכן וכמו"כ אם לא הי' לנו את הכלים,

וענין ר"ע כל ימי הייתי מצטער מתי יגיע דבר זה לידי לאקיימני

אגרת מ'

ב"ה

לכבוד החבריא שיחי' לנצח.

זה זמן רב שלא כתבתי לכם וחכיתי לדרישה מצדכם, ובינתים אני אכתוב לכם מאמר מה ששמעתי מאאמו"ר זצ"ל בשנת תש"ח בסעודת פורים על שולחנו הטהור.

הנה יש להבין כמה דיוקים בהמגילה, (א) הנה כתוב אחר הדברים האלה גדל המלך את המן, וצ"ל מאי אחר הדברים. היינו לאחר שמרדכי הציל את המלך אזי המלך הי' צריך להגדיל את מרדכי ולבסוף מ"כ שגדל את המן. (ב) בשעה שאסתר אמרה למלך כי נמכרנו אני ועמי וכו' שאל המלך מי זה ואיזה הוא (לא זהו) וכו' היינו שהמלך לא ידע משום דבר הלא כתוב שהמלך אמר להמן הכסף נתון לך והעם לעשות בו כטוב בעיניך א"כ אנו רואים שהמלך כן ידע מהמכירה. (ג) על כרצון איש ואיש דרשו רז"ל (מגילה י"ב) אמר רבא לעשות כרצון מרדכי והמן, וזה ידוע איפה שכתוב מלך סתם זהו מלכו של עולם, ואיך אפשר שהקב"ה יעשה כרצונו של רשע. (ד) כי ומרדכי ידע את כל אשר נעשה שמשמע שרק מרדכי ידע הלא כתוב לפני זה והעיר שושן נבוכה א"כ הרי כל העיר שושן ידעו מזה. (ה) משכי' כי כתב אשר נכתב בשם המלך ונחתם בטבעת המלך אין להשיב, ואיך נתן אח"כ אגרות שניות שסוכ"ס הם מבטלים האגרות הראשונות. (ו) מהו הענין שחייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי. (ז) מהו הענין שדרשו חז"ל והשתיה כדת מאי כדת אמר ר' חנן משום ר"מ כדת של תורה מה דעת של תורה אכילה מרובה משתיה וכו'

והנה להבין כל הנ"ל צריך להקדים את ענין המן ומרדכי, שדרשו רז"ל כרצון איש ואיש היינו המן ומרדכי, שרצון מרדכי נקרא דת תורה שהוא אכילה מרובה משתיה ורצון המן הוא להיפך משתיה מרובה מאכילה. ושאלנו איך זה אפשר שיעשה סעודה כרצונו של רשע, ע"ז כתוב תירוש בצידו אין אונס, היינו שלא הי' להם השתיה בדרך ההכרחי וז"ע כמשרז"ל ע"פ ויסתר משה מפניו כי ירא מהביט, ואמר בשכר ויסתר משה פניו זכה לתמונת ה' יביט, כי דוקא בזמן שאינו נצרך להדבר (כי יכול לעשות עליו מסך) אזי מותר לו לקבל, וז"ע שויתי (עזר של) היינו דווקא מי שהוא גיבור ויכול ללכת בדרכי ה' אזי הקב"ה נותן לו עזרה. וז"פ והשתיה כדת, מדוע כי אין אונס. שלא הי' זקוק לבחי' השתיה, אבל אח"כ כשהתחילו לשתות כבר נמשכו אחר השתיה היינו שכבר הי' כרוך אחר השתיה וכבר הי' זקוקים וכבר הי' בבחי' אונס. ואז כבר בטלו שיטת מרדכי וז"ע שאמרו אותו הדור נידון לכליה משום שנהנו מסעודתו של אותו רשע, והיינו כנ"ל שאם הי' קיבלו את השתיה אין אונס לא היו מבטלים את רצון מרדכי וזה שיטת ישראל, (משא"כ) שלקחו את השי"ת בבחי' אונס נמצא שהם בעצמם דנו לכליה את דת תורה שהוא בחי' ישראל, וז"ע אכילה מרובה משתיה כי ענין שתיה הוא סוד גילוי חכמה הנק' בחי' ידיעה, ואכילה נק' אור דחסדים שה"ס אמונה. אצ"ע של בגתן ותרש שרצו לשלוח יד במלכו של עולם, ויודע הדבר למרדכי, ויבוקש הדבר וימצא, וענין הביקוש לא היה בפעם אחד שלא בנקל השיג מרדכי את זה, אלא אחר עבודה רבה גילה לו את ענין הזה של הפגם, ואחר שנתגלה לו בבירור תלו את שניהם היינו שהרגישו את הפגם מזה אז תלו היינו שהעבירו את עשיות ורצוניות האלו מהעולם. אחר הדברים האלה היינו אחר כל הטירחה והיגיעה שעשה מרדכי ע"י הבירור מה שהוא עשה, ורצה המלך לתת שכר עבור היגיעה מה שהוא עוסק בלשמה, ויש כלל שלא יכולים לתת לתחתון שום דבר (אם) אין לו צורך להדבר שהרצון והצורך נק' בחי' כלי, ואין אור בלי כלי ואם המלך הי' שואל את מרדכי מה לתת לו הלא מרדכי היה צדיק שכל עבודתו הוא רק להשפיע ואין לו צורך לשום התעלות, אלא הי' לו רצון להמשיל את החכמה שהם מוחים המגולים הנמשכים מקו שמאל ועבודתו הי' בבחי' קו הימין. מה

עשה המלך גדל את המן היינו שהחשיב את קו שמאל וז"ע וישב את כסאו מעל כל השרים, וכמו"כ נתן לו השליטה היינו שכל עבדי המלך היו כורעים ומשתחוים להמן כי צוה לו המלך שהוא יקבל השליטה וכולם היו משלימים אתו שענין הכריעה היינו קבלת שליטה, כי הדרך של המן בעבודה מצא חן בעיניהם יותר מדרך של מרדכי וכל היהודים אשר בשושן קבלו את שליטת המן, עד שקשה להם להבין את דעתו של מרדכי הלא בבחי' ידיעה יותר קל ללכת בדרכי השי"ת וכמ"ש ששאלו מדוע אתה עובר את מצות המלך, וכיון שראו שמרדכי מחזיק בדרכו ללכת בדרכי האמונה נפלו במבוכה ולא ידעו עם מי הצדק, והלכו ושאלו את המן עם מי הצדק, כמ"ש "ויגידו להמן" לראות היעמדו דברי מרדכי כי הגיד להם אשר הוא יהודי היינו שדרך היהודי הוא אכילה מרובה משתיה שהעיקר הוא האמונה וזה כל היסוד וזה היה הפרעה גדולה להמן שמרדכי לא הסכים לדעתו וכולם ראו את דעתו של מרדכי שטען שרק הוא הולך בדרך היהודי, ודרך אחר הוא כבר נק' עובד ע"ז, וז"ש המן וכל זה איננו שווה לי בכל עת אשר אני רואה את מרדכי היהודי יושב בשער המלך שמרדכי טוען כי רק דרכו הוא שער של המלך.

ועם זה נבין מה שהקשינו ומרדכי ידע, הלא כתוב והעיר שושן נבוכה הרי שכולם ידעו אלא הפי' הוא כנ"ל שהעיר שושן הי' נבוכים ולא ידעו עם מי הצדק אבל מרדכי ידע שאם יהי' שליטת המן בזה הוא ימחה ח"ו את הכלל ישראל היינו את דרך היהדות כיון שכל אחיזתו אחיזתו של מרדכי הוא בקו שמאל וז"ע שהמן הפיל גורלות ע"ג שהי' ביום הכיפורים כמ"ש גורל אחד לה' וגורל אחד לעזאזל שענין גורל לה' הוא בחי' ימין שהוא סוד חסדים הנק' אכילה שענינו אמונה, וגורל לעזאזל הי"ס קו שמאל בעצם שהוא בחי' לא יצלח לכל וכל נמשכת מכאן לכן נמשך בחי' סיתום על האורות כי הקו שמאל מקפיא האורות וז"ס הפיל פור הוא הגורל, היינו שמפרש את מה שהפיל ומשיב פור שענינו פי-אור (במבטא) שע"י הגורל לעזאזל נסתתמו כל האורות ונמצא שהפיל את כל האורות למטה והמן חשב שצדיק יכין ורשע ילבש היינו שע"י העבודות שמרדכי עשה כל הזמן ביחד הנלווים אליו את השכר הוא יקח היינו שהמן יקח את כל גילוי האורות לרשותו וכ"ז היתה מטעם שראה שהמלך נתן לו את השליטה להמשיך את אור החכמה למטה

ולכן כשבא להמלך להשמיד את היהודים היינו לבטל את שליטת ישראל שהוא בחי' חסדים ושיהי' בחי' ידיעה מגולה בעולם, והשיב לו המלך הכסף נתון לך והעם לעשות בו כטוב בעיניך היינו בעינים של המן היינו לפי שליטתו שהוא שמאל וידיעה.

והנה כל ההפרש בין אגרות הראשונות לבין השניות הוא במלת **היהודים**, והנה בפתשגן הכתב (שענין פתשגן הוא התוכן שיצא מלפני המלך, ואח"כ נותנים על פתשגן הכתב ביאורים שמפרשים מהו כוונת הפתשגן) "להנתן דת בכל מדינה ומדינה גלוי לכל העמים להיות עתידים ליום הזה" ולא כתוב על מי להיות עתידים, רק המן נתן ביאור על הפתשגן הכתב, כמ"ש ויכתוב כל אשר צוה המן וכו' ובאגרות שניות כתוב כבר את מלת **היהודים** "פתשגן הכתב להנתן דת בכל מדינה ומדינה גלוי לכל העמים ולהיות **היהודים** עתידים ליום הזה להנקם מאויביהם" לכן כשבא המן להמלך אזי המלך אמר לו הכסף שהוכן מראש נתון לך, היינו שאין אתה צריך להוסיף שום מעשה מטעם שהעם לעשות בו כטוב בעיניך היינו שהעם כטוב בעיניך היינו שהעם רוצה לקבל את שליטתך אבל לא שהמלך אמר לו לבטל את שליטת מרדכי והיהודים, אלא שהוכן מראש שיהי' עכשיו בזמן הזה בחי' גילויי חכמה שזהו בחי' שמוצא חן בעניך, ופתשגן הדת היה להנתן דת בכל מו"מ גלוי לכל העמים פי' שהדת הי' שיהי' גלוי שהענין שיהי' גלוי חכמה לכל העמים, אבל לא היה כתוב שיבטלו את בחי' מרדכי והיהודים שה"ס בחי' אמונה אלא הכוונה היתה שיהי' בחי' גלוי חכמה ומ"מ הם יבחרו בחסדים, והמן אמר מאחר שהזמן עכשיו (הוא עכשיו) שיתגלה חכמה בכדי לקבל את החכמה משא"כ טענתו של מרדכי היתה שענין הגלוי הוא רק להראות מה שהם לוקחים אין זה ע"ד כפי' היינו שאין להם עצה אחרת מטעם שאין כאן גלוי חכמה אלא מה שהם בוחרים בחסדים הוא מרצונם הטוב, וזשר"ל ע"כ באונס מכאן ואילך ברצון כמ"ש ע"פ קיימו וקיבלו היינו כמ"ש ע"פ קיימו וקיבלו היינו שכל הגילוי לא בא עכשיו אלא כדי שיוכלו לקבל את דרך היהודי

ברצון, לכן בזה היה מחלוקת בין מרדכי והמן, שטענתו של המן היי כי מה שהשיי"ת מגלה עכשיו את שליטת נחכמה הוא כדי שהתחתונים יקבלו את החכמה ומרדכי טען כי מה שהשיי"ת נותן עכשיו שליטה לקו שמאל הוא רק בכדי לאכללא בימינא היינו שעיקר הימין, ולפיי"ז נמצא שהאגרות השניות לא ביטלו את האגרות הראשונות אלא שנתנו ביאור ופירוש לפתשגן הכתב הראשון שענין גלוי לכל העמים הכוונה הוא בשביל היהודים היינו כדי שהיהודים יכלו לבחור את החסדים מרצונם הטוב, לכן כתוב באגרות השניות להיות היהודים עתידים ליום הזה להנקם מאויביהם, שפירש וכנ"ל שמה שיש עכשיו שליטת נחכמה כדי להראות שהם מעדיפים החסדים מהחכמה וזה נק' להנקם מאויביהם, שאויביהם רוצים דווקא חכמה והם דוחים את החכמה ובה נבין מה שהקשינו אשר המלך שאל מי זה וכו' אשר מלאו לבו לעשות כן הלא המלך אמר הכסף נתון לך והעם לעשות בו כטוב בעינך, מטעם שהמלך נתן את הפקודה רק שיהי' בחי' גלוי חכמה היינו שהשמאל ישמש להימין שעיי"ז נראה לכל שהימין הוא יותר חשוב, כי בשביל זה הם בוחרים בחסדים, וז"ס מגילת אסתר שלכאורה הוא תרתי דסתרי כי **מגלה** משום שהגלוי לכל ואסתר ושמע שיש הסתרה אלא הפי' כנ"ל שכל הגלוי הוא רק בכדי לבחור בהסתרה, ודווקא עיי"ז מתגלים האורות למטה.

ועכשיו נבין את משרז"ל חייב אדם לבסומי בפוריא עד דלא ידע בין ארור המן לברוך מרדכי שענין של מרדכי ואסתר היי לפני זמן בנין בית שני שבנין בית המקדש הוא ענין המשכת החכמה ואז מלכות נקרא בית המקדש, וז"ס שמרדכי שלח לאסתר שתלך להמלך ולבקש על עמה וכו' והיא השיבה כל עבדי המלך וכו' אשר לא יקרא אחת דתו להמית וכו' ואני לא נקראתי לבא אל המלך זה שלושים יום שפירושו הוא כמו שידוע שאסור להמשיך בחי' ג"ר למטה ומי שממשיך בחי' ג"ר נדון למיתה מטעם שהקו שמאל גורם פירוד מחיי החיים, לבד אשר יושיט לו המלך את שרביט הזהב וחי' שזהב היי חכמה וג"ר היינו שרק בהתעוררות העליון יכול להשאר בהחיים היינו בדביקות, אבל לא בהתעוררות התחתון והגם שאסתר שהיי"ס מלכות צריכה לחכמה, אבל זה רק בהתעוררות העליון, משא"כ אם היא תמשיך בחי' ג"ר היא מאבדת את כל בחינתה ועיי"ז השיב לה מרדכי (את) רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר, היינו עיי"ז שיבטלו לגמרי את הקו שמאל, ויהי' נשאר ליהודים את הקו ימין שהיי"ס חסדים הרי את ובית אביך תאבדו כי בסוד אבא יסוד ברתא אזי היא מוכרחה שיהי' בה בחי' חכמה אלא שצריך להיות בחי' אכילה מרובה משתיה אבל אם לא יהי' ליהודים שום עצה הרי הם יהי' נאלצים לבטל את הקו שמאל נמצא שכל בחינתה תתבטל ועיי"ז אמרה כאשר אבדתי אבדתי. אם אלך אני אבוד כי אני יכול להביא לידי פירוד, ואם לא אלך אזי רוח והצלה יעמוד ליהודים ממקום אחר היינו באופן אחר שהם יבטלו לגמרי את הקו שמאל כמו שצווה לה מרדכי לכן לקח את דרך **מרדכי** היינו שהזמינה להמשתה את המן היינו שהמשיכה את הקו שמאל כמו שצווה לה מרדכי ואח"כ כוללה את השמאל בימין היינו שכל המשכת החכמה היי תיכף על הכוונה לא לקבל את החכמה אלא כדי להעדיף את החסדים ועד"ז יש יש גלוי האורות למטה, וז"ס מגילת-אסתר אע"פ שכבר יש גלוי מ"מ היא לוקחת את בחי' (אסתר היינו ההסתרה) ההסתרה.

ונקווה שזכות אמו"ר זצ"ל שזכינו עכ"פ לשמוע דברי פי קדשו אע"פ שלא זכינו להבין את עומק הדברים שעומדים ברומו של עולם.

ואברככם בכשרות החג
ונזכה להושע בישועה כללית
ידידכם ברוך שלום הלוי אשלג
באמו"ר זצ"ל בעל הסולם

אגרת מ"א

ב"ה יום ה' שבט תשט"ז

שלום וכט"ס לידידי הקשור במוסרות לבי כמוה"ר...

בתשובה למכתבך מיום י"ד טבת תשט"ז, שעד כה לא היה לי פנאי לענות לך על מכתבך הנ"ל...

והנה שאלה ה-א' למה בירך יעקב עורע"ה את הבנים על ידי מלאך. הנה מבואר בכתבי האר"י ז"ל שנר"ן דצדיקים הם הפנימיות דג' עולמות בריאה יצירה עשיה. והמחצב הנשמות הוא מעולם הבריאה ובחי' הרוח נמשך מעולם היצירה, ונפש מעולם העשיה, וכל השפעות נמשכות מעולם האצילות הנקרא איהו וחיוהי וגרמוהי חד בהון, ובעולם האצילות הע"ס דשם מתחלקים לג' בחינות (א) כתר (ב) חכמה ובינה, (ג) ז"א ומלכות, והם נבחינים לבחינת שורש, היינו כתר. מוחין: היינו חכמה ובינה, ומקבלי המוחין: היינו ז"א ומלכות הנקראים דכר, ונוקבא, ישראל ולא. יעקב ורחל. שהזו"ן מקבלים המוחין עבור נשמת הצדיקים שהם בחינת פנימיות דג' עולמות בי"ע כנ"ל והנה הפועל והמעביר את השפע העליונה הוא ע"י מלאך מט"ט. עיין בזהר פרשת 'ויצא' דף ל"ו ובהסולם אות ע"א שכתב שם, שמלאך מט"ט נק' שר העולם ששמו כשם רבו, ופעם נקרא בשם הויה, ופעם בשם שד"י, היות שהוא פועל ב' פעולות (א) שהוא מקבל את בחינת החכמה ומשפיע לבי"ע ואז נקרא בשם שד"י בסוד שאמר לעולמו די ואל יתפשט יותר, שהוא על שפע של חכמה, שהי' צמצום שלא יקבלו את בחי' החכמה בכלים דרצון לקבל ולכן החזיר המאציל את רגל השמאל של התיו בחזרה למעלה ומשום זה רגל של ה-ת' עבה ע"י שהחזיר רגל השמאל למעלה של תאיר לתוך הקליפות (עיין בהקדמת ספר הזהר דף כ"ו ובהסולם אות כ"ג) ובחי' ה-ב' של מלאך מט"ט בזמן שיש לו חסדים ג"כ להשפיע להתחתונים אז שמו כשם רבו שהוא בחי' הויה, ואז אשתלים מט"ט ואיתקרו בשמא דמארי' הויה.

והנה יעקב כשבירך את הבנים, אזי הי' צריך להמשיך את הברכה לפי סדר המדרגה עד שיומשך השפע לתחתונים לכן המשיך את השפע עבור הבנים עד מלאך - למט"ט, ומהמט"ט ישפיע השפע להבנים לכן בירך יעקב את הבנים ע"י מלאך מט"ט שהוא המשפיע והמעביר את השפע מעולם האצילות לנר"ן דצדיקים ולג' עולמות בי"ע. ולכן אמר המלאך הגואל אותי הוא יברך וכו',

ובזה תבין שאלתך ה-ב' בענין שמו בקרבו שכי' הרמב"ן כי שמו משותף בקרבו. הלא אין לנו השגה בעצמותו ית' אלא מהגילוי ששאלת א"כ מה פי' שמו כשם רבו אלא הענין כי שם משותף הפי' הוא, כי כל שם יורה השגה כידוע כי כל מה שלא נשיג לא נגדירהו בשם, וכל השגה שיש ברוחניות הוא דוקא כשיש קשר בין מושג להמשיג שזה נקרא משותף ע"י המושג והמשיג ביחד, אז אפשר לומר שיש גילוי שם, וצורה, והגבלה מיוחדת, על השפע, משא"כ משיג בלי מושג, אין לומר שום צורה, והגבלה, ולא נופל עליו שום השגה ונבחן לבחינת לית מחשבה תפיסה בי' כלל, ונבחן לבחינת מהות בלי חומר, (עיין במבוא לספר הזהר דף נ' אות י"ב) וז"ע ששמו היינו מה שמושג לנו ע"י מלאך מט"ט הוא כשם רבו שהוא ג"כ דוקא בחי' גילוי היינו שמט"ט משפיע את בחינת זו"ן שהמה מקבלי המוחין דאצילות שיש שם שני בחינות: חכמה ובינה, המתגלות לתחתונים בצורת חסדים וחכמה, שבחי' שבעת שמט"ט משפיע חכמה אז נק' שם רבו בשם שד"י, ובזמן שמשפיע בחי' חסדים ג"כ אזי שם רבו הוא הויה כנ"ל. ואז נקרא מלאך מט"ט זקן ביתו המושל בכל אשר לו, שמלאך מט"ט שהוא שר העולם, והוא השולט על העולם היינו שע"י נמשך השפע להעולמות בי"ע, נכללים הנר"ן דצדיקים.

וזה פרוש שמו בקרבו, היינו מה שמט"ט משפיע השמות של מט"ט כוונתו לצורת השפע, שנכלל משני צורת, שהוא חכמה וחסדים כנ"ל, שהשמות האלו פועלים במט"ט לפי מדת השם רבו שהוא ממשיך

ועל דרך שאלתך ה-ג' למה מאריכה התורה הקדושה בהקדמת אפרים למנשה, אפשר לבאר את זה לפי הכלל שיש לנו בעבודת ה' שתמיד צריך להיות המטרה לנגד עיניו ולדע מה הוא התפקיד בהחיים ולאיזה נקודה סופית האדם צריך להגיע שיהיה יכולת בידו לומר שכבר בא אל המנוחה והנחלה. כי רק בזמן שהמטרה הסופית גלויה לעיניו אז האדם יכול להכין אי"ע בכל האמצעים ולהפעיל את הכוחות הנתונים בידו, ולולי זאת אין הוא יודע לאזן את... כי האמצעים האמיתיים הנחוצים בכדי שיהיה לו לשמירה בהדרכים הכרוכים בסכנות שאין הוא יודע את כל כוחו של האויב האורב לו אם הוא אינו יודע מי הוא האויב האמיתי שצריך להכניעו, לכן כשמתחילין לדבר מסדרי עבודה ושיהיה לו ברכה בהעבודה, אזי המטרה צריך לעמוד בראש וראשונה.

וכמ"כ ידוע שמתחילין ללכת בדרכי עבודה אז מתחילין מן הקל אל הכבד שקודם כל לומדים ועושים הדברים הקלים ביותר להבין ולעשות ואח"כ מה שהוא מעט יותר קשה, וכן הלאה עד שכבר רגילים ומלומדים בדרכי מלחמת היצר אזי מתקיפים את ההתקפות הקשות ביותר. נמצא לפי הנ"ל שיש לנו שני דברים שאחד צריכים להקדים לפני השני ודעתו של יוסף היתה שצריכים בעיקר לדבר מדרכי העבודה לפי הסדר היינו מהקל אל הכבד, ודעתו של יעקב הוא שבראש וראשונה צריכים לדבר מהמטרה.

מה ששאלת, לפי הכלל שאין לנו השגה בעצמותו ית' א"כ מה פי' שמו כשם רבו, לא מובן לי כלל, הלא הוא אומר בפירוש ש **שמו כשם רבו**, א"כ אנו רואים שכל המדובר הוא רק משמות, ושמות נק' תמיד בשם גילוי, לפי הכלל כי כל מה שלא נשיג לא נגדירהו בשם. א"כ מהו שאלתך הלא אין לנו השגה בעצמותו ית', בזמן שכל המדובר הוא רק משמות.

וכמ"כ מה שכתב הרמב"ן כי שמו בקרבו וכו' כי שמו **משותף** בקרבו.

ולפי הנ"ל מבואר היות שמלאך מט"ט הוא שר העולם היינו שהוא המעביר את השפע מאצילות לבי"ע היינו לנר"ן דצדיקים הנק' תחתונים לגבי אצילות לכן בירך יעקב ע"י מלאך משום שהוא המשפיע,

ועל דרך שאלתך ה-ג' למה מאריכה התורה"ק כ"כ בהקדמת אפרים למנשה, זה ידוע כי ענין הקדמת אחד להשני תלוי בחשיבות הדבר, ובענין העבודת השי"ת צריכין לדעת מהו החשיבות היינו לתת עיקר הדגש על הנקודה העיקרית של המטרה

...והנה בזה פרשת ויחי ד' י"ד ובהסולם אות מ"א כ"ש שיש שני שרים גדולים וחשובים שר אחד הוא מבחי' אפרים שמדתו להחזיק ישראל בגלות ושיפרו וירבו שמה, ושר השני הוא מבחי' מנשה וע"כ מדתו להשכיחם בגלות, ומבאר שם שיש ב' מיני דינים (א) דינים מבחינת הרחמים הנק' מלכות שבבינה, ואחת מבחי' מלכות שבמלכות הנק' דינים מבחי' מלכות, ומבאר שם שכל שר כלול מב' בחינות.

...ומבאר שם ששר של מנשה כלול מבחי' רחמים ודין שברחמים, ושר של אפרים כלול מרחמים ודין, שבדין הנקרא מלכות,

נמצא שיעקב בירך אותם, היינו שבחינת הדין יומתק וע"י זה יהיה הגאולה. והיות שסדר העבודה

הוא בבחי' הרחמים ואח"כ בחי' הדין כי זה ידוע שיש ד' בחינות : א) קבלה עמ"נ לקבל, ב) משפיע על מנת לקבל, ג) משפיע עמ"נ להשפיע, ד) מקבל עמ"נ להשפיע,

והנה ב' בחי' הראשונות הם אינם לפי דרך התורה באמת, אלא בחי' תורה לשמה מתחיל מבחי' להשפיע, עמ"נ להשפיע וזה נקי מדת הרחמים מבחי' השני של תורה לשמה נקי מקבל עמ"נ להשפיע וזה נקרא מדה"ד לכן אפרים רצה שיברך אותם ע"ס העבודה שמתחילה מדרה"ר הנקרא מנשה ואח"כ בחי' אפרים הנקי מדה"ד, אבל יעקב בירך לפי סדר החשיבות היינו שהתיקון השלם הוא מדת הדין שיתקן שזה נקרא חשכה כאורה יאיר. ודעתו שליעקב היינו הגם שמתחילים לעבוד במדה"ר אבל המטרה צריך להיות גלוי לפניו שהתכלית הוא לבוא לגמר התיקון ואח"כ מתחיל לעבוד לפי הסדר היינו במדה"ר

מלאך - השכינה נקי מלאך בסוד הכתוב הנה אנכי שולח מלאך לפניך, ויחי דף י"ח, אות נ"ג, כ"ד ונקי מלאך שהשכינה פועלת ע"י מט"ט וזהו בזמן הגלות משא"כ בזמן הגאולה הוא בדביקות עם המלך הנקרא ז"א

עיין בפרשת ויצא דף ל"ו אות ע"א בהסולם, שמבאר רצוא מ"ש התיקונים תקי עי' ד' קיי"ט על פירוש והחיות רצוא ושוב רצוא דא נוראל ושוב דא מט"ט ופירש שם בהסולם בחי' רצוא היינו חכמה ושוב הוא בחי' חסדים שמאחר שיש לו כבר חכמה הוא הולך לקבל חסדים נמצא שיש לו כבר שלימות חכמה וחסדים ביחד, לכן נקי מט"ט שר העולם להיות בו השלימות שלא את התחתונים שבגי' עולמות בי"ע ששם נמצאים נר"ן דצדיקים, שהם נקי פנימיות בי"ע וז"ע זקן ביתו המושל בכל אשר לו היינו שיש לו חכמה וחסדים, בשליטתו בעולם הוא עם שם שד"י הי"ס בחי' א' של ושוב היינו מספירת החכמה שהיא בחינת שמאל. והוא סוד שם שד"י ואח"כ סליק לעילא שהוא בחי' ב' של ושוב היינו שחוזר לשם הויה שהוא סוד חסדים ונקרא בשמא דמאריה הויה. מלאך מט"ט נקרא שר העולם שהוא השולט בעולם.

ע"ד שאלתך בענין ברכת יעקב לבניו הי' ע"י מלאך הנה מבואר בע"ח שנר"ן דצדיקים הם פנימיות העולמות דבי"ע שעולם הבריאה נקי מחצב הנשמות, ומעולם היצירה בחי' רוח ומעולם העשיה נמשך בחי' נפש, וכל השפעות באים מעולם האצילות ובעולם האצילות נבחנו שם י"ב פרצופין הנקי עתיק יומין וא"א. עתיק הנקי בחי' כתר דאצילות, ונבחן לבחי' שורש. או"א ויששו"ת וזו"ן הגדולים וזו"ן הקטנים שדי' פרצופים שהם ואו"א ויששו"ת נבחנו לבחי' חכמה ובינה. ונבחן לבחי' מוחין ודי' פרצופין שהם זו"ן הגדולים וזו"ן הקטנים נבחן לבחי' ישראל ולאה ויעקב ורחל. הם בחי' מקבלי המוחין עבור נר"ן דצדיקים הנבחנו לפנימיות בי"ע ומקבלי המוחין, הנקי בחי' זו"ן פועלים ומעבירים את שפעם ע"י שר העולם הנקי בחי' מט"ט, (עיין ויצא ד' ל"ו בהסולם) ששמו כשם רבו. שיש במט"ט ב' בחי' א) בחי' חכמה הנקי בחי' שד"י ב"ס שאמר לעולמו די ואל יתפשט יותר שעל בחי' יש בחי' צמצום, ובחי' הב' שבמט"ט נבחן לבחי' חסדים שהוא בחינת הו"ה. ואם אשתלים מט"ט ואתקרי בשמא דמארי, והנה יעקב שבירך את בני יוסף המשיך את השפע למט"ט והמט"ט יפעול פעולתו להשפיע להנר"ן דצדיקים את השפע העליונה, וז"ש המלאך הגואל אותי יברך את הנערים. היוצא מזה שברכת יעקב הי' שהמשיך את השפע ע"י סדר שהם פועלים לתחתונים וז"ע שמו בקרבו, ששמו כשם רבו היינו שהוא נקרא על שם השפע שיש בו לכן שמשפיע בחי' חכמה לבד נקי שד"י, וכשמשפיע חסדים וחכמה שאז השפעתו שלימה נקי בשם הו"ה, ואז נקרא זקן ביתו המושל בכל אשר לו. היינו שיש לו שלימות חכמה וחסדים.

לפי הנ"ל תבין את שאלתך השני אם אין לנו השגה בעצמות מהו שמו כשם רבו. זהו הכל בבחי' שמותיו הנקי התגלות לתחתונים כי כל שם יורה השגה כמבואר הכלל כי כל מה שלא נשיג לא נגדירהו בשם, א"כ שם רבו היינו גילוי כמ"ש הרמב"ן בפרשת משפטים כי שמו משותף בקרבו. וענין

משותף היינו שכל שם באה דוקא מבחי' משותף ממושג - ומשיג ז"א לפי תכונת המשיג מתגלה
השם הזה, משא"כ בלי משיג אין להמושג אותו שם ורק הקשר שיש בין המושג להמשיג נולד אותה
צורה שאנו מכנים כל שם לפי הצורה המתראה,